

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת יתרו תשפ"א

צו באקומען די און אנדערע ספרים און קונטרסים:

היכל הקודש וויליאמסבורג

Heichal Hakodesh
Williamsburg
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
1-718-384-1652

היכל הקודש קרית ברסלב

ליבערטי
Heichal Hakodesh
Kiryas Breslev
181 Huschke Road
Liberty NY 12747

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
1-845-243-0563

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
1-845-467-5299

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh
Monsey
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
1-347-733-7551

היכל הקודש בארא פארק

Heichal Hakodesh
Boro Park
1011 41 Street
Brooklyn NY 11219
1-718-384-1652

www.BreslevCenter.com

צו הערן די הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א רופט:

חיזוק פאר די

אידישע שטוב

212-444-9169

קול

ברסלב

212-444-9191

חיזוק יומי

צו באקומען די חיזוק יומי

טעלעפאון מעסידזשינג

347-630-2876

אימעיל

chizikyomi@gmail.com

1 לרבות לילי יום טוב האחרון - נראה לרבינו יצחק בן אשר דהוא הדין ללילת אחרות.
 2 איצטריך רבינו משום דהאי קרא רשומתהו לפני ה' שבעת ימים' לרשדען מניה
 3 שלמי שמחה. ורשדען נמי מניה. בפרק לולב וערבה' (סוכה מגא.) במקדש לולב שבעת ימים.
 4 והתם מימי ולא לילת. ומיהו. לילי יום טוב האחרון איצטריך רביבימי טמי. משום ששמיני
 5 רגל נפגי עמוזא הוה. ודהו אמיתא לא הא מחייבי

לבוש שמחה ביום שבעי לנודך שמיני. כמו
 6 ששני מחייבי עיבור יום טוב לצורך הלילה.
 7 או יאזי אלא לילי יום טוב הראשון - ולא בא
 8 למעוטי שאר לילות. אלא לילי יום טוב האחרון.
 9 ללא משום דאין לו בנה ישמח - ואם תאמר:
 10 אם בן תיפוק ליה מאיך קרא דבעינן ובידה
 11 בעינן שמחה ויש לומוה דאי תהומם. הלא דלא
 12 שבעת ובידה שבעת שמחה אלא בתרניה של יום
 13 טוב. שיכול לשחוטה בו ביום. אבל הבא. שאין
 14 יכול לשחוטה בלילה - לא להכי איצטריך אך
 15 למעט.

לילי יום טוב האחרון - פירש בקונטרס: ודוקא
 17 לילה. אבל יום שמיני - לא. וקשה לרבינו
 18 יצחק בן אשר. דהתנן: והלל השמחה שמונה
 19 ולבא לממרו משום ליל שמיני קוני שמונה -
 20 דליבא שמונה לילות. ודליל יום טוב ראשון לא
 21 קושבי. ועוד: דומיא דהלל. ועיקרו ביום. ועוד.
 22 דכי פריך לקמן. ואם איתא. ויזנו ולא משכחת
 23 לה שמונה כגון שחל לודות יום טוב הראשון
 24 שבת. ואי פירוש הקנטרס - תיסקי נמי לטבלי
 25 עלמא דכשהל יום שמיני באחד שבת או ליבא
 26 גלאא שבעה. ומתי וילשחו ליל שמיני
 27 שדוא מוצאי שבת: דאי שחתי עבר שבת -
 28 איפסולת לה. הלכך נראה לפרש דלילי יום טוב
 29 האחרון ולא דוקא. ודוא דהדין ביום
 30 מננין לאימורי תגינה שנפסלי בלינה שנאמר
 31 'ולא יליך בו' - מדבא נפקא בכל
 32 אטרוין.
 33 לימוד

בשעת שמחה - ביום טוב, שהוא זמן שמחה. והיה אך שמח - קרא וימיר הוא. ודכתיב
 1 לילי מניה: ולא הסבות תעשה לך שבעת ימים'. וסמך ליה 'ושמחת בתוך'. וחרה כתיב:
 2 'שבעת ימים יתנו זמנו ה' ויהיה אך שמח'. לרבות לילי יום טוב האחרון - ואין שמחה אלא
 3 באכילת שלמים. והו' וכן האחרון גופיה לא. והוא חרי ומנין 'שבעת ימים' כתיב גבי
 4 שמחה. בדפרישתי. וממלא איבעט מניני. ואף
 5 אינו אלא לרבות לילי יום טוב הראשון - ואף
 6 על פי שאין קרבן בלילה. ולגמור שהטעם בהכרח
 7 לשלוש שלמים מערב יום טוב לשמחה לילי יום
 8 טוב. אך (שמח) חלק - על אבין ורקן מיעוטי.
 9 מאי טעמא - משוין מיעטא ללילי ראשון.
 10 ורביא ללילי אחרון. ולא אמרנן איפכא: לאו
 11 משום דאמרנן אין לו בנה ישמח? ושלמים
 12 דתשחט מערב לאו שמחה הוה. ודבעינן ובידה
 13 שבעת שמחה. שיש שמחה לפניו - כל יום
 14 ולילות הנה תנינת איבהק עשר בו' - אף
 15 סלקא דעתיה רבי יוסף בששטה בארבעה
 16 עשר אטרויא - לא טעמא - בן תמא שמחה
 17 לעיל. ולכן וילת אפיסולא לה. דאז מרת אף
 18 אנבלת אלא ליום טובא. והשפחה - בשלמים.
 19 שחל יום טוב נבטת - ומנבעט אין ימול
 20 לשחוטה. דהא בשעת שמחה בעיה. אמר רב
 21 תנא - דאי מרקבין שמחה ליבא אלא בשבת
 22 אלא לא דקתן: השמחה שמונה - משמחה
 23 בשעירי הרגלים. שעירי השחטא האמור בראשון
 24 שבכל יום היה שעיר בא משל ציבור. וכל
 25 חטאת הדיעותא נאכלות. וכל קרבן ציבור
 26 הקבוע דוחה שבת. חי נאכלין - אם בא לכוכל
 27 שבת לא יאכלנו כי אם חי. דאין עליותו
 28 ובישלו דוחה שבת. ובשר חי אין כאן שמחה.
 29 ועוד - וחי מיש שמחה בבשר חי. וחי
 30 חטאת אין נאכלות אלא לכרעני וכן אובלין.
 31 וישראל שמחה בשמחה לרבות לילי יום טוב
 32 האחרון לשמחה - כשאר לילי הנה או אינו
 33 אלא בו' - כדפרישתי. לאימורי תנינת חמשה
 34 עשר שנפסלין בלינה - ואף על פי שזמן אכילת
 35 בשרה כל יום החדשה. וסמך ליה 'ראשית
 36 כיבור' וכו' - ודרוש בהי בקר ראשון. ודבי
 37 איפסול ליה אטרויא - משחשבה. ועבר יום
 38 ששה עשר. ואימורין יכשרו עד בקר שבעה
 39 עשר. דאי בקר בקר שני - דאין שבעה
 40 עשר. דכי אלעון בן עורה - בפרק בתרא
 41 (קכב.) אמר: מדאורייתא אכילת פסח עד
 42 חצות. וכו' לא הכי קשיא ליה - אף על גב
 43 דאוחיבי מלוא אחריתי. ופי איבא טידי -
 44 כלומר. אפשר לודות משמעת המקרא בקר
 45 שני. אף חזון תנא דתמנין ודלקמן דאפילו
 46 לבשר שדחה קרז מאימורין לא בעי ראשית
 47 ובקר דכתיב בהי משמע ליה לתנא בקר ראשון.
 48 ורב כהנא באימורין דתמירא קודשתיה לא
 49 משמע ליה בקר דכתיב בגיזהו בקר ראשון. וכל
 50 ראשית. אשר תוכה נקרב - בתנינת ארבעה
 51 עשר מירי. ודשחוטה עם הפסח עבר. והא
 52 ליבא לממרו עבר של יום טוב הראשון עמו
 53 קאמר קרא - דאם בן מאי עברין הלא שחיתין
 54 ביום כולו. שנאבילת לשני ימים - דהוא בקר
 55 בוקר של ששה עשר קאמר קרא.

ל'ימד' זה חגיגת ארבעה עשר שנאכלת לשני ימים ולילה אחד - תימה לרבינו יצחק: דהניא סוקא פרי' כל' הפסולתי' (מבדיל ל.א.) 'ובשר' ובה חרות שלמיר - למדנו: תורה שנאכלת ליום ולילה, מנין לרבות שלמו יום ושלמי פסח - תלמודו לומר 'שלמי'. ופירש בקוביא חתם: שלמים הבאים מן החמה פסח - היינו חגיגת ארבעה עשר. והשתא:

הדאי בריחא במאן? ולחגא דשמעתין נאכלת לשני ימים, ולכן תימא (לעיל ע.א.) נמי דהבית ליום ולילה נפקא ליה כהדרוש פסח. ונתת נפקא ליה מדרבתי: 'זבח חרות שלמי' ד' ען כן נראה לרבינו יצחק דשלמים הבאים מחמת פסח דקניג' הים - הדינו מותר הפסח פסח שקרב שלמים. והשתא אתי שפיר, דלמקן פיר' 'האשת' (פ.ט.א.) אמרין דמותר הפסח נאכל ליום ולילה, ומנא לן? אי לא מקרא דהים. והבורח כתיב, בפרשת 'עו' 14 את אור'ך משקח בדיא בפרוש רבינו יצחק דרדיש הים אתי קרא דרבי' ובה חרות שלמי' 15 לשלמים הבאים מחמת פסח, הריהו הבי מיתי 16 הדאי דשמעתין, ורדיש מלא ילין מן הכשר אשר 17 תובח בערבי' וגו' - בחגיגה הבאה עם הפסח 18 הכותב מרבי שלמי לשני ימים ולילה אחד. 19 אלמא משמע דהדאי ולעיל איירי במותר הפסח 20 שקרב שלמים.

והא'ך כוליה קרא לחגיגת ארבעה עשר - 22 תימא לרבינו משמין כן אמר. כיון דכוליה קרא 23 בחגיגת ארבעה עשר איירי, ומאי בקר בשר עני - 24 אם כן האכל ליום ימים ושני לילות, דקרא משמע 25 שאינה נפסלת ד בקר עני - אבל לר' בשר עני 26 נאכלת 27 כ'ל היכא דרבח בקר סתמא בקר ראשון - 28 תימה לרבינו יצחק: דבסוף 'ערבי' פסח' 29 (למקן ק.ב.) דרש בקר עני. אף על גב 30 דרבתי סתמא. 31

שמעת

ל'ימד' זה חגיגת ארבעה עשר שנאכלת לשני ימים וליילה אחד. או אינו אלא ליום ולילה - דהאי בקר - בוקר של חמשה עשר קאמר. כשהוא אומר ביום הראשון (לבקר). מכלל דנאכלת כל יום הראשון של יום טוב, וקאמר 'לבקר' - דלא תלין דע בקר עני. או אינו אלא בקר ראשון - לקמייה פרי' היכי תבין ארבעתן למשרת וז' אמרת ביום הראשון דה', ולבקר חרי, ומה אני מקיים עינה תאכלת עשר ימים - דנפקא לן מקרא אחרינא דרש חגיגה נאכלת לשני ימים. ולמקן מפרש חיבא אשכחן, ובעל חובת יאכל ומגורתי' וגו' - הרי עני ימים ולילה שבתיים, וזהו ליה למיכתב נדר ונדבה, 'אם נדר' למת לר' ריבא אף שלמי חובה אבאלת לשני ימים. ל'ימד' על חגיגת ארבעה עשר ב' - ולמקן מפרש במאי משמע ליה. והשתא מפרש לה למתנתא, והרי אסיק אתאפודה. דתנא לכשר לא בעי ראשית. והיכי קאמר או אינו אלא ליום ולילה, והאי דרבתי: 'ביום הראשון לבקר' - מילתא אחריתי היא, ובשתי חגיגות ז"ב הכותב חגיגת ארבעה עשר וחמשה עשר, דיר לברקה וזו לכוּקדי. והבי משמע קרא: לא ילין משרת חגיגת ארבעה עשר את חובה בערבי, וסוּם ליה לכוּקדי חמשה עשר - ומתאה שתיבוחים דהיא ראשון, דרדיש חגיגת ארבעה עשר - ולין לכוּקדי של ששה עשר. חרי אפי' - ונא. ומה אני מקיים חגיגה הנאכלת לשני ימים - חוץ מזה. כלומר, באיזו חגיגה חוץ מזה אני מקיים את אשר לא נמצא שנאכלת לשני ימים, והיכי אני מוצא: כשהוא אומר 'ביום הראשון לבקר' - דמאי בקר - בקר עני. הא פל היכא דרבתי בקר סתמא - בקר ראשון ואף על גב ד'אמר' דרבתי בקר סתמא - משמע דהפסח שהשחטו שלא לשמו בשבת - חייב עליו חמאת. והשאר פל דהיכאם ששחטו לשם פסח, אם אינו ראויין - חייב, ואם ראויין הן - רבי אליעזר מחייב חמאת, ורבי יהושע פוטר. אמר ליה רבי אליעזר: מה אם הפסח שהוא מותר לשמו, כשישנה את לשמו - חייב. ורבתי שתן אסורין לשקון, כשישנה את שקמן - אינו דין שיהא חייב? אמר ליה רבי יהושע: לא, אם אמרת בפסח ששינה בדרך אסור - האמר בנזבחים ששינו בדרך המתיר. אמר ליה רבי אליעזר: אימורי ציבור יוכיחו, שתן מותרין לשמן והשוחט לשמן חייב? אמר ליה רבי יהושע: לא, אם אמרת באימורי ציבור - שיש להן קצבה, האמר בפסח - שאין לו קצבה. רבי מאיר אומר: אף השוחט לשם אימורי ציבור פטור. שחטו שלא לאוכליו ושלא למנויו, לעלוין ולפמאין - חייב. לאוכליו ושלא לאוכליו, למנויו ושלא למנויו, למולין ולעורלין, לממאין ולמחורין פטור. שחטו ונמצא בעל מום - חייב. שחטו ונמצא מרובה פסח - פטור. שחטו ונדעו ששחטו בעגלים את ידם, או שמתו, או שנטמאו - פטור, מפני ששחטו בשרשות. נגמרי

1 או אינו אלא ליום ולילה - דהאי בקר - בוקר של חמשה עשר קאמר. כשהוא אומר 2 ביום הראשון (לבקר). מכלל דנאכלת כל יום הראשון של יום טוב, וקאמר 'לבקר' - 3 דלא תלין דע בקר עני. או אינו אלא בקר ראשון - לקמייה פרי' היכי תבין ארבעתן 4 למשרת וז' אמרת ביום הראשון דה', ולבקר חרי, ומה אני מקיים עינה תאכלת עשר 5 ימים - דנפקא לן מקרא אחרינא דרש חגיגה 6 נאכלת לשני ימים. ולמקן מפרש חיבא אשכחן, 7 ובעל חובת יאכל ומגורתי' וגו' - הרי עני 8 ימים ולילה שבתיים, וזהו ליה למיכתב נדר 9 ונדבה, 'אם נדר' למת לר' ריבא אף שלמי חובה 10 אבאלת לשני ימים. ל'ימד' על חגיגת ארבעה עשר 11 ב' - ולמקן מפרש במאי משמע ליה. והשתא 12 מפרש לה למתנתא, והרי אסיק אתאפודה. 13 דתנא לכשר לא בעי ראשית. והיכי קאמר או אינו 14 אלא ליום ולילה, והאי דרבתי: 'ביום הראשון 15 לבקר' - מילתא אחריתי היא, ובשתי חגיגות 16 ז"ב הכותב חגיגת ארבעה עשר וחמשה עשר, 17 דיר לברקה וזו לכוּקדי. והבי משמע קרא: לא ילין 18 משרת חגיגת ארבעה עשר את חובה בערבי, 19 וסוּם ליה לכוּקדי חמשה עשר - ומתאה שתיבוחים 20 דהיא ראשון, דרדיש חגיגת ארבעה עשר - 21 ולין לכוּקדי של ששה עשר. חרי אפי' - ונא. 22 ומה אני מקיים חגיגה הנאכלת לשני ימים - 23 חוץ מזה. כלומר, באיזו חגיגה חוץ מזה אני מקיים 24 את אשר לא נמצא שנאכלת לשני ימים, והיכי אני מוצא: כשהוא אומר 25 'ביום הראשון לבקר' - דמאי בקר - בקר עני. הא פל 26 היכא דרבתי בקר סתמא - בקר ראשון ואף על גב 27 ד'אמר' דרבתי בקר סתמא - משמע דהפסח שהשחטו שלא לשמו בשבת - חייב עליו חמאת. והשאר פל דהיכאם 28 ששחטו לשם פסח, אם אינו ראויין - חייב, ואם ראויין הן - רבי אליעזר מחייב חמאת, ורבי 29 יהושע פוטר. אמר ליה רבי אליעזר: מה אם הפסח שהוא מותר לשמו, כשישנה את לשמו - 30 חייב. ורבתי שתן אסורין לשקון, כשישנה את שקמן - אינו דין שיהא חייב? אמר ליה רבי 31 יהושע: לא, אם אמרת בפסח ששינה בדרך אסור - האמר בנזבחים ששינו בדרך המתיר. 32 אמר ליה רבי אליעזר: אימורי ציבור יוכיחו, שתן מותרין לשמן והשוחט לשמן חייב? אמר 33 ליה רבי יהושע: לא, אם אמרת באימורי ציבור - שיש להן קצבה, האמר בפסח - שאין לו 34 קצבה. רבי מאיר אומר: אף השוחט לשם אימורי ציבור פטור. שחטו שלא לאוכליו ושלא 35 למנויו, לעלוין ולפמאין - חייב. לאוכליו ושלא לאוכליו, למנויו ושלא למנויו, למולין ולעורלין, 36 לממאין ולמחורין פטור. שחטו ונמצא בעל מום - חייב. שחטו ונמצא מרובה פסח - פטור. 37 שחטו ונדעו ששחטו בעגלים את ידם, או שמתו, או שנטמאו - פטור, מפני ששחטו בשרשות. 38 נגמרי

אינו ראויין - לפסח בעל או אילן בן שתי שנים או נקבה - חייב עליו חמאת אם נעלמה ממנו שבת, או כסבור שמוטר שלשוחט אחרים של פסח שבת. דהאי נדב' לאו טועה ברבי 50 מניה הוא. דרבלי דיעין שאן זה בשר לפסח. ואם ראויין הן - כגון שהוא שדן כן שנה של שלמים ששחטו לשם פסח דמתוך שסודו וכולו לשחוט פסח טעם ביה, ולא נדב' 51 שהקדישו לזכר אחר. רבי אליעזר מחייב חמאת - טענה ברבי מנשה. ורבי יהושע פוטר - דקסטר טעה ברבי מנשה, ועשה מצוה כל דהו - פטור מחיוב חמאת שבה, וזה עשה 52 מנשה. שהקריב קרבן, וכל הנזבחים שלא לשמן בשקיר, ואף דשחטו לשם הפסח רבי יהושע מכשיר להו, בפרק 'תמיד נשחט' (פ.ט.ב.) מה אם פסח שחטו - לשחוט בשבת 53 לשמו, שיהא את שמו - מודית לו דרביי חמאת, כדקתני לעיל. ששינה ברבי האמור - ששחטו לשם קרבות אחרים, שאסורין לשחוטן בשבת. שישנו ברבי המתיר - ששחטו לשם 54 פסח, שמוטר השוחט בשבת. אימורי ציבור - קרבות האמורין בציבור בשבת, כגון תמידין ומוספין, יוכיחו - שמתירין לשחוטן לשמן, והשוחט הוא וכלו לשחוט בשבת - חייב. 55 שיש להן קצבה - שאנו רואה אחרים דרבה עסקין בשחטותן, וכגון ששחטו תמיד - יודע הוא שאין צריך לשחוט עכו. הלכך אין זה טועה אלא שנוג, ולא היה לו לשחוט ברבי. 56 האמר בפסח שאין לו קצבה - שהכל צריכין לבקר, והרי רואה את אחרים דרבה עסקין בכך, וטורדו להחטקס במצוה. ואפילו שחטו פסח סבור, ומצא בהו לו עמד בערובת 57 וכסבור ששחטו לשם מן שחטו, וטעה על כך, ולבקר מועה ברבי מנשה הוא. רבי מאיר אומר - השוחט אחרים כל בשחטו חוץ לשם אימורי ציבור - פטור. שחטו בשבת 58 שלא לאוכליו - דפסח פסול הוא. ונעלמה ממנו שבת, או כסבור שכשר. שלא לאוכליו - לחלוף ולקון - חייב חמאת. ולא ניתנה לידחות שבת אצל שחטו. זה לאוכליו ושלא 59 לאוכליו וכו' פטור - דהא פסח שרוא, כדקתני בתמיד נשחט' (פ.ט.א.) נמצאת אוכלין לא פסלי. שחטו ונמצא בעל מום חייב - דרשנוהו וז' לאו טועה, דהוא ליה לכוּקדי. ששחטו 60 בעגלים את ידם - ממנו קורם שריטה, ונמנו על ארץ. או שמתו או שנטמאו - דרעשיל לא ניתנה לידחות שבת אצלו. פטור - שאנוס הוא, ולא היה יודע שקב, ולא היה לו לכוּקדי 61 על כך.

1 **גמרא** א' יצא נביעה – כסבור שהוא זבח אחר. שמעת מינה – מדקתני חיוב. אלא: פסול הוא. עקריה בפתת – עקר אלהון לעקור שם פסח ממנו – היא עקרה בעקר מרעת. מה לי שאני ראויין – עקר אלו טועה ברבר מצוה הוא. ואמאי פטר ליה רבי יהושע בראיין? ודלא איל מעה בו, שיועד שאינו פטר. רישא – הפסח ששחטו.

1 **שמעת** מינה עקרה בטעות היא עקרה – אומר רבינו יצחק דפלוזא היא בהיחבולת (מנחות מ"א. א.). **א"ל** דמי רישא בעיקר בו – ומאי קאמר ר' יהושע שכן שניה שמו ברבר האסור? אפילו שינה שמו לרבר המותר נמי חיוב. כיון שהוא עיקר. **לרבי** יהושע דלא שני ליה למאן ליה הכי – תימה לרבינו פנחסון בן אבון. הא אפילו אי מוקמתין כולה בטעות – על כרחי רבי יהושע דרבינו רבבי אליעזר קאמר. ולדרישה, אפילו שינה לרבר המותר – חיוב. כיון דלא עשה מצוה. דמתניתין מוקמתין בגמרא רכבי שמעון. דאת ליה חיוב דלא עשה מצוה חיוב רבבי יהושע, בפרקי רבבי אליעזר תמילה בסופו (שבת קל"א. א.) דאמר רבי שמעון: לא נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע על שני תינות, אחד למול אחד השבת ואחד השבת וטעם ומה את של אחד השבת בשבת – דחייב, משום דלא עשה מצוה. אם בק. מה שהתרוק לומר הרישא משום שדיעה לרבר האסור – היינו לרבר רבי אליעזר, ולרבי אליעזר כסיפא נמי לא עשה מצוה. דמסל ליה אחרים לשם פסח. ואומר רבינו יצחק דבכמה מקלות מצוי למימר וליתעביד, ולא קאמר. ועוד: דלא יומי לתוקות, דמקום דאורי חיוב בעמלו של אחד השבת בשבת – לפי שלא עשה מצוה. וגם לא ניתנה שבת לידחות אצל אותו תינק. אבל פסח ששינה לרבר המותר – פטור. כיון שניתנה שבת לידחות אצל אותו פסח אם היה שחטו לשמו.

2 **גמרא** במאי עסקינן? **אילימא** בטענה – ששמעת **מורה** עקרה בטענה היא עקרה. **אלא** בעוקר, **אימא** סיפא: **ושאר** כל הדיכאים ששחטין לשום הפסח, אם אינן ראויין – תיבי. אם ראויין הן, רבי אליעזר מתיבי **הפאת** ורבי יהושע פוטר. **ואי** בעוקר – מה לי ראויין **מה לי** שאניין ראויין? **אלא** פשיטא בטענה. **רישא** בעוקר **וסיפא** בטענה? **אמר** רבי אבין: **אי**, **רישא** בעוקר **וסיפא** בטענה. **אשכחיה** רב יצחק בר יוסף **לרבי** אבהו דתתה קאי באוקלוסא דאינשי, **אמר** ליה: **מתניתין** מאי? **אמר** ליה: **רישא** בעוקר **וסיפא** בטענה. **הא** מבייה איבין וימני, **דמי** ליה פסח דממנא **בכסויה**, **תנן**, **אמר** רבי אבהו: **רבי** אם פסח דממנא לשמו, **בששיפה** את שמו – תיבי, **ובחיים** שהן אסורין **לשמן**, **בששיפה** את שמן – אינו דין שיהא חיבי? **ואם** **אייתא** – **הא** לא דמי? **דרישא** בעוקר **וסיפא** בטענה! **לרבי** אליעזר **לא** שני ליה. **לרבי** יהושע **דשני** ליה, **לישני** ליה הכי? **הכי** קאמר ליה: **לרבי** לא דמי, **רישא** בעוקר **וסיפא** בטענה. **לרבי** – **לא** אם אמרת בפסח **בששיפה** את שמו **לרבר** האסור, **תאמר** בדיכאים בששיפה **את** שמן **לרבר** המותר. **אמר** ליה רבי אליעזר: **אימורי** ציבור **ויכוחו**, **שהן** מותרין **לשמן** **ותשוחט** לשמן תיבי. **אמר** לו **רבי** יהושע: **לא** אם אמרת באימורי ציבור **ששן** יש להן קצבה, **תאמר** בפסח – שאין לו קצבה. **לממירא** דכל היכא דאת ליה קצבה מתיבי **רבי** יהושע? **והרי** תינות דיש להן קצבה, **ותנן** מי שהיו לו שני תינות, אחד למולו אחד אחר השבת **ואחד** למולו **בשבת**, **ושבח** וקול את של אחר השבת **בשבת**, **חיבי**. **אחד** למולו **בערב** שבת **ואחד** למול **בשבת**, **ושבח** וקול את של שבת **בשבת** – רבי אליעזר מתיבי **הפאת**, **רבי** יהושע פוטר! **אמר** רבי **אמי**: **הכא** במאי עסקינן – **גנון** שקדים **וקול** את של **ערב** שבת **בשבת**, **דאיכא** הך השבת **דטרוד** ביה.

3 **לרבי** יהושע דלא שני ליה למאן ליה הכי – תימה לרבינו פנחסון בן אבון. הא אפילו אי מוקמתין כולה בטעות – על כרחי רבי יהושע דרבינו רבבי אליעזר קאמר. ולדרישה, אפילו שינה לרבר המותר – חיוב. כיון דלא עשה מצוה. דמתניתין מוקמתין בגמרא רכבי שמעון. דאת ליה חיוב דלא עשה מצוה חיוב רבבי יהושע, בפרקי רבבי אליעזר תמילה בסופו (שבת קל"א. א.) דאמר רבי שמעון: לא נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע על שני תינות, אחד למול אחד השבת ואחד השבת וטעם ומה את של אחד השבת בשבת – דחייב, משום דלא עשה מצוה. אם בק. מה שהתרוק לומר הרישא משום שדיעה לרבר האסור – היינו לרבר רבי אליעזר, ולרבי אליעזר כסיפא נמי לא עשה מצוה. דמסל ליה אחרים לשם פסח. ואומר רבינו יצחק דבכמה מקלות מצוי למימר וליתעביד, ולא קאמר. ועוד: דלא יומי לתוקות, דמקום דאורי חיוב בעמלו של אחד השבת בשבת – לפי שלא עשה מצוה. וגם לא ניתנה שבת לידחות אצל אותו תינק. אבל פסח ששינה לרבר המותר – פטור. כיון שניתנה שבת לידחות אצל אותו פסח אם היה שחטו לשמו.

1 **הכא** – גנון שקדים ושתמיהו לאימורי ציבור ברישא. **אי** הכי, **רבי** מאיר **אומר**: **אף** השוחט **לשם** אימורי ציבור פטור. **אף** על גב דקדשים ושתמיהו לאימורי ציבור ברישא? **והתנאי**, **רבי** תימי **[מאבל** ערב] **אמר** רבי מאיר: **לא** יתקלו רבי אליעזר **ורבי** יהושע **על** שהיו לו **שני** תינות, **אחד** למול **ערב** שבת **ואחד** למול **בשבת** **ושבח** וקול את של ערב שבת **בשבת**. **דתיבי**. **על** מה תקול? **על** שני תינות, **אחד** למול **אחד** השבת **ואחד** למול **בשבת**, **ושבח** וקול את של שתי השבת **בשבת**, **דתיבי** ותינותיהן. **אמר** רבי אמי: **הכא** במאי עסקינן – **גנון** שקדים **וקול** את של **ערב** שבת **בשבת**, **דאיכא** הך השבת **דטרוד** ביה.

2 **הכא** – גנון שקדים ושתמיהו לאימורי ציבור ברישא. **אי** הכי, **רבי** מאיר **אומר**: **אף** השוחט **לשם** אימורי ציבור פטור. **אף** על גב דקדשים ושתמיהו לאימורי ציבור ברישא? **והתנאי**, **רבי** תימי **[מאבל** ערב] **אמר** רבי מאיר: **לא** יתקלו רבי אליעזר **ורבי** יהושע **על** שהיו לו **שני** תינות, **אחד** למול **ערב** שבת **ואחד** למול **בשבת** **ושבח** וקול את של ערב שבת **בשבת**. **דתיבי**. **על** מה תקול? **על** שני תינות, **אחד** למול **אחד** השבת **ואחד** למול **בשבת**, **ושבח** וקול את של שתי השבת **בשבת**, **דתיבי** ותינותיהן. **אמר** רבי אמי: **הכא** במאי עסקינן – **גנון** שקדים **וקול** את של **ערב** שבת **בשבת**, **דאיכא** הך השבת **דטרוד** ביה.

3 **הכא** – גנון שקדים ושתמיהו לאימורי ציבור ברישא. **אי** הכי, **רבי** מאיר **אומר**: **אף** השוחט **לשם** אימורי ציבור פטור. **אף** על גב דקדשים ושתמיהו לאימורי ציבור ברישא? **והתנאי**, **רבי** תימי **[מאבל** ערב] **אמר** רבי מאיר: **לא** יתקלו רבי אליעזר **ורבי** יהושע **על** שהיו לו **שני** תינות, **אחד** למול **ערב** שבת **ואחד** למול **בשבת** **ושבח** וקול את של ערב שבת **בשבת**. **דתיבי**. **על** מה תקול? **על** שני תינות, **אחד** למול **אחד** השבת **ואחד** למול **בשבת**, **ושבח** וקול את של שתי השבת **בשבת**, **דתיבי** ותינותיהן. **אמר** רבי אמי: **הכא** במאי עסקינן – **גנון** שקדים **וקול** את של **ערב** שבת **בשבת**, **דאיכא** הך השבת **דטרוד** ביה.

1 באשתו נמי קא עביד מצוה - ובסמך נמי פריך. הוה איכא שמחת עונה. ותימה: הא
2 באשתו נדה קיימתי, ליתא מצוה ולא שמחת עונה ואומר רבינו יצחק: פריך
3 אלישנא בתרא. ודפורט טעה דברב מצוה אף על פי שלא עשה מצוה. הלכך פריך. הוה איכא
4 שמה ועשה דברב מצוה ומסך דהוה ליה לישולי.

5 סמך - לוסתה - אין לפרש דרודע שהוא סמך

6 לוסתה, הסמקא ליה אם נדה מוגדה
7 היא אם לא. דאם כן ביבמות אמאי פטור? כיון
8 דרודע שהוא סמך לוסתה, וסמך לוסתה
9 דאורייתא, ודפקא לו מדרותם את בני ישראל,
10 אלא יש לפרש: שאנו יודע אם הוא סמך לוסתה
11 אם לא, דהוה ליה לישולה כיון שאנו יודע. והא
12 דאמר פריך נע דודה (K.10) דכל דתשיב בחוק?
13 טהרה לבעלוק - היינו כסודיעה שלא הגיע זמן
14 וסתה, ולא הישקט שמא שניתה וסתה. והוא
15 הדין דהוה מצוי למישר שאנו יודע אם היא נדה
16 מוגדה או לא. אלא נקט דאפילו יודע שאנו
17 נדה, כיון דסמקא ליה אם הוא סמך לוסתה -
18 באשתו חיוב. והוה, הוה מצוי לאשמעינן במספקא
19 ליה אם היא נדה מוגדה, ואפילו הכי ביבמות
20 פטור.

לדברי

1 אצלו נתנה שבת לדחות. [וסקא נתנה שבת לדחות
2 אצלו]. הקא - הרי נתנה שבת לדחות אצל קרוב
3 ציבור. אמר ליה רב אשי לרב פהתא: הקא נמי הרי
4 נתנה שבת לדחות אצל תינוקות דעלמא? אמר ליה:
5 לנבי דהאי נקרא מיתה לא איתיהוב. וישאר כל
6 הזבחים ששהתון לשום פסח אם אינן ראויין תיב
7 ואם ראויין רבי אלעזר מתייב סמקת ורבי יהושע
8 פומר. מאן תנא דשיי ליה בין ראויין לשאינן ראויין?
9 רבי שמעון הוא. דתניא: אחד הזבחים הראויין ואחד
10 וזבחים שאינן ראויין, וכן השוחט לשם אימורי ציבור
11 פטור, דברי רבי מאיר. אמר רבי שמעון: לא תחלקו
12 רבי אלעזר ורבי יהושע על שאינן ראויין סמקת, על
13 מה תחלקו - על הראויין, שרבי אלעזר מתייב סמקת,
14 ורבי יהושע פומר. אמר רב ביבי אמר רבי אלעזר:

15 פומר היה רבי מאיר אפילו עגל של וזבחי שלמים ששחטו לשום הפסח. אמר ליה רבי יודא
16 לרב ביבי: והאמר רבי יוחנן מודה היה רבי מאיר כבעלי מומין? אמר ליה: כבעלי מומין
17 - לא מירי בהו, והאי - מירי ביה. כנא מיינה רבא מרב נהקין: חילין לשום פסח מאי
18 לי אמר רבי מאיר? אמר ליה: פומר היה רבי מאיר אפילו חילין לשום פסח. והאמר רבי
19 יוחנן: מודה היה רבי מאיר כבעלי מומין? בעלי מומין לא מוחלפי. הני - מוחלפי. ויטמא
20 דרבי מאיר משום איחלופי? ואלו איחלופי? והאמר רב ביבי אמר רבי אלעזר: פומר היה
21 רבי מאיר אפילו עגל של וזבחי שלמים ששחטו לשום הפסח. אלמא: טמקא פומר מאיר
22 משום דמירי - אמר ליה: מירי, אף על גב דלא מחלף, מתלף אף על גב דלא מירי.
23 לאפוקי בעלי מומין, דלא איחלופי מתלף ולא מירי. ותיב רבי יודא ורבי שמעון
24 כן רב יצחק אסקילעא דרבי שמעון רב רב יצחק, ותיב וקא אמרי. אמר רבי שמעון כן
25 לקישי: נתחלף לו שפור של נותר בשפור של ציל ואכלו - תיב. ורבי יוחנן אמר: אשתו
26 נדה בעל - תיב, יבמת נדה בעל - פטור. איכא דאמרי: כל שכן בתהיא דמתיבי, דלא
27 עשה מצוה. אית דאמרי: בתהיא פטור. מאי טמקא? התם הוא דיהוה ליה לישולי, אבל
28 הקא דלא היה ליה לישולי - לא. ורבי יוחנן, מאי שנא יבמתו - דקא עביד מצוה, ואשתו
29 נמי קא עביד מצוה! באשתו מעקרבת. והא איכא פסוקא עונה! שלא בשעת עונתה. והאמר
30 תיב קא אדם לשמח פסח דברב מצוה! סמך לוסתה. אי הכי, אפילו יבמתו נמי!
31 יבמתו כיון מיינה, אשתו לא כיון מיינה. ורבי יוחנן פמאן? אילמא פרבי יוסי - דתנן, רבי
32 יוסי אומר: יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת, ושבת והוציא את הלולב לרשות
33 הרבים - פטור, מפני שהוציא ברשות. דילמא שאני התם דימנע בהול. ואלא רבי יהושע
34 דרובים - דילמא התם נמי ומנע בהול. ואלא פרבי יהושע דתינוקות - התם נמי ומנע
35 בהול. ואלא פרבי יהושע דתרומה - דתנן: היה אוכל בתרומה ונדע שהוא כן גרשה
36 או כן חלוצה, רבי אלעזר מתייב קרן וחומש, רבי יהושע פומר. דילמא פרבי רבי
37 אביי, דאמר רב ביבי בר אבוי: בתרומה בערב הפסח, דימנע בהול. או נמי: שאני תרומה
38 דאיקרי עבודה, ועבודה בתרומה באשר. דתנן: היה עומד ומקריב ונדע שהוא כן גרשה או
39 כן חלוצה - דתקרבנות פקן שהקריב על גבי המזבח בסולת, ורבי יהושע מכלשי. ואמרינן:
40 מאי טמקא דרבי יהושע - דתיב: "קרד ה' חילו ופעל רביו תרצה". ותרומה היא אקרי
41 עבודה - דתניא: מעשה פרבי טרפון שלא בא אמש לבית המדרש. לשחרית מצאו רבן
42 גמליאל, אמר לו: מפני מה לא פאת אמש לבית המדרש? אמר לו: עבודה עברתי. אמר
43 לו: כל דבריו אינן אלא דברי תימה, וכי עובדת פזמן היה מצוין? אמר לו: הרי הוא אומר

עבודת

1 ואחר וזבחי שאני ראויין - לפסח. פומר. והואיל וסודר במחשבתו כי מאז הופרשו,
2 דרודע שעליו להקריבם - טעה ושוחטן לשם פסח. על שאינן ראויין שחיב - דלאו
3 טעה הוא. אפילו עגל - ודלקא דעתך אמינא ליכא דעה ביה לא מירי בהו - דאמר
4 מחשבת הקרבנות בלבד על הנה. האי מירי ביה - כל ימי הפרשתו בלבד, ועסק ואמר
5 מתי אפנה ואקריבנו. חילין לשם פסח מה לי
6 אמר רבי מאיר - כלומר, מה לי אמר רבי מאיר
7 לנו כו? מודה היה רבי מאיר כבעלי מומין
8 הואיל ולא בני קרובי ניהו, לא יכול לומר טעה
9 הוא - חיוב. הכא נמי: חילין לשם פסח תיא
10 חיוב. הואיל ולא בני קרובי ניהו. הני מחלפי -
11 חילין בקדשים מחלפי, ויכול לומר: טעית,
12 כבוד הייתי קדשים הן, משום הכי פטור. הני לא
13 מחלפי - בעלי מומין בקדשים לא יכול לומר
14 טעית, כסבור קדשים הן - משום הכי חיוב
15 אלמא טמקא משום מירא - ולא משום
16 איחלופי. חילין לא מירי בהקריב. אסקילעא -
17 לפני דבית. חילין כתיב שער, וקריין פרייא.
18 בשפור של ציל - של קדש הראוי. ואבילת
19 קדשים מצוה. דכתביב (שמות כט): וזבול אותם
20 אשר פומר. וכו'. חיוב - דעשה דברב מצוה ולא
21 עשה מירא. ונותר חייביב על דודתו ברת ושגנתו
22 וטאת. דכתביב (ויקרא יט): ואוכלו ענו ישא.
23 באשתו נדה בעל חיוב - דכמוקי לה לקימה
24 כסמך לוסתה, ובמערבת. דלאו מצוה אית.
25 ולקמייה מפרש ואזיל, אם חלוק הוא על רש
26 לקישי, או מסיק על דבריו. כל שכן בהויז -
27 נותר. דתיב - דאין שם לחלוצות מצוה. אבל
28 דבא, אף על גב דמסורבת - מיהו מצוה שמחת
29 איכא. אשתו אשתו. כשפור - פומר היה
30 ורבי יוחנן פאי שנא יבמתו - דפטור. ואף על
31 גב דהוה ליה לישולי. דאמר קבי - מצות כוב.
32 בביאה האשונה קאמר. אשתו - מצות פריה
33 ורבינו. ענה - לפי מה שהיא, חמר או גמל או
34 טהור. וכל תלמידי, כדמפרש בביתוב (א.ב.א.)
35 לשמח את אשתו - אפילו שלא בשעת ענתה.
36 אם הואה שמחתיא לו. וישני בסמך לוסתה
37 דדמורתי ישראל לפרוש משחתיקן שחטו
38 לזמן וסת נדחיהו, כדאמרין בשבעות (יתב.)
39 "והוציא את בני ישראל" ויהוה נהרתי -
40 מנא אודרת לנבי ישראל שידו פורשין
41 משחתיקן. רב. אי הכי יבמתו נמי - סמך
42 לוסתה לא רמיא מצוה עליה. כיון מיינה - כוש
43 מננה לישאלה אם סמך לוסתה הוא. ורבי
44 יוחנן - דאמר פטור במנא. ברשות - של מצוה
45 שהיה טורד בה. דזמנא בהול - שקבע לה
46 חיוב. וסודר באם לא עשוי איתיה, חילין אצל
47 כפי כלמנו. דתניא: וזבחים - דפטור מתרומתן שחטו
48 לשם פסח, משום דעשה דברב מצוה ועשה
49 מצוה. ומי - של פסח בהול הוא היום למוד
50 פן יבמתי ומנע. כן תרישה - כחן חילן לו גמור
51 הוא. דתיב בכתו ותישט נרשה (ויקרא כג)
52 "לא יחלל דוש" - משתללו בקרב בתוה. וקין
53 וזמיט - שהרי אכלה שוגג. ורבי יהושע פומר
54 שטעה דברב מצוה. אשתו - דברב
55 אכלתה כדלקמן. ועבודה - של חילן שגונג
56 רבמנא באשר, דתנן רב. כן ה' חילו -
57 בתרומה כתיב: "ישמחו מקרבתי באשר" וכו'. וסמך
58 ליה "כרן ה' חילו" - חללים שבו. אפש -
59 בעשה

עבודת

1 לרביי האומר ממקלל בחבורה בן - ואם תאמר: ודלא ר' יהודה דפטר ממקלל בחבורה,
 2 ומתניתין דרבייב בשנין ראויין דהיינו מתעסק, ששוחט וכו' והוסבר שהוא אתר לא
 3 אתר ברי' יהודה, לדרידה מתעסק פטור, מתעסק בפרק ספק אבל' (ברכות ט"ז). דקאמר רוח
 4 לתיעות. מתוך ממקלל בחבורה חייב - מלמטה מן חייב. אלא משמע מתן שאל ממקלל
 5 בחבורה - פטר נמי מתעסק, ואם כן מתניתין לא
 6 מתוקמא כבאר דפטר ממקלל בחבורה בן חייב ורבי
 7 לדברי תנאון ממקלל בחבורה פטור - היינו ברי'
 8 יוחנן אליבא דרבי ששמן דפטר חייב ומקלל
 9 לגברי, וליבא חילק כלל, ולאפוקי מדר' אבהו,
 10 דברק' "אחרני" (שבת ק"א) תנן ר' אבהו קמה דר'
 11 יוחנן: כל המקלל פטור, ור' יוחנן: כל המקלל בחבורה חייב - ר' יוחנן
 12 ואתר ליה פת קמי לברא, וחבל ומבעי אינה משנה.
 13 האתר לומר משנה - בחובל בערך לכלבו,
 14 ומבעי רוח' לאפרי. והיינו אליבא דר' ששמן
 15 דממקלל בן חובל ומבעי לשאר ממקללי. אבל
 16 קשה לגברי - לא. אפילו לר' ששמן, יהיה, אבהו
 17 שקל ליה יצחק: כיון דסלקא דעתך לרחיק ליתן אשתי
 18 כלל במתניתין, אם כן תקשי לכליל עלמא חיבי חייב
 19 לר' ששמן ממקלל בחבורה חייב מלאכה שאניה
 20 חיביב משמע היא, ומפני אפילו בחבורה, בדומות
 21 בסוף כ"ל תבתי' (שבת ק"א). דפטר ר' שמעון חתם
 22 חזר דנשיסי ועקריבסי משום מלאכה שאניה זריבה
 23 לנפיה, ובריש' "הרתקין" (סנהדרין פ"ג) נמי מסיק:
 24 לר' ששמן: ליה דאמר ממקלל בחבורה חייב - ר' יוחנן
 25 ששמו, האמר מלאכה שאניה זריבה לנפש פטור
 26 עליה "ליקן" לתועיא מדיי אביר מן חזו. משמע
 27 דחזרובת עבדה וזה טעמא מדראיתא, מרלא
 28 קאמר תיקן לתועיא מדיי בגללה, ולא מדייב אהך
 29 טעמא אם נבנס לעיקר. ונבחדה ור' פרק ר'
 30 ששמיאל' (כ"א) משמע עבד מדרבנן. דעבד רבי
 31 יוחנן: תקרובת עבדה וזה של אוכלין מהו; וכן א'
 32 ולימא איסורא דרואיתא - לא בטלה טעמא.
 33 דרבין בטלה, ויש לומר: דראיתרין אבא לשניי
 34 תיקן לתועיא מאביר מן חזו כי דכחי ליה שפיר
 35 מסוף בריהו. דטעמא תקרובת לאו דרואיתא, וכן
 36 מסוף "הער הדומים" (תולין קט"א). דאמר רבי
 37 חזי תקרובת עבדה וזה של אוכלין טעמא.
 38 טעמא לאו דרואיתא, דאי דרואיתא - מעיט
 39 לאוכלין ששמיאל טעמא חומרה, ומשיב ששמיאל
 40 מעיט ע' עימיה, דהם נמי דוחיחי עלמא בגלוי

41 **שחטו** ומנא טריפה סתור פטור - תישה לרבינו יצחק: אמאי פטור? ודלא לא עשה מצוה,
 42 ומתניתין אוקימנא כן שמעון מרדכי' אפילו לר' יהושע חיבא ולא עשה מצוה, וליבא למיט'
 43 דהבא פטור משום דחשבינן ליה כאנס - דעל כרוך לא אטעמא פטור ליה, אלא משום
 44 דעשה דברי מצוה, בדומות בגמרא, דסיף: א' יא אליעזר - וטעא נמי מחיבי, ודאי דלי ליה
 45 טעא דברב מצוה פטור, ודחי' רבינו יצחק: וכד זה מרבי' ר' מאיר, **אכלם** שנתקא ליעיה
 46 ושחטו סתם כש, כל עיקר ריעה מרדכי, ונדואיתרין אבא לרוך ריעה כלל, ולחכיב שאניה
 47 אלמא לא עבי עקרה, א' חכיב כי לא נתק נמי, א' אמתא ששלמא עבי עקרה - יא שפיר,
 48 דבעינן ניתק, דעל ידי ניתק יחבר לעיקר, אבל לא ניתק - לא, דגרינן עוקר אטו לא עוקר.
 49 אבל השתא, אלא עבי עקרה - קודם ניתק נמי ניתק, וליבא לעיקר מירוש' ומשיב: קודם
 50 ניתק עוקר אבא פטור אלא לפני כפרה, ואחר כפרה פטור, אבל לכתלהו אטו
 51 גורין אטו לפני כפרה, תנא תימרא - דהתן: אשם כן ברמיז - אין, אבל הוא נפיה - לא,
 52 דהא בילי עלמא לוח לאתרא עקרה ויתוקה חילי כולל לשחטו לכתלהו, וליבא למיט' אטו
 53 קודם עקרה, והשתא ויכא חייבא ויתוקה, א' יא משום דגרינן לאתרא כפרה ויתוקא אטו קודם
 54 כפרה, מהו שפיר רבינו יצחק דאי אמתא עבי עקרה, א' יא שפיר, דהוה כפרה ויתוקא אטו
 55 איני לשחטו עבד קרעה, קשה אם כן פסח בשיאר נפוח השנה דעבי עקרה, אמאי לא אמרין
 56 ריעה, מקשי: דאמר פרק קמא דמתנות (ד"א), אמר ר' הונא אמר רבי: אשם שנתקא ליעיה
 57 ויתוקא אטו קודם כפרה, ובריתא היא, אלמא ויתוקא דרואיתא הוא ודבא משמע שחטו מרדכי, ובריתן אטו קודם כפרה ואומר רבינו
 58 יצחק דכחי פירשה: דהם אמר קודם כפרה, וכיון דמראיתא הוי כריתין קודם כפרה - גורין אבא כפרה אטו קודם כפרה, ורבינו עמי פירש דכחי קאמר בנפוחה - ניתק -
 59 יא לית - לא, וטעמא דכפרה שא, דגורין אטו לפני כפרה, ומסיק ונא טעמא אמר ק' הוא, כלומי: מאי טעמא שבא, ודאי הילכתא משיב רוח הוא דכל כפרהו לאו משום רועה
 60 אתר אבא קודם, אשם בחיובי שלמכין שחטאבו ויתוקא חייב, ואתא ק' ללית ע' הילכתא, דאמר גרינן כל כפרהו תנא באשם קודם לית - יא, נמי בן אשם
 61 דכאשם רועה - לא נפיה, א' יא נמי דכאשם אויל לנרבת ציבור, ודאי דיעינן א' הוא עצמו או גזיל ק'רא דהוא עצמו, וא' לא הלכה הוא אמיתא הוא דבחייתו דמיערקא ידא, ולא יקרב עלה,
 62 וריאה לפירוש ר' דתבמורה פרק "אלו קדשים" (ד"א) נטינן כלל הפסחים: אמר ר' הונא אשם שנתקא ליעיה ושחטו סתם - כש, מאי טעמא? אמר ק' רואי - בחייתו היא, ולא גריסין חתם
 63 בשם ספר: יצחק - אין, לא ניתק - לא.

1 עבודת מתנה - מתנות כהונה נשחטו - דרי תן עבדוהי, פשיטא כיון דהתם -
 2 ב'מידי נשחטו" (מ"א) ודפסח שלא לאוכלילי פסול. **הבא** - דבשבת קאי, מנילא
 3 שמענין דרביי, כשחטו - דבעי ליתמנא סיפא לאוכלילי ועלא לאוכלילי פטור, חנא רישא
 4 כשחטו שלא לאוכלילי חייב. **לרבי האומר** - במסכת שבת (ק"א), מקלל בחבורה - והעשה
 5 חבורה בבית לקלקלה, שאני מתקן - פטור.
 6 ואין חובל חייב משום שבת אלא שחטו שמתקן,
 7 וא חובל בדממה ורצון לדם לאוכלילי לכלבו,
 8 שלא לאוכלילי חייב - דקתני מתניתין חייב, מה
 9 תיקן - הא פסיליה, דכל תיקן - דכל הקרובות
 10 נאשפלו בעודה, תון במסכת ובדוכ' אבא, א' אם
 11 עלו למזבח, אימורין להקטיף; לא ידו, בעלי'
 12 מוסיף - תון דהם אם עלו - דידו, שלא היה
 13 פסול בקודש, דהיינו שבוען - טלליא, כגון
 14 "דנשחט פרוק שוקין" (שעש"ה ז), ונבי קרב מום
 15 הוא, דכתבי' וקראב' אבא' א' דק או החבל
 16 בעינן, וליבא דרבי עקיבא - במסכת ובדוכ'
 17 תנן: דרי עקיבא מושבי' בעלילי מומין אם עלו,
 18 ואומר בגמרא: לא אמר רבי עקיבא אלא בדוקין
 19 שבעי, והאיל ובשירין לכתלהו בעופות, שריפה -
 20 לא, מההא אם עלתה - חזר, מדר' יוחנן -
 21 מלמטא, השוחט השאת - גריסין, וב'שוחט
 22 תלין' פרק שני מפרש אמאי נשחטא, שלש
 23 השאת - משום שבת, ומשום עבדה וזה,
 24 ומשום שחטו ערוץ לנפיה, מה תיקן - ר' הבא
 25 אפילו להטרו מדיי בגילה, ליבא, תקרובת
 26 עבדה וזה טעמא אפילו באהל, שרי אביר מן
 27 חזי - לבני תן שאם אכלו - אינו נדרג, אשם כן
 28 שנתקא ליעיה - שמתו בעליו או נתכפרו
 29 באהו, וטעמא ואשם אינן אבן אבן
 30 ומתעברין באורן אלא תקנה ליה, ונבי רבנא
 31 הילכתא גמירי לה (תמורה כ"א), דמתה -
 32 ובאשם מדיי הילכתא (שם ד"א), כל כפרות
 33 מתה - כאשם רועה, ואם נתקן מומין
 34 והשילכו לחי' לרועה, שריפאבו ויפרי בן מום,
 35 שיכול לפדותו לתועיא לחילק, לכל הדומים
 36 דמיהם נופלי' לנרבת, ומה היא נרבת, ויש
 37 שפרשתי ודין מקבשי, ובחוב עליון ליה, שש
 38 היו נתקן כל מותר דמי וטעמא ואשם, ומביאין
 39 משם אין תומחה, עולה, שש שש, וערות
 40 לברבינו, שחטו מדרשו של יודיעת לבבך משנת

41 תמורה (כ"ב), וזה לא הותקן עד שיזמנו, ומשנתקו לריעיה שחטו סתם - כשר עלות
 42 לךך, תומחה, ואילן וסוף קודם דמי לךך ודו עומדין, לא בני עקרה - מאור שהוא עומד
 43 לךך, אין צריך לעקור שם אש ממנו, א' הבי ב' לא ניתק נמי - משעה שנתכפר באחד
 44 חתמיה צריך לעקור סתם, נרתי' אלא פטור קודם שנתכפר -
 45 אבל שנתקא לא מוחלק, ומנא תימרא - לראו מילתא, דאמר לךך דגרינן רבי, לנרבת
 46 לא שפורת, רבי אליעזר אומר ישת - כל צדדו של רבי אליעזר הוא עשה אש
 47 בחטאת לכל רב, שאמר ויקראו א' (בכזאת באשם), וכן בני לשמו, וכן בני השתא
 48 שנבנס דמה לפנינו, במסכת ובדוכ' (ד"ב), רבי יהושע אומר יפבר - לאחד שנתכפר,
 49 ויבא רבינו עקיבא - דבריה לעצמו, ובמסכת מירוש' סתם לראו מילתא, ודלא א' חזרבה
 50 עלה טעא, מהו דין רבי יהושע לרבי חזקיהו במסכת אלא, שבחוק שחטו ליה לחזותו הוא
 51 סומך עליה ושחטו, ומסכה קריבין משלו, וכשהוא בארבע כפרה ציבור - אינו סומך
 52 עליה ב', כדפי' אין - אבל איהו גופיה לא אמר ויקרב עולה, ואף על פי שמקריבו
 53 לעצמו, אלמא: דאמר לאחד כפרה שנתכפר באחד, אטו לפני כפרה - דאי שרית ליה
 54 השתא טעא, ואן כופרין רבי עליה נמי קודם כפרה - מקריב ליה לראו, וחדר מיתי'
 55 אדר לאשם, ואי אפשר לשנת רובו אדר כולל וכן ששמו ללשמו.

והיינו שחטו סתם - כשר עלות, ניתק אין לא ניתק - לא, מאי טעמא? אמר ק' רואי - בחייתו היא, אלמא ויתוקא דרואיתא הוא ודבא משמע שחטו מרדכי, ובריתן אטו קודם כפרה ואומר רבינו יצחק דכחי פירשה: דהם אמר קודם כפרה, וכיון דמראיתא הוי כריתין קודם כפרה - גורין אבא כפרה אטו קודם כפרה, ורבינו עמי פירש דכחי קאמר בנפוחה - ניתק - יא לית - לא, וטעמא דכפרה שא, דגורין אטו לפני כפרה, ומסיק ונא טעמא אמר ק' הוא, כלומי: מאי טעמא שבא, ודאי הילכתא משיב רוח הוא דכל כפרהו לאו משום רועה אתר אבא קודם, אשם בחיובי שלמכין שחטאבו ויתוקא חייב, ואתא ק' ללית ע' הילכתא, דאמר גרינן כל כפרהו תנא באשם קודם לית - יא, נמי בן אשם דכאשם רועה - לא נפיה, א' יא נמי דכאשם אויל לנרבת ציבור, ודאי דיעינן א' הוא עצמו או גזיל ק'רא דהוא עצמו, וא' לא הלכה הוא אמיתא הוא דבחייתו דמיערקא ידא, ולא יקרב עלה, וריאה לפירוש ר' דתבמורה פרק "אלו קדשים" (ד"א) נטינן כלל הפסחים: אמר ר' הונא אשם שנתקא ליעיה ושחטו סתם - כש, מאי טעמא? אמר ק' רואי - בחייתו היא, ולא גריסין חתם בשם ספר: יצחק - אין, לא ניתק - לא.

פסוקים – פרק שביעי – כיצד צולין דף עד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל" – (טוינזיליקן) – הוספות

1 **כיצד** צולין – ותחבו פיו. פון. אמר רבנו יצחק. משום הכי תחבו דרו פיו לפי שנתון
 2 הגם ששפוד למטה כדי שלא יפול הפסד, ואז הוי בית השחיפה למטה, וקייב
 3 ודא דרו שם. **נחתך** אמר אבא מן אז הו מוקלס. נראה לחבני יצחק בן ארמי: דשפוד לקלס,
 4 אבל משום הכי לא מיפסיל. מדאמר לבן פסק (פמח) בני משה שנתערבו ערות
 5 פסדוק. ופריך: והא איבא חד דלא נפיקו משני:
 6 **כיצד** צולין את הפסד? **כיצד** מביאין שפוד של רמון
 7 ותחבו ליה דף עד פיו עד פיה נוקבחו, ונתון את
 8 פריעו ואת בני מעיו לתובו, דברי רבי יוסי הגלילי.
 9 רבי עקיבא אמר: **כמו** בשול הוא זה, **אלא** תולין
 10 חוצה לו. **אין** צולין את הפסח לא על השפוד ולא על
 11 האסקלא. **אמר** רבי זדוק: **מעשה** בפרן **גמליאל** שאמר
 12 **למבי ענדו**: "צא וצלה לנו את הפסח על האסקלא".
 13 **גמרא** ונתיו של מהכת! אידי דהם מקנעו הם
 14 כפול, וקמפו מהמת השפוד. ויהמנא אמר "צלי אש"
 15 ולא צלי מהמת דבר אחר. ונתיו של דקל! אידי
 16 דאת ליה שבי מפוק מין, והוי קמבמשל. ונתיו של
 17 דאמא! אידי דמחלחל מפוק מין, ותהו ליה קמבמשל
 18 ביה קומרי מפוק מין. של רמון נמי אית ביה קומרי!
 19 שיעי קומרי. ואיבעית אימא: **בנגבא** בר שתא, דליה
 20 ביה קומרי. והא איבא בי פסקו: דמפיק לבי פסקיה
 21 לבר. מתניתין דלא קרבי יהודה. דתניא: רבי יהודה
 22 אומר: **קיש** ששפוד של עץ אינו מן, קד שפוד
 23 של מלח אינו מרתין. אמרו לו: והו – הנתן מקנעו
 24 חם פול, והו – הנתן מקנעו אינו חם פול. ונתן את
 25 פריעו וכו'. **תניא**: רבי ישמעאל קוריהו "נתון תוך"
 26 רבי פרפון קוריהו "גדי מקולם". תנו רבנן: איזהו גדי
 27 מקולם דאסור לאכול בלילה פסח בזמן הזה – כל
 28 שצלאו פולו פאה. דתתך ממנו אבר, נשלך ממנו
 29 אבר – אין זה גדי מקולם. השתא אי לומר דתתך
 30 ממנו אבר, דאף על גב דקא מפיק ליה בהדיה אמרת
 31 לא, נשלך מיבעיא? **אמר** רב ששת: **שולקן** במחור.
 32 **אמר** רבה: **האי מוליתא** שריא. **אמר** ליה אביי: והא
 33 קא בליע קמא? **אמר** ליה: **קבולעה** קד פולטה. **ויא**
 34 **קא בליע קמא?** **ויא** רב פריעו **ותא** בני מעיו לתובו. **מיא**
 35 **במניא?** **לאו** משהו דאמרינן "קבולעה קד פולטו"?
 36 **אמרי**: שאני תהם, פון דאיבא ביה השחיפה דמחלחל
 37 מדב

1 **משנה** כיצד צולין – שפוד של רמון – טעמא מפרש בגמרא. ונתן את כרעיו בו –
 2 כדרכו: "צלי אש ראשו על גביעו וכו' – כולו אכרד משמט כמין ביטול
 3 הוא זה – ממשכל בני מעיו תובו כמו בתוך הקירחה. תולין חוצה לו – תחובן בשפוד
 4 למעלה מפיו של טלה. לא על השפוד – של ברזל. כדמפרש בגמרא. שהמתבת
 5 כשמתחמם מקנעו מתחמם כולו, ונצלה הפסח
 6 קמון השפוד שבתוכו. שהפנימי מתחמם על ידי
 7 קמון החיצון. והוה ליה פסח כצלי מחמם על ידי
 8 אחר, ורמנא אמר "צלי אש". אבאלא –
 9 גראליש בלעו, ובלהו חד טעמא. **גמרא** שבי
 10 – קליר, שעשו שורות שורות. מחלחל –
 11 בעל של ערבח של אגוז, שיש לתן מוח
 12 במכניס. אלון – ויעניא, שהוא קשה. אידי
 13 דאית בתו קישר – ובעי למשענהו כסבתי.
 14 מפוק מין דרו קמון חתך הסבין, והוה ליה פסח
 15 מבטל. שיע קישריה – ואן צריך לתחבדי
 16 כסין לעליהם. כוננא בר שחא – נטיעה בת
 17 שנתה. והא איבא בי פסיק – ופסיק
 18 שהוא מקום חתך, ומציא מים. דמפיק לבי
 19 פסיק לבר – חוץ ליה הפסח. דאי מפיק מיה –
 20 לא עילי לפסח. כמש ששפוד של עץ –
 21 שותולין אורו תבונן ומכסה מלח אין מה
 22 שבתוך הטלה שרק השטלה מנין עליו – כך
 23 שפוד של מתכת אין מה שבתוך הטלה מרתיה
 24 מתחתו מן מקנעו היצא חוץ לטלה. אמרו לו
 25 – אף על פי שאן פנימי של עץ נשקף אבל
 26 פנימי של מתכת מרתיה. שה של עץ, הם
 27 נשקף לאם הם כולם. והוה ליה צלי אש. והוה של
 28 מתכת – חן מקנעו הם כולם, ואפילו מה
 29 שבתוכה ממנו. הלכך הוה ליה צלי אש. ובי.
 30 ישעאל קוריהו תוך – דנתון לתובו
 31 כסריא ליה. וכשמרתיה ומתבשל בתוכו
 32 נשקף לעיל דתחתין תוך כקול הסיר. לישא
 33 אחרינא: כתב ספיראם ישנים "חבר", לישון תוך
 34 וכו', כלומר: כמכניס מנפיק ונראה מתוך.
 35 בעין שממלאן דין ותרגולין שלנו. ודוננא
 36 גבי אביגיל (שמואל א' ב'): "חמש אש עשית",
 37 ומתרגמן מנח שש עאן חתבנין, משך רבי
 38 קלומוס. פקול – לישון כובע נחשת.
 39 מתרגמין קולסא דנחשא (שם ט') רסבירי
 40 ליה תולין למעלה בראש. ונראים ככובע נחשת
 41 על ראש גבור. איזה גדי פולטו – דנתן פסח
 42 'מקום שנתה' (א.ג.א) שאסור לאכול צלי
 43 (בשרים) פסחים כסין הזה במקום של גודו.
 44 באה – דודמם לפסח, ונראה כאוכל קדשים
 45 בדוצה לארץ. נשלך מיבעיא – קא סלקא
 46 דעתך דנתך ודרן נשלך ומשעה שחביו
 47 קודם צליתו לא לאו חוץ מקולם. האי מוליתא
 48 – אינפלודיא בלעו, כמו שאנו ממלאן הטלאן והתרגולין בין בשר לעצמות. שריא
 49 – ואפילו לא ביטול את הבשר שנתונים לתובו מותר. ואפילו מלחו במלית צלי. דאי
 50 מליחה כל צורך לקיריה – משעתא. **האי קא בליע** – הטלה הם היצא מן הבשר הבטט
 51 תוכו. פולטו – לרוץ, וטאבו דהם האור.

1 **האי** מליחתא שריא – פירש בקונטרס: אף על
 2 פי שלא מלחו אלא לצלי. ולרבינו הם
 3 נראה. ולצלי לא בעי מליחה כלל. דלא מיבעיא
 4 כשהולך הבשר יפה על ידי גופת כל הדם שרי
 5 דיהוה מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 6 המשכים כל יום שנמשכים כבר אדר גליתיה.
 7 אף על פי שמתמידים לבלשו אדר מליחה.
 8 אפילו לא נצלה כל צורכו. ולא נפלט לו דם.
 9 מותר. אף על גב דאמרינן בפרק קמא דברכות
 10 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 11 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 12 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 13 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 14 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 15 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 16 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 17 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 18 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 19 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 20 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 21 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 22 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 23 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 24 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 25 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 26 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 27 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 28 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 29 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 30 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 31 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 32 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 33 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 34 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 35 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 36 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 37 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 38 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 39 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 40 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 41 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 42 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 43 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 44 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 45 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 46 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 47 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 48 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 49 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 50 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 51 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 52 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.

1 **האי** מליחתא שריא – פירש בקונטרס: אף על
 2 פי שלא מלחו אלא לצלי. ולרבינו הם
 3 נראה. ולצלי לא בעי מליחה כלל. דלא מיבעיא
 4 כשהולך הבשר יפה על ידי גופת כל הדם שרי
 5 דיהוה מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 6 המשכים כל יום שנמשכים כבר אדר גליתיה.
 7 אף על פי שמתמידים לבלשו אדר מליחה.
 8 אפילו לא נצלה כל צורכו. ולא נפלט לו דם.
 9 מותר. אף על גב דאמרינן בפרק קמא דברכות
 10 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 11 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 12 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 13 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 14 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 15 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 16 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 17 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 18 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 19 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 20 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 21 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 22 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 23 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 24 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 25 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 26 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 27 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 28 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 29 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 30 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 31 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 32 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 33 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 34 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 35 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 36 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 37 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 38 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 39 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 40 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 41 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 42 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 43 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 44 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 45 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 46 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 47 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 48 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 49 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 50 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 51 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 52 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.

1 יצא כל דמו. דרב תמה הוא לרשי: מה מועלת מליחה מועטת לצלי? דאין הבשר יוצא
 2 מידי דמו עד שפולטו: פיה פיה. האי דראי לא פסח למישרי ודא אין פסח לתחלה. אף על גב דבני מעיו תובו, ואיכא בני כד – בני פסח
 3 הם. ובקדמין רבה (בבא מצירא) אבא גמא בריה דרמיא. דקאמר קדשים. כיצד עשה – מבאי את
 4 דאבר ונתון עליו מלח. וחוץ דחופס ונתון עליו מלח. ומעלה. ויש דורס בתר הכי, אמר אביי:
 5 וכן לצלי. לא גרס לצלי. אלא וכן לקדיר. אלא וכן תבוב רוב ספרים. והא דאמר בפרק קמא
 6 יצא כל דמו. דרב תמה הוא לרשי: מה מועלת מליחה מועטת לצלי? דאין הבשר יוצא
 7 מידי דמו עד שפולטו: פיה פיה. האי דראי לא פסח למישרי ודא אין פסח לתחלה. אף על גב דבני מעיו תובו, ואיכא בני כד – בני פסח
 8 הם. ובקדמין רבה (בבא מצירא) אבא גמא בריה דרמיא. דקאמר קדשים. כיצד עשה – מבאי את
 9 דאבר ונתון עליו מלח. וחוץ דחופס ונתון עליו מלח. ומעלה. ויש דורס בתר הכי, אמר אביי:
 10 וכן לצלי. לא גרס לצלי. אלא וכן לקדיר. אלא וכן תבוב רוב ספרים. והא דאמר בפרק קמא
 11 יצא כל דמו. דרב תמה הוא לרשי: מה מועלת מליחה מועטת לצלי? דאין הבשר יוצא
 12 מידי דמו עד שפולטו: פיה פיה. האי דראי לא פסח למישרי ודא אין פסח לתחלה. אף על גב דבני מעיו תובו, ואיכא בני כד – בני פסח
 13 הם. ובקדמין רבה (בבא מצירא) אבא גמא בריה דרמיא. דקאמר קדשים. כיצד עשה – מבאי את
 14 דאבר ונתון עליו מלח. וחוץ דחופס ונתון עליו מלח. ומעלה. ויש דורס בתר הכי, אמר אביי:
 15 וכן לצלי. לא גרס לצלי. אלא וכן לקדיר. אלא וכן תבוב רוב ספרים. והא דאמר בפרק קמא
 16 יצא כל דמו. דרב תמה הוא לרשי: מה מועלת מליחה מועטת לצלי? דאין הבשר יוצא
 17 מידי דמו עד שפולטו: פיה פיה. האי דראי לא פסח למישרי ודא אין פסח לתחלה. אף על גב דבני מעיו תובו, ואיכא בני כד – בני פסח
 18 הם. ובקדמין רבה (בבא מצירא) אבא גמא בריה דרמיא. דקאמר קדשים. כיצד עשה – מבאי את
 19 דאבר ונתון עליו מלח. וחוץ דחופס ונתון עליו מלח. ומעלה. ויש דורס בתר הכי, אמר אביי:
 20 וכן לצלי. לא גרס לצלי. אלא וכן לקדיר. אלא וכן תבוב רוב ספרים. והא דאמר בפרק קמא

1 **האי** מליחתא שריא – פירש בקונטרס: אף על
 2 פי שלא מלחו אלא לצלי. ולרבינו הם
 3 נראה. ולצלי לא בעי מליחה כלל. דלא מיבעיא
 4 כשהולך הבשר יפה על ידי גופת כל הדם שרי
 5 דיהוה מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 6 המשכים כל יום שנמשכים כבר אדר גליתיה.
 7 אף על פי שמתמידים לבלשו אדר מליחה.
 8 אפילו לא נצלה כל צורכו. ולא נפלט לו דם.
 9 מותר. אף על גב דאמרינן בפרק קמא דברכות
 10 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 11 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 12 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 13 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 14 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 15 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 16 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 17 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 18 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 19 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 20 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 21 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 22 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 23 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 24 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 25 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 26 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 27 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 28 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 29 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 30 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 31 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 32 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 33 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 34 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 35 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 36 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 37 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 38 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 39 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 40 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 41 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 42 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 43 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 44 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 45 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 46 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 47 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 48 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 49 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 50 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 51 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.
 52 דאין מפיל על ידי גופת על ידי גופתו.

ספחים. פרק שביעי - כיצד צולין דף עד עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)" תוספות

1 מידב דיבוי - לפי שכשנתלה בתנור ופי בית ושחיתו למטה, הדם יוצא דרך חלל הוצאר
 2 שקרוין פרוציליא, ושותת דרך בית ושחיתו. לאחר בישולו - קא מלאק דתמן לאחר
 3 בישולו - צלי קאמור, צללי נמי קיי בישול, כדכתיב ברברי הוימים (לח: זיבשלו הפסח
 4 באבן כשפמטש. רשעי - ולא בלע, אפילו בקרייה נמי שרי, ואף על גב דליבא לממרי

5 כר פולטו. מפליה - בעיטה, שקרוין שפטידיא,
 6 אי מקילי מפליה - אם שי עמע יפה בלחם. הב
 7 יל איבול - וסייעתא לרבה. כפמטיא -
 8 בעיטה של סלה, ואינה נדבקת כל כך, ונפרכת
 9 מאליה הדום יוצא ממנה. דמיפריי - לשון
 10 פירורין, ואי לא הוריא - ללחם. דוית - לשון
 11 זוכיות, ויל רגולו מראה, מההל הבשר שזב
 12 בלחם. כי וזוא הוריא - ערוק, שאין בו
 13 אימיותם דם. וזא לא - לא אבל מניה.
 14 בחוריות, קמח נקייה עינן שלנו, שאינה
 15 סלה דשריי - קשה, ואנו פולטו. דרמדיא -
 16 דמנה לעיל דמיפריי. בין אסמיק - מההל
 17 שנתקן הלחם, בין לא אסמיק - שרי, שהם
 18 ודאי יוצא, ואודם זה ודאי לא דמות דם הוא,
 19 והילכתא מולייתא שרייא אפילו שופא לעיל -
 20 כשהיא מלייה בתנור. ואף על גב דנכשוין אין
 21 נקב לצאת הדם - שרי, כבולעו בשר החיצון
 22 כך פולטו, חום האור שאוב. אופצא כניי
 23 ויטריקי - אמנא דאסמיק, היתכות בשר
 24 אישקטוריא מולייתא שרייא אפילו שופא לעיל -
 25 מירוק - חוטין נסון שון וריקין שבבית
 26 השחיטה. פליי בה - כדמפרש פלוגתיהו
 27 לקמיה דאגדה אנומרי. בכל התורה בולת -
 28 כל היבא דחיות פלוגתיהו, ואיתמר סתמא, חד
 29 דמיקל וחד אמר לתרומה, ולא פירש מי
 30 דאמר לקולא דמזמרי - עד שרב אתא לחומרא
 31 ורבינא לקילא. והלכתא בכולן כדברי המיקל,
 32 מידב דיבוי - ושפיר דמי אף במלח מעט, בתורת
 33 צלי. צמתי - דרמו נבלו בו. שאביי ליה -
 34 שואבים את הדם. חלייה - מההל הירוצא ממנו
 35 כשחובתו. לישנא ארדינא: שולטין אותו
 36 בחומץ לאחר צלייתו, ודמו נסון לתוכו. אסמיק
 37 חלייה אסרי - לא גרס 'ודא חלייה', רב אחא
 38 קאמר לה, דמיקל, ובחלייה מודי דאסרי. מנענע
 39 לח - ולהוציא חלא - חומץ, החלת ביה
 40 צלי אהיראנא כדי לתרציא דמו - לא חלת ביה
 41 ויזנא אחרייה, לפי שאין בו כח עד. סתמא -
 42 חלש מעיקרו, הדולטין ביה.
 43 לקראת

44 אַחְתֵּיהָ אֲנֹמְרִי - פְּלִיגֵי רַב אֶהָא וְרַבִּינָא, חַד אָסֵר וְחַד שְׂרִי. מֵצִמִּית צְמִית, וּמֵאֵן
 45 שְׂרִי - מִשְׁאֵב שְׂאִיב. וְהִלְכְתָּא: מִשְׁאֵב שְׂאִיב. הָא אֲנֹמְרִי דְאֶסְמִיק חֲלִייה - אָסִיר, לֹא
 46 אֶסְמִיק חֲלִייה - שְׂרִי. רַבִּינָא אָמַר: אֶפְיֵלוּ לֹא אֶסְמִיק נִמְי, חֲלִייה אָסִיר. אִי אֶפְשֵׁר לְדִית בְּהַ
 47 אִישֵׁי שְׂרִינְיָן דְמָא. אָמַר לִיה מָר בַּר אֲמִימִר לְרַב אִישֵׁי: אָבָא מִנְמַנְע לִיה גְּמוּעֵי, אִיפֵא דְאָמְרִי: רַב
 48 אִישֵׁי גְּפוּיָה מִנְמַנְע לִיה גְּמוּעֵי. אָמַר לִיה מָר בַּר אֲמִימִר לְרַב אִישֵׁי: אָבָא, הָא חֵילָא דְחִיטִּי בִּיה
 49 חֲדָא וְיִזְנָא - הוּא לֹא תֵאֵנִי חֵילָט בִּיה. מֵאִי שְׁנָא מַחְלָא מְתַמְהָא דְחֵלְטִינְיָן בִּיה? הֲתָם אִוְמִיה
 50 אֶשְׁתַּחֲוֵי לְרַבְלִיתָא. וְהָא חֲדָא חֵילָט בִּיה. שְׂרִי. וְהָא רַבִּל הַבְּשֵׂר - כִּדְרָא לְאֶהָא. וְרַבִּינָא,
 51 נְגֻעֵי. מִנְסַקָּא רַבִּל הַבְּשֵׂר דְחֵלְטִינְיָן נְשִׂי.

1 שאני לשיע - נראה שכן לדבמבוח הוא יותר שיע. וראה לרבינו יצחק בן אשר
 2 דרוקא לבי דם דסמיק אמרין שיע, אבל לענין שבגנות דאיסורא - לא
 3 דמפענע, ולא אמרין שיע. ולכדי גבי לא קניי שאוסר ואינו נאסר כדקניי גבי כבד.
 4 והתם טעמא לא מנש דשיע, אלא אידי שהיא טרודה לפלוט - לא בבלעה. ומיהא, אמר
 5 רבינו יצחק בשם רבינו חב. והא דמסקין שאני
 6 לב דשיע - דחוריא בעלמא הוא, וברבא פסקין
 7 בסמיק ומלייתא שריא.

8 **מפלו** ליה בר אווא - פירש בקנטוס: דהיינו
 9 משפטיא. ואומר רבינו חב ורבינו יצחק
 10 בן אשר: לישון טפל לא משמע דבני, דמשמע
 11 דהיינו דהיינו טפל לא משמע דבני, דמשמע
 12 מבלתי (עלול מנא). ועוד דבפסטידיא לא
 13 אמרין כבולעו פולטו, דחיינן דלא פלטי,
 14 שנקום מושבם ישי בתנור. על כן נראה דהיינו
 15 מה שרגילים לטוח בעיטה שבלייתה רבה.
 16 ורגילים לעשות סביב קורבנים ובני מעיים
 17 שמשמין אותם בשפיר, וטחין כבתובן בעיטה
 18 רכה כעין *פריפרייש.

19 **מאן** דאסר אפילו פותיה לתת - אף על גב
 20 דאמרין לעיל שאני כח שחיטה דמחלה
 21 ושרי, אף על גב דלא אמרין כבולעו כן פולטו -
 22 שאני והתם שהחלל ביה רוב, ולא דמי לפטא
 23 מולייתא.

24 **ובן** ביעי - פירש בקנטוס: דאסמיק. ובתם
 25 פירש בן, משום דפירש רבינו ונבאל דאיבא
 26 לעילוה קרנא, דאסור משום דמא. כדאמרין
 27 ב"ב תנש' ר' זוטא (נצא): חמשה קרניו הוו
 28 דביעי בו משום דמא. **אסמיק** חלייה אסור -
 29 פירש בקנטוס: מההל הירוצא ממנו כשחובתו, ולא
 30 רטיסן הוא חלייה, וקשה לרבינו יצחק: ודאי
 31 דמי אי נגלה בשר כל יצרו - אף המחול מותר,
 32 ולא גרע ממחלה, דאמרין לעיל דאפילו
 33 לקרייה שפיר דמי, ואי לא נגלה כל יצרו -
 34 אבאי בשר מותר. מילי מילי גריס רוא -
 35 דבעי לתימר בשר דשרי, ותימה למה הוא מותר.
 36 אף על גב דדם האבריס שרי - היבא דאסמיק
 37 אסור הוא אליבא דמאן דאמר גומרי מצמית
 38 צמתי אסור. על כרחין צריכין לחלק דאסרי
 39 צמתי דאסמיק, ועל ידי חתיכה אי אפשר שהיה
 40 יוצא בול. ועוד, מולייתא בסמיק ואי חלייה חליל
 41 חדא ויזנא - מבלבל דעד השתא איירי בחלא
 42 מלש, ועל שרין שפירש: חלא שחולטים אותו בו
 43 אתר צלייתו הוא נסון לתוכו - קשה, דאית לך
 44 לתימר דאי חלייה אסור - אידו נמי אסור.
 45 כדמסקין ביכל הבשר (שם קרא) בני כבד,
 46 שחבתי למעלה. ועוד: והתם משמע שחללא
 47 מצמית ולא מפליט. וראה לרבינו יצחק בן
 48 שפירש רבינו יצחק בן אשר בשם הלכות גדולות:
 49 כד שרי דאי איירי, ומתה הוא כשנתניש בשר
 50 לתוך החמין, ואנו שחיה בתוכו לא מנעיל מיד
 51 ונצמת אותו בתוך הבשר ודבל מותר, דרבינו לא
 52 פירש הדם, וכי שחיה בתוכו עד דאסמיק - נעקך
 53 ממנו ודגם ונפלט לתוכו. דהיינו דקאמר אמנא דאסמיק -
 54 כי לא אסמיק נמי חלייה חסי. כידרא ליה: אפילו לא אישתינו בנו חלא אלא פוראנא הוא נפלט מחמת השרייקי. מהו, לא כל כך שחיה הבשר נאסר בפליטה מועטת חו. ורב איש מנע
 55 נְגֻעֵי. מִנְסַקָּא רַבִּל הַבְּשֵׂר דְחֵלְטִינְיָן נְשִׂי.

פסוקים, פרק שביעי - כיצד צולין דף עה עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" - (שטיינזולץ)

והנפיל

ואפס בו את הפת מהו - וימה לרבינו יצחק בן אשה מאי קביעי? דא קתיי סיפא בישראל על בני גוילים - דרבי הכל מותרת ואפילו למאן דמיקו הלם גוילים עממות - לא גרע חזמו מחום חרס התנור ותיקין רבינו גיבור שאתי גוילים שאין חזמן כל מחמת השלכות אלל מחמת עצמן, וערפא ונפילתא עמילתא קו, וכל אדם התנור שורפ - מחמת חום שלכות האמיקא בא, שזוהא אסור

1 ליקווא דרייא - איגדרר, טעם חפרי עמוד בו, שלא הוציאו ממנו כלום, ואף על פי שהחלש ממליו ותקלקל טעמו - מוציא דם, שכחו בקרבן, הבא ליתא ליקווא דרייא בעיניו - כלב צלי הראשון, מנקבת - עשייה כבריחים כעין שלנו, ויש חלל הדול בין בריתו ושרייתו, ונתן השופר לרוביו, וכל הטלה נצלה באיור שבין שני בריחים, שאין בשור נועה ברבול, לרביי האמי - בפרק בל
2 שעה' וכו', רבי אומר: הפת אסורה - סו' -
3 הבא אן שבוב עעים פפת, צלי אש - קרינא
4 ביה, וגבי עצי אסורא מדהא נותהר, דהתם לא
5 חריב מישטא, אש פטיר דהמנא - ודום
6 דהנור תולדת אש הוא, ואם תתן בו נגד -
7 נשורף ותעשה פחם ואש, תהבו - לפסת ולא
8 הבדיל, אלא תהבו בעינש ושלשה מקשות
9 למה צליהו, אוקרינר בלעו, כרימן - אפר
10 רוחת, נפיש - מין שני הוא, גיני - שנידון
11 משום מכה ואלל מישוש שחין ואף על פי פסבחה
12 ושחין שוין כמייטאן - נפקא מינה, דחצי גריס
13 מכת מכה מחמת אור, וחצי גריס מכת שחין,
14 שהיא ליקת חום אחרי, שלא היה מחמת האור
15 - אין מצטרפין, כדביל שחתיק (תולין חא)
16 מפרש, פתילה של אבר - מתיב וזרקו לוחך
17 פיה, תשרף - כל מיני שריפה משמע, מורלא
18 חריב 'באש' תשוקתו, וכל שיש אש - לשון
19 קריאה הוא, בני אדריי שריפת נשפה וקו קיים
20 הוא - כמנתרדין (באש) מניין שני חושק של אש
21 נבסוק קולן בתושבין, ופי' האור - והתחין, דרתי
22 נמי שריפת נשמה וגוף קיים, טורח שוה - מבני
23 אחרין למה לילי תוספס מהבא דלא מקמיטן הבדיל
24 ומורתו, דהוא רביד ליה מיתה יפה בעניו, אי לא
25 טורח שריפה היה, ויהא אמנאי - על ברזל אש מניש
26 כנון כלרקיף הבדיל ומורות בעינן, דאלול שריפת
27 נשמה וגוף קיים לאו שריפה היא, וקרא שריפה
28 איצרכה, ויאמר רבינו דרבינו רבבעין מיתה יפה
29 - הוא אמנאי: נפיש לה חבילום טובא, ירבה לה
30 היסק גדול שמתנו מורי, קא משפע לן - וכו'
31 שוה דשריפת נשמה וגוף קיים נמי שריפה היא,
32 וכוון דשריפה היא אתרי דרב נתמן לאופוק
33 ומורות ורחתין, אלא באש לפת ל' - כיון
34 דסופיני לרבות כל שריפות, אבר מעיקרו -
35 שמוציאן אותו כן ורקוקע רוחת הוא, בלא
36 תולדת אש, וכל חיבא דכתיב אש, וכבת נמי
37 שריפה בהדיה, לרוביה כל שריפות אתאם
38 בתמיה, הבא - כיון דכתיב שריפה ברישא,
39 ומשמע כל שריפות, וחדר כתב אש - משמע
40 דוקא את קאמר.

1 ליקווא דרייא - איגדרר, טעם חפרי עמוד בו, שלא הוציאו ממנו כלום, ואף על פי שהחלש ממליו ותקלקל טעמו - מוציא דם, שכחו בקרבן, הבא ליתא ליקווא דרייא בעיניו - כלב צלי הראשון, מנקבת - עשייה כבריחים כעין שלנו, ויש חלל הדול בין בריתו ושרייתו, ונתן השופר לרוביו, וכל הטלה נצלה באיור שבין שני בריחים, שאין בשור נועה ברבול, לרביי האמי - בפרק בל
2 שעה' וכו', רבי אומר: הפת אסורה - סו' -
3 הבא אן שבוב עעים פפת, צלי אש - קרינא
4 ביה, וגבי עצי אסורא מדהא נותהר, דהתם לא
5 חריב מישטא, אש פטיר דהמנא - ודום
6 דהנור תולדת אש הוא, ואם תתן בו נגד -
7 נשורף ותעשה פחם ואש, תהבו - לפסת ולא
8 הבדיל, אלא תהבו בעינש ושלשה מקשות
9 למה צליהו, אוקרינר בלעו, כרימן - אפר
10 רוחת, נפיש - מין שני הוא, גיני - שנידון
11 משום מכה ואלל מישוש שחין ואף על פי פסבחה
12 ושחין שוין כמייטאן - נפקא מינה, דחצי גריס
13 מכת מכה מחמת אור, וחצי גריס מכת שחין,
14 שהיא ליקת חום אחרי, שלא היה מחמת האור
15 - אין מצטרפין, כדביל שחתיק (תולין חא)
16 מפרש, פתילה של אבר - מתיב וזרקו לוחך
17 פיה, תשרף - כל מיני שריפה משמע, מורלא
18 חריב 'באש' תשוקתו, וכל שיש אש - לשון
19 קריאה הוא, בני אדריי שריפת נשפה וקו קיים
20 הוא - כמנתרדין (באש) מניין שני חושק של אש
21 נבסוק קולן בתושבין, ופי' האור - והתחין, דרתי
22 נמי שריפת נשמה וגוף קיים, טורח שוה - מבני
23 אחרין למה לילי תוספס מהבא דלא מקמיטן הבדיל
24 ומורתו, דהוא רביד ליה מיתה יפה בעניו, אי לא
25 טורח שריפה היה, ויהא אמנאי - על ברזל אש מניש
26 כנון כלרקיף הבדיל ומורות בעינן, דאלול שריפת
27 נשמה וגוף קיים לאו שריפה היא, וקרא שריפה
28 איצרכה, ויאמר רבינו דרבינו רבבעין מיתה יפה
29 - הוא אמנאי: נפיש לה חבילום טובא, ירבה לה
30 היסק גדול שמתנו מורי, קא משפע לן - וכו'
31 שוה דשריפת נשמה וגוף קיים נמי שריפה היא,
32 וכוון דשריפה היא אתרי דרב נתמן לאופוק
33 ומורות ורחתין, אלא באש לפת ל' - כיון
34 דסופיני לרבות כל שריפות, אבר מעיקרו -
35 שמוציאן אותו כן ורקוקע רוחת הוא, בלא
36 תולדת אש, וכל חיבא דכתיב אש, וכבת נמי
37 שריפה בהדיה, לרוביה כל שריפות אתאם
38 בתמיה, הבא - כיון דכתיב שריפה ברישא,
39 ומשמע כל שריפות, וחדר כתב אש - משמע
40 דוקא את קאמר.

1 ליקווא דרייא - איגדרר, טעם חפרי עמוד בו, שלא הוציאו ממנו כלום, ואף על פי שהחלש ממליו ותקלקל טעמו - מוציא דם, שכחו בקרבן, הבא ליתא ליקווא דרייא בעיניו - כלב צלי הראשון, מנקבת - עשייה כבריחים כעין שלנו, ויש חלל הדול בין בריתו ושרייתו, ונתן השופר לרוביו, וכל הטלה נצלה באיור שבין שני בריחים, שאין בשור נועה ברבול, לרביי האמי - בפרק בל
2 שעה' וכו', רבי אומר: הפת אסורה - סו' -
3 הבא אן שבוב עעים פפת, צלי אש - קרינא
4 ביה, וגבי עצי אסורא מדהא נותהר, דהתם לא
5 חריב מישטא, אש פטיר דהמנא - ודום
6 דהנור תולדת אש הוא, ואם תתן בו נגד -
7 נשורף ותעשה פחם ואש, תהבו - לפסת ולא
8 הבדיל, אלא תהבו בעינש ושלשה מקשות
9 למה צליהו, אוקרינר בלעו, כרימן - אפר
10 רוחת, נפיש - מין שני הוא, גיני - שנידון
11 משום מכה ואלל מישוש שחין ואף על פי פסבחה
12 ושחין שוין כמייטאן - נפקא מינה, דחצי גריס
13 מכת מכה מחמת אור, וחצי גריס מכת שחין,
14 שהיא ליקת חום אחרי, שלא היה מחמת האור
15 - אין מצטרפין, כדביל שחתיק (תולין חא)
16 מפרש, פתילה של אבר - מתיב וזרקו לוחך
17 פיה, תשרף - כל מיני שריפה משמע, מורלא
18 חריב 'באש' תשוקתו, וכל שיש אש - לשון
19 קריאה הוא, בני אדריי שריפת נשפה וקו קיים
20 הוא - כמנתרדין (באש) מניין שני חושק של אש
21 נבסוק קולן בתושבין, ופי' האור - והתחין, דרתי
22 נמי שריפת נשמה וגוף קיים, טורח שוה - מבני
23 אחרין למה לילי תוספס מהבא דלא מקמיטן הבדיל
24 ומורתו, דהוא רביד ליה מיתה יפה בעניו, אי לא
25 טורח שריפה היה, ויהא אמנאי - על ברזל אש מניש
26 כנון כלרקיף הבדיל ומורות בעינן, דאלול שריפת
27 נשמה וגוף קיים לאו שריפה היא, וקרא שריפה
28 איצרכה, ויאמר רבינו דרבינו רבבעין מיתה יפה
29 - הוא אמנאי: נפיש לה חבילום טובא, ירבה לה
30 היסק גדול שמתנו מורי, קא משפע לן - וכו'
31 שוה דשריפת נשמה וגוף קיים נמי שריפה היא,
32 וכוון דשריפה היא אתרי דרב נתמן לאופוק
33 ומורות ורחתין, אלא באש לפת ל' - כיון
34 דסופיני לרבות כל שריפות, אבר מעיקרו -
35 שמוציאן אותו כן ורקוקע רוחת הוא, בלא
36 תולדת אש, וכל חיבא דכתיב אש, וכבת נמי
37 שריפה בהדיה, לרוביה כל שריפות אתאם
38 בתמיה, הבא - כיון דכתיב שריפה ברישא,
39 ומשמע כל שריפות, וחדר כתב אש - משמע
40 דוקא את קאמר.

והא גבי פרים הנשקפים, דכתיב בהו: 'ושרף אתו על עצים פאש' ותניא: 'באש' - ולא בסיד רותה, ולא בפסים רותה! אמר ליה: הכי השתאי! התם פתיב 'באש', ותרד 'תשרף' - לרבות כל שריפות הפאות מהמת האש, הכא פתיב 'שרף' אתו על עצים פאש" - וכלב קפסוף אש, למימרא דאש - אין, מידי אחרניא - לא, התם נמי פתיבא שריפה לכפוף, דכתיב: 'על' -

והא גבי פרים הנשקפים, דכתיב בהו: 'ושרף אתו על עצים פאש' ותניא: 'באש' - ולא בסיד רותה, ולא בפסים רותה! אמר ליה: הכי השתאי! התם פתיב 'באש', ותרד 'תשרף' - לרבות כל שריפות הפאות מהמת האש, הכא פתיב 'שרף' אתו על עצים פאש" - וכלב קפסוף אש, למימרא דאש - אין, מידי אחרניא - לא, התם נמי פתיבא שריפה לכפוף, דכתיב: 'על' -

תלמוד לומר ולקח וגו' משעת לקיחה בענין גזירות גזילים - ואם תאמר: אפילו לא כתיב
ולקח אלא חגלי אש ידענן גדעיה גזילים בשעת לקיחה, ולעילוי לניו לא
איצטרך, דשמעין ליה מלק חומר ומה לפני מלך רב, ועל כרחך מוקמינן ליה לשעת
לקיחה דף לומר: דהוא לא יריך ארץ משום הכי, אלא דאי ארבעה בענין אחר אלא
לדקת.

יבול את מקומו - ולא סגי ליה בקליפה, לפי 1
שרהטוב נבלע יותר תבוכו, ואם תאמר: 2
נגע בחריסו של תנור אמאי ינו ליה בקליפה? הלא 3
הדובע שיש באותו בור קליפה נבלע בפסח עד 4
כדי שישול את מקומו, כוונ נטף מרוטבו חודר 5
אליו, וכל דבר הנאסר בעלי, קדימא לן 6
נאסר אלא כדי קליפה - שמתח הדובע שבו 7
יאסור עד כדי שישול את מקומו? ואיכא לאקטא 8
בשאן רוטב כי אם מעט, ומעט רוטב אינו אוסר 9
כל כך, כדאמרינן בגמרא: שאני סיבה והמשה 10
עבד לה, **ואם** צלי הוא קליף את החיצון - 11
בכל ענין מידיו, בין אם חין צנון, דמתוך שיהא רך 12
בולע, אף על פי שאינו חם, ודומיא דדי קתני. 13
לפי שאן מוכרין מעשר שני בירושלים - פתח 14
בגמרא: רבי ירבה ממך הדרך תורה 15
בבבאי כתיב וקשיא לרבינו יתחקו, הוא קרא 16
בפירין מירי, שמצויא מוקדשותו ומחללו על דבר 17
אחר, אבל האב - אפילו לאוכלו בקדושתו, 18
כדפישר בקוטרס נופח, והכי נמי משמע לשבט 19
דמוכרין, מרלא קתני מחללו, ושי ספרים שכתבו 20
בזן שאן פודין, אבל רש"י כתב שאן מוכרין 21
ונגזא לרבינו, וברישלם חודו מדרבנן 22
מכירה אטו פרייה דאסור מן התורה, ולרבינו 23
שקשון מן אבדורס נראה, ולא אסור מכירה אלא 24
משום ביון מצוה, ודוראן בריש מכתב מנעש שני 25
(פסק ראשון משנה א) שאן מוכרין אותו, ואן 26
ממשכנן אותו, ואן שוקלין בגדו, 27
תנן 28

על שפר הישן ישרוף - סיפא דההוא קרא דכתב בודי "באש" הוא. **אף על פי** 1
שאן שם דשן - דלא תימא ארשן קפיד דרנאן לשורפו על מקום שהו מוציאן 2
שם רשנו על מזבח הדיעון, כדכתיב (ויקרא ו) "והוציא את הדשן אל הדשן אל מוצין 3
למזבח", ואם ניטל הדשן משם לא ישרפנו שם, ואן ישרוף, שם מבלק, מבלק 4
על **פי** שדעת האור ברובו - יתעסק 5
עד שדתנור שריפה, **רבינא אמר** - מה 6
דפרבת לעיל לרבי, מדאיצטרך מנחה מזה 7
לרבינו גחלת - לא תיקשי, דמתניתין 8
משבטתהו, הוא, וגחלת לאו מיריביתא דמכב 9
אתא לתנא, אלא ממשמעתא דרשא, וברך 10
ותני גחלת בחדי אש במשמעתא דרשא, ואן 11
לי אלא אש וגחלת בוי, ויריביתא דמכבה 12
מזה - לרמין וסיד ראנו, **גחלי** - זילקן 13
מלא המחתה חגלי אש" וכו' (ויקרא טו), 14
אנמר גחלי ולא אנמר אש, ויכול גחלים 15
עוממות - בכיתוב, אבל לא לחשות - 16
בושרת, דהיק לאו גחלים הוא סתמא אלא 17
אש, תלמוד לומר "אש" בתר "גחלי", לרביא 18
את הלחשות, אי אנמר אש ולא אנמר גחלי, 19
יכול שלחנת ולא גחלים לחשות, ולא 20
סתמא ניתו - תלמוד לומר "גחלי אש" בוי 21
כדכתיבו לתרווייהו משמע גחלים שיש לתן 22
אש, אתא נופא קשיא אמרת חגלי יבול 23
עוממות - ולא לחשות, מרלא משמעת ליה 24
לחשות, מכלל דלחשות לאו גחלים איקרי, 25
ומאי מיקר - על כרחך אשו וחדר תני אש 26
שלהבת משמע, ולא לחשות, **ואמר** וב 27
ששת - רסוקין, יבול בין עוממות בין 28
לחשות - איזה שריצה, דתרווייהו גחלי 29
מיקר - תלמוד לומר "אש" בתר "גחלי" 30
לאפיק עוממות, ואי אש - בלא "גחלי", 31
יכול שלחנת דהוא "אש" סתמא, אן גחלים 32
לחשות במשמע - תלמוד לומר "גחלי" 33
לרבי בתר תרווייהו, מכל פקוב 34
קשיא - דמדאיצטרך גחלי, שטע מניה 35
סתמא אן גחלת משמעת, **אמר אביי** 36
תריין בוי גחלי יבול עוממות ולא לחשות 37
- ולחשות לאו גחלי ניתו, אלא אש - 38
תלמוד לומר: הוא, דהיינו לחשות, אבל 39
כספא לא תימא אי אש יבול שלחנת ולא 40
גחלת, אלא אי אש - יכול רצה גחלים 41
לחשות רצה שלחנת בלא גחלים, ותרווייהו 42
אש מיקר - תלמוד לומר גחלי אש, למעטי 43
שלחנת גיריחא, מצינא גחלת ומצינא שלחנת 44
חיצון, אן שדעת האור ברובו טיול מנחבת 45
דבין גחלת ובין שלחנת מיקר אש, ובי 46
מטי דהם מנחבת החיצון לפני ולפנים היה ליה 47
כולה גחלת, דאילו לעילוי הכי לאו איצטרך 48
מיטא, ולפי מלך בשר אש ודא אן מבייא אן 49
אמר 50

שְׁלֵחַת בְּלֵא גִּחְלַת הַכִּי מִשְׁפַּחַת לֵה - פְּגוֹן דְּשִׁפְיָה לְמַנָּא מִשְׁחָא, וְאִתְּלִי בֵּיה נִרְאָה, הַהוּא 24
לְמַה לִּי קְרָא לְמַעוּטוֹ? הַשְּׁתָּא לְפָנֵי מִלְךְ בִּישְׁר וְרַם אֵין עוֹשִׂין כּוֹן, לְפָנֵי מִלְךְ מַלְכֵי הַמְּלֻכִים 25
תְּקוּדֵשׁ בִּרְדוֹף הוּא אֵל כֵּל שְׂקִינְי? אֵילָא אִמְר רַבָּא תְּרִינן הַכִּי: "גִּחְלִי" - יבול עוממות ולא 26
לְחוֹשׁוֹת, תְּלַמְדוּ לומר "אש" - אי אש - יכול יביא מציצה גחלת ומציצה שלחבת, אדעילי 27
לְנוֹבָא הוּי פְּלוּיָה גִּחְלַת, תְּלַמְדוּ לומר: "לְקַח מֵלֵא הַמּוֹחֶתָה גִּחְלִי אֵשׁ מֵעַל הַמּוֹנֶבֶת" - 28
מַשְׁעֵת לְקִיחָה נִירוֹ גִּחְלִים, אֵינְעָא אֵילֵיה: אִימּוֹת או עוממות? אִמְר רַבִּי יִתְחַק: "אִיּוֹם 29
לֹא עֲמַמְהוּ בְּגַן אֱלֹהִים" מַשְׁנֵה בְּגַן בְּרַסוֹם שֶׁל תֵּנֵר - קְלוֹף אֵת מְקוּמוֹ, וְנִמְף מְרוֹטְבוֹ 30
עַל הַתְּרָם וְחֹדֵר אֵלָיו - וְיֹמַל אֵת מְקוּמוֹ, וְנִמְף מְרוֹטְבוֹ עַל הַסּוֹלֶת - יְקוּמוּן אֵת מְקוּמוֹ, 31
כְּבוֹ בְשִׁמּוֹן תְּרוּמָתָה, אִם הַבּוֹרֶת פְּתִיחַם - יֵאבְלוּ, אִם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אִם הִי הוּא - וְיִדְוּעוּ, 32
וְאִם צִלֵי הוּא - יְקָלוּף אֵת הַחִיצוֹן, כְּבוֹ בְשִׁמּוֹן שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנֵי - לֹא יַעֲשֶׂנוּ דְמִים עַל בְּנֵי 33
הַבּוֹרֶת, שְׂאֵין פּוֹרְדִין מַעֲשֵׂר שְׁנֵי בִירוּשָׁלַם, גִּמְרָא אִיתְּמַר: חָם לְתוֹךְ חָם - דְּבִרְתִּי תִּבֵּל 34

בשלהבת, מפני שמעלה עשן - וכי איצטרך מיטעא, לשעת לקיחה איצטרך, תלמוד לומר בוי - משעת לקיחה חגלי אש, ואן שלחנת משמע חגלי אש, **אויים** לא מביאין 51
- לא הכוח את מריאתה, לפי שהיה נאה מכל אילנות, ועל חדרם מלך צור נאמר, **משנה** נגע בחריסו של תנור ובי' - נגע הפסח בחריסו של תנור, יקלוף - מן הפסח מקום שנגע 52
בתנור, כדפישר בגמרא, שנכתב שם מחרם התנור, ולא צלי אש הוא, כדאמרינן לעיל, משום שאמור "צלי אש" עיני פעמים, למעטי תנור שרפם, חרס דרפנות רתוק ועמוד 53
הוא, נגף - בתנור מרובע על חרסו, וחדר אליו - שחור שומן שנתחמם מן החרס ונבלע בפסח, **יבול** את מקומו - דלא סגי ליה בקליפה אלא בגחלים אש יפה בעיבי, דשומן נבלע 54
בתוכו ורובה, ואותו שומן מנשול מן החרס (ויחיה), נגף מירושבו על הסולת - כסולת ורוחת דמטו ריחו מחרם הסולת, חזיו צלי מנחמת רבר אחר, ואסור למכירה 55
להואו רוטב שבתוך הסולת משום "אל האכלו כי אם צלי אש" - הדליק יקצוץ את מקומו וישרוף אותו קומין כשאר קדשים ספולין, **אם** אי יחייטו - דלא צלי צלי - בעי קליפה, 56
משום דבלע, אן מוכרין מעשר שני בירושלים - ואפילו לאוכלו על בקדושתו, רבי ירבה ממך הדרך ותתה בבבאי כתיב (דברים יד) **גמרא** חם לתוך חם - בשר רוחת לתוך 57
חלב רוחת, וא אחד שא איסור ואחת שא הותר.

פסחים. פרק שביעי - כיצד צולין דף עו עמוד א - מתוך מהדרת "אבן ישירא" (שטיינזלץ)
רש"י

1 תנן נסוק מרובטו בע החרס בר - מרישא דקתיני נגע בחריסו על תנור יקלח את מקומו ליבא
2 לאקשוי, אפילו למאי דסלקא דערך ברוס צינן - דבולי עלמא מרוד ורחמא בלע
3 כדי קליפת. והוא הדין לאורח שהדום מעט בלבס כדי קליפת. אי נמי: כון דקתיני גזא
4 - אין להחיל את נגע מלמעלה אל מלמטה. אבל בהא, דקתיני נגף - משמע למטה. אי נמי:
5 חריס על תנור ודא הם ודא הם ודא. אבל סיפא דקתיני
6 על החרס קא סלקא דערך ברוס צינן. ולא
7 נהרא, ומדנקט חריס - משמע דבחרס תנור
8 מיירי.

9 **בשלמא** למאן דאמר יעלאה גבר להכי ישול
10 את מקומו - אלא תאמר: למאן
11 דאמר יעלאה גבר למה דהפסח אינו נאסר מחמת
12 השפוד, וזיהא צריך לילוט את מקומו סביב
13 השפוד; ואומר רבינו יתחק: דאין שדן על עץ
14 קולט למה כל כך כמו דחיס וטולת, אי נמי: מפני
15 אינו רוחח בחתוך. ברוב ספרים ובפירוש רבינו
16 חננאל גרס: וכי חדר רוטב אפסח מיעו פסח
17 מחמת תמימות החרס בר. וקשה: דתיקוץ ליה
18 שרובט איסור נבלע בפסחו ונראה הוא דקאמר
19 ומיעו פסח - ארובט קאי, מרקאמא "מחמת
20 חריס". דאי אפסח קאי - הוה ליה למימר מחמת
21 רוטב.

22 **אלא** למאן דאמר תהא נבא אקורי מיך
23 ליה - הכי גרסינן בל ספרים ובפירוש
24 רבינו עובדיא: ביטול את מקומו גזי. ורשי' מחוק,
25 משום דקשיא ליה. כיון דאוקרי מיך - מה
26 אסוריא יש ברוטב? ודחוק לומר כגון שחולתה של
27 הצדקה אחרת. ואסור ליה חרובט לפי שאני
28 מניו. ולרבינו הם נראה דגרס ליה שפיר. דעל
29 ברוח מיירי כגון שרובטו אל נבלע כל צדכו
30 והוה ליה אכריס. בדבולע כל צדכו - לא הוה
31 ות מפסיל משום עלו מחמת דבר אחר. ועלא
32 ואחר כך ביטול אדסור - דהינו דקא במים,
33 משום ריבייא דיושבל מבושלי' מכל מקום,
34 כדאמר בסוף "כל שעה (לפעל במא.א). אבל ברוטב
35 אחר - לא. ותדע דהכי הוא, דבעינן אחר היה
36 אסור לחתוך בסכין פסח בעד שדא הם, ומחמת
37 לסכין ומחמת לירייה והוה ליה בן מחמת
38 אחר. אלא בנבלע כל צדכו זו מיפסיל משום
39 הכי. אבל תאמר: מבל מקום למא דאסור חולת
40 משום זה? יאפו אחר, וירעה ליה בעד הרובט ות
41 לומר: דהו אי צלי מחמת דבר אחר, שהרי על ידי
42 תמימות חולתה הוא נבלע, ומיהו, לפי זה לא הוה
43 צריך לעיל לאסוק. והדר סולת ומרתח הם
44 לרובט מהם צריך לאסוק איסור ברובט משום
45 עלו מחמת דבר אחר: כי דאית בהי איסור נא
46 ואומר רבינו הם: דנתיב ליה לאסוק כל איסור
47 שרובט, אבל לעיל בן נסוק מרובטו בע
48 החרס לא גרס בקילוף את מקומו - סגי שדרי
49 ביול לעלותו עם דרוטבו. ובפירוש רבינו חננאל
50 לוחת. **משום** דהי טני לה קליפת - ובכו
51 שסבו אחר שעלאה ולא נשתאה בתנור אחר סיכה
52 כלל, שאם לא כן - על ידי רתיחת התנור היה
53 נבלע אפילו למאן דאמר יעלאה גבר.
54 **תנא** אירוך בשר רוחח בר - מיתה את ות
55 למה לי לדיבואה: ואומר רבינו הם: דקא משמע
56 לן דאפילו חלב שדן, דאין על גב דהם לחוך צונן
57 ברב קליפה - ברב שיכול לעשות קליפה. וברב ולא שייך קליפה מנו בתלב - מותר, מדלא קתיני איסורא גבי חלב ברוקני קליפה גבי בשר. ורבינו יצחק בן אשר חולק בזה ומצריך
58 ששים כדי קליפה.

1 אסור - דבלע דיתר מאיסור. יעלאה גבר - העליון נוצח. הלכך: הם לחוך צונן - אסור,
2 שהעליון מחמתו לתחתון, ודרי שניצון וציון ובלעי מהדרי. וצונן לחוך הם מותר -
3 שהעליון מעגנו לתחתון, ולא בלעי. ושמואל: אסור תראה גבר - הלכך הם לחוך צונן
4 מותר. וצונן לחוך הם אסור. ואף על גב דהילכתא ברב מאיסור - מהא דהלכתא
5 בשמואל, דהא תניא תרתי מחתין בוחיה
6 ברבנן. והדר חריס ומפסח ליה לרובט - דהו
7 עלו מחמת דבר אחר. אקורי מיך ליה -
8 ואמאי יטול את מקומו ולא גרסינן בקילוף את
9 מקומו סביב. לפולת הדר הורדינה - לסולת
10 אשר סביבותה. הדר הורדינה - לשון סודר
11 סודר ליה. ואמאי יקמין - והכא נמי לא גרס
12 ביטול את מקומו סביב. צונן ארוך - דאקרי קא
13 מיך ליה. וקליפה מידא בעיא. דאפילו צונן
14 נגור הוא הפסח. אינו נאסר שנצלה ויבש, שאי
15 אפשר לרא עילל ביה סיבת השפוד. מותר. ואינו
16 לחוך הם אסור - אלאמא תהא גבר. עדי שפיר
17 ליה - דקתיני משמע בלע כל דהו. כבוש -
18 ברומין. הרי הוא כבושיל - ואם נכבשו איסור
19 והדר חיד - כולן אסורין. שאין נאכל מחמת
20 מלחו - שהמלוח בלע כל דהו. כבוש -
21 מחמת מלחו קצת, והוא ראוי לאוכלו אלא אם
22 כן היה מרוד. והאי אין נאכל - לאו לגמרי
23 קאמר, שאין שום אדם יכול לאוכלו. אלא כיון
24 שנתקלקל טעמו - אינו נאכל מחמת מלחו
25 ליה, ואסור. כבבא - כוחות, ואית ביה סייבוי
26 דחלבא. מפשוטיא - מקום. ולא אסור - דעלי
27 בקליפה סגי ליה, אלא דלית ליה פילי. מילי -
28 קרבניש. ואי מיתביל - בר גזולא בתבילי -
29 אסור. דתבילי מרכיב ליה, ומיציג ובלעי
30 למתא. וברב גזולא צונן הוה, כדמרש"י.
31 בשר

1 **אסור** צונן לחוך צונן - דברי הכל מותר. הם לחוך
2 צונן וצונן לחוך הם; רב אמר: יעלאה גבר, לשמואל
3 אסור: תתאך גבר. תנן: נגף מרובטו על תרסין וחוד
4 אלו - ויול את מקומו. קא סלקא דעתך דהרס צוננת.
5 בשלמא לרב דאמר 'יעלאה גבר' - משום הכי ויול
6 את מקומו, דאול רוטב מרתח ליה לתרס, והדר תרס
7 מרתח ליה לרוטב. וכי הדר רוטב אפסח - קא מפיין
8 פסח מחמת המימוחא דתרס, ותרמא אסור "צלי אש"
9 ולא צלי מחמת דבר אחר. אלא לשמואל דאמר
10 "תתאך גבר", תרס פיון דצונן הוא - אקורי מיך ליה
11 לרוטב, אמאי ויול את מקומו? כדאמר רבי ירמיה
12 אסור בשמואל: בסולת רותחת, תכא נמי: בתרס רותח.
13 תנן: נגף מרובטו על הסולת - יקמין את מקומו.
14 קא סלקא דעתך בסולת צוננת. בשלמא לרב, דאמר
15 "יעלאה גבר" - משום הכי יקמין את מקומו, דמרתח
16 לה לסולת דהדר הורדינה, ותרדא סולת ומרתחא
17 ליה לדידיה, וקא מפיין רוטב מחמת המימוחא דסולת,
18 ותרמא אסור "צלי אש" - ולא צלי מחמת דבר אחר.
19 אלא לשמואל, דאמר "תתאך גבר" סולת פיון דצוננת
20 היא - אקורי קא מיך ליה למה לי יקמין את מקומו?
21 תכנין ליה ב"שמואל את מקומו"! אסור רבי ירמיה אסור
22 בשר

22 **שמואל**: בסולת רותחת. תנן, סבו בשמן של תרופה, אם חבירת פתנים - יאכלו. אם של
23 ישראל, אם חי הוא - ירעהו, אם צלי הוא - יקלח את חיצינו. בשלמא לרב דאמר יעלאה
24 גבר - אמטנו להכי סגי ליה בקליפה, משום דיעלאה צונן הוא. אלא לשמואל, דאמר תתאך
25 גבר פיון דהם הוא - מבלע בלע, אמאי סגי ליה בקליפה? ניתרס לגמרי! שאני סיכה, דמישהו
26 בעלמא הוא דעבידא. תניא פנותיה דשמואל: הם לחוך הם - אסור. וכן צונן שנתן לחוך הם
27 אסור הם לחוך צונן וצונן לחוך צונן - מדיח. "הם לחוך צונן מדיח" - פיון דהם הוא, אדמיך
28 ליה אי אפשר דלא בלע פורתא, קליפה מיהא ניבעי! אלא אימא: הם לחוך צונן - קילף, צונן
29 לחוך צונן - מדיח. תניא ארדי: בשר רותח שפפול לחוך חלב רותח, וכן צונן שפפול לחוך הם -
30 אסור. הם לחוך צונן, וצונן לחוך צונן - מדיח. הם לחוך צונן מדיח? פיון דהם הוא, אדמיך
31 ליה אי אפשר דלא בלע פורתא, קליפה מיהא ניבעי! אלא אימא: הם לחוך צונן - קילף, צונן
32 לחוך צונן - מדיח. אסור מר: צונן לחוך צונן מדיח. אסור רב הגוא: לא שנו אלא שלא מלחו,
33 אכל מלחו - אסור. דאמר שמואל: מליח הרי הוא פרותה, כבשי' הרי הוא כמבושיל. אסור
34 רבא: דה דאמר שמואל מליח הרי הוא פרותה וכו' - לא אמנן אלא שלא נאכל מחמת מלחו,
35 אבל נאכל מחמת מלחו - לא. והוא בר גזולא דנפול לכהי דכמפא, שרייא רב היננא בריה
36 דרבא מפשוטיא. אסור רבא: מאן חכים מילשא מילתא פי תא - אי לאו רב היננא בריה
37 דרבא מפשוטיא, דנגרר דבה הוא. אסור לך: פי אסור שמואל מליח הרי הוא פרותה. שאין
38 נאכל מחמת מלחו, האי נאכל מחמת מלחו. והני מילי - חיל, אכל צלי - בעו קליפת. ולא
39 אמנן אלא דלית ביה פילי, אבל את ביה פילי - אסור. ואי מתובל בתבילי - אסור. אסור רב:
40 בשר

57 ברב קליפה - ברב שיכול לעשות קליפה. וברב ולא שייך קליפה מנו בתלב - מותר, מדלא קתיני איסורא גבי חלב ברוקני קליפה גבי בשר. ורבינו יצחק בן אשר חולק בזה ומצריך
58 ששים כדי קליפה.

פסחים פרק שביעי - כיצד צולין דף עו עמוד ב - מתוך מהדרות "אבן ישראל" (שטיינזלץ) רש"י

תוספות

1 מא' לאו תערובת טעמים - לפי מה שפרש בקונטרס דלוי אל שרי אלא בדיעבד, קשיא
2 מה פריך דבא למתלה קוני, אבל בדיעבד היה שרי, כלי. **מא'** תויו חיובא
3 דרב - תימה: מאי קשיא: הא דאמר משום תערובת גופם - היינו הובא דשניהם כחשיבם,
4 דלא אסרה לה לשתושה. ואשמעין דשמון טעמא דשנייהם טעמים.

5 **אכרה** רבא מפרוקיא בר - מכאן נוסק רבנו

6 (עבודה לה סב) ורבא נמי דשרי בבת תירא
7 (עבודה לה סב) מצי כמי כוונה. ושם מפרש:
8 ובתורים (גדולים) שלטו נראה דמותר לאפות
9 להם עם אחרו פשטידא, הואיל ומכוסות היטב
10 הוי כעין שתי קדרות. ואפילו פלוג'יש שיש
11 להרחיק - אין נראה לרבי שיחא אסור, שיש
12 אורי מרובה בתנור והחבל מופשט.
13 הכי ברסן: **מא'** משמע לן כיון דלא דחיא שבת
14 ג'א דחיא טומאה - ולא ג'יס: כיון דאית לה
15 השלמות - שאין הטעם תלוי בכך. דלעיל, בפרק
16 'אלו דברים' (עב) ולפינן דלא דחיא שבת
17 מ'מתנתם' וגו'. ועוד: פסמי נמי אית לה השלמות
18 בשני, ודחי טומאה. ועוד: הגינת תמשה עשר
19 איבא למאן דאמר פריקין דלית לה השלמות
20 בטומאה בעלים שאם נטמאו בעלים ביום תמשה
21 עשר ולא חזו ביום קביעת כותיה כותאי גונא -
22 לית לה השלמות.

שערי

1 **בשר שהוטה שמן שצלאו עם בשר נבילה ברוש** -
2 **אסור. מאי טעמא - מפניו מרדדי. ולוי אמר: אפילו**
3 **בשר שהוטה ברוש שצלאו עם בשר נבילה לשמן -**
4 **בוותר. מאי טעמא - ריקא בעלמא הוא, וריקא לאו**
5 **מיתלתא היא. עביד לוי עובדא בי ריש גלותא בגדי**
6 **ודבר אחר. מיתבי: אין צולין שני פסחים פתח מפני**
7 **התערובת. מאי לאו תערובת טעמים, וקשיא לוי!**
8 **לא, מפני תערובת גופין. הכי נמי מסתברא, מדרתני**
9 **סופא: אפילו גדי וטלה. אי אמרת בשלמא מפני גופין**
10 **היינו דקתני אפילו גדי וטלה, אלא אי אמרת מפני**
11 **התערובת טעמים מה לי גדי וטלה, מה לי גדי וגדי?**
12 **אלא מאי על פריך דמפני תערובת גופין הוא דאסור,**
13 **אבל תערובת טעמים - שרי. לימא תויו תיובתיה**
14 **דרב! אמר רבי ירמיה: הךא במאי עסקינו - כגון**
15 **שצלאו בשתי קדרות. בשתי קדרות סלקא דעתך?!**

16 **אלא אימא: בעין שתי קדרות. והכי קאמר: אין צולין שני פסחים פתח מפני תערובת.**
17 **מאי תערובת - תערובת טעמים. ואפילו בעין שתי קדרות דלימא תערובת טעמים - אסור**
18 **משום תערובת גופין, ואפילו גדי וטלה. אמר רב מרי: כהנא, הוה דה פת חמה גתנה על פי**
19 **הבית וין של תרוקא - רבי מאיר אומר רבי יהודה מותר, ורבי יוסי מותר בשל חישין ואסור**
20 **בשל שעורים, רמיא שהשעורים שאבות. מאי לאו תנאי היא, דמר כר: ריקא לאו אמרת**
21 **היא ומר כר: רמיא מיתלתא היא? ללוי - ודאי תנאי היא. לרב, נמיא תנאי היא? אמר**
22 **לך רב: דכופי עלמא ריקא מיתלתא היא. לאו איתמר עלה דההיא, אמר רבה בר בר חנה**
23 **אמר ריש לקיש: כפת חמה וחקית פתוחה - דכרי הכל אסור. כפת צוננת וחקית מגופה -**
24 **דכרי הכל מותר. לא נחלקו אלא כפת חמה וחקית תרוקא, פת צוננת וחקית פתוחה. והא**
25 **נמי, כפת חמה וחקית פתוחה דמיא. תני רב כהנא בריה דרב חיננא סבא: פת שאפה**
26 **עם צלי בתנור - אסור לאכלה בכותחא. היא ביניחא דאיטווא פתדי בישרא - אפכה**
27 **רבא מפרוקיא למיכליה בכותחא. מר בר רב אשי אמר: אפילו במיתלתא נמי אסורה, משום**
28 **דקשיא לרתיא ולדבר אחר. משננה חמשה דברים באין בטומאה ואינן נאכלין במיתלתא:**
29 **העוקר, ורתיא הלחם, ולחם הפנים, ובחי שלמי צבור, ושעורי ראשי חדשים. הפסח שנא**
30 **בטומאה - נאכל בטומאה, שלא בא מתחילתו אלא לאכלה. גמרא חמשה למעוטי מאי?**
31 **למעוטי הגינת חמשה עשר. דסלקא דעתך אמינא: פיון דקרנן ציבור הוא, וקביעא ליה**
32 **מועד - תרתי טומאה, קא משמע לן: פיון דאית ליה השלמות כל שבעה - לא דחיא שבת.**
33 **וגדשבת לא דחיא - לא דחיא בטומאה. וניתני נמי שעורי הגילים! הא תנא ליה ובחי שלמי**
34 **צבור. אי הכי, שעורי ראשי חדשים נמי לא ניתני, דהא תנא ובחי שלמי צבור! אמרי:**
שערי

1 כשר שהוטה שמן שצלאו - בתנור בשני שפרדים, והחוק מזה - אסור, שדריח מן
2 השמן נכנס לכוהש ומפסגמו. חזרו זה ומציא ריה גמ הוא. וכל שכן שהוטה כחושה
3 ונבילה שמנה. ורובא אשמעין רב, דלא נמיא נבילה כחושה האילא ריה נודף
4 לא אסרה לה לשתושה. ואשמעין דשמון טעמא דשנייהם טעמים.
5 אדרי רוחא. עביד עובדא - שצלאו בתנור, ובא
6 מעשה לפניו התירו. דבר אחר - חזיר. אין
7 צולין שני פסחים במאד מפני התערובת -
8 ונמצא פסח נאכל שלא למנויה, ואפילו גדי
9 וטלה שאין מתחלפין זה בזה. מאי לאו תערובת
10 טעמים - דפסמי מהדרי, ונמצא פסח נאכל
11 שלא למנויה. לא מפני תערובת גופים - שלא
12 תערבו זה בזה. ואפילו גדי וטלה, דימין דלאו
13 אדעתיהו - ואחלפ. אלא מאי על ברח -
14 דקתני גדי ואפילו גדי וטלה, משמעין מנה
15 דפסמי תערובת גופים פקאו, אבל לתערובת
16 טעמים לא חישי. נמיא תויו חיובא דרב. הבא
17 בשמיא עסקנו - דקתני גדי וטלה לאש מכאן
18 לתערובת טעמים - שצלאו בשתי קדרות. שתי
19 קדרות חלוק ערך - ובי סוף פסח בקידיה
20 כעין שתי קדרות - שפד מכאן ושפד מכאן
21 ותל גדול של גהלים או אפר באמצע הרוח -
22 מן התנור. אסור - לורים, מפני שנכנס לה ריח
23 התרומה. שאבות - את הדית ללוי - דאמר
24 ריחא לאו מילתא היא - שאי מילתיה כותנא
25 אגרה. ועל כרחך רבי מאיר אית ליה רוחא
26 מילתא היא. וכן רבי יוסי. ואי איבא דקאי
27 כותניה - ובי יודעה דלא חל כותניה. אלא
28 רב מי לימא תנאי היא - כלום עריך לאוקמי
29 מילתיה כותנא, ולמיטא אגרא דאדמרי כרבי
30 נמיא ורבי יוסי, אבל דרבי יהודה לית ליה. או
31 דלמא: רבי יהודה נמי קאי כותניה. וטעמא
32 דשרי - משום דקא סבר לא עיל בה ריחא.
33 אמר לך רבובי עלמא ריחא מילתא -
34 וטעמא דרבי יהודה משום דפת צוננת (וכותי)
35 מנופה היא, ולא עיל בה ריחא. דמי לאו
36 איתמר עלה כו. ואף על גב דקדמיא תנאי כותניה
37 דרב - הילכתא כותניה דלוי. והא אפכה
38 אבי ורבא גבי בה תיהא במסכת עבודה זרה
39 (טו.) וקם ליה רבא בשטתיה דלוי ואמר. ריחא
40 לאו מילתא היא. ואבי ורבא הילכתא כרבא.
41 וכן הוא בתשובת הגאונים. ואף משמו של רבי
42 אליעזר מן יצחק נאמר לו דלא חישי כל. ביניא
43 ד. ג. דאימרי בישרא - בתנור אחר.
44 אסרה רבא פשווקיא למיכלה בכותחא - שיש
45 בו חלב. משום דקסבר ריחא מילתא היא. לרבי
46 אחר - צרת. **משננה** חמשה דברים באין
47 בטומאה ובחי - אין לן קרבן נאכל אלא אלו
48 וקרנן ציבור דוחא את הטומאה. ואשמעין
49 מניתיקן. דאף על גב דקרנן בטומאה לאפוקי
50 ציבור ידי חובתן - אין נאכלין בטומאה. ולמיה פריך ליתני נמי שעורי גדולים! ובחי שלמי ציבור -
51 ציבור טמאין. שסתחילתו לא בא אלא לאכלה - כשנטוה עקר פסח - לאבילה נטוה, דכתיב: 'לפי אכלו', ובי שרייה רחנא למתי בטומאה) מניש נוחה ואין צבור נדחין -
52 איתרא למיכליה שרייה. **גמרא** חמשה למעוטי מאי - מניא למא לזי ליתני קרבנות ציבור באין בטומאה ואין נאכלין בטומאה. תנית חמשה עשר - והוא דרין לעצת וסמכות.
53 אלא אדא מנייהו נקט. כיון דקרנן ציבור הוא - אף על גב דכל ידיו ודחי מתיבי - קרי ליה קרבן ציבור. משום דתראת כבניפאי = באסיפת חברים ברנל, מנסכת וסבא בפרק
54 'הוציא לוי' (א.א.) השולמין כל שבעה - כדנפקא לן בפרק דמסכת תינה (טא) מ'דחונתם אותו חז' שבעת ימים'. הא תני ליה ובחי שלמי ציבור - שיש מניי דומי
55 ואשמעין דאין נאכלין בטומאה, והוא דרין לשאר מניי דומים.

פסחים. פרק שביעי - כיצד צולין דף עז עמוד א - מתוך מהדרות "אבן ישראל" (שטיינזולץ) תוספות

1 **שעירי** ראשי חודשים איצטרך ליה - תימה וליתני שעירי ראשי חודשים ולא ליתני איך. **סלקא** דעתך אימנא הא לא כתוב בהו מועד - ואף על גב דברשת פירסם
 2 כתיב נמי ראש חודש - הוה אימנא דלאה תשע במועדים' דכתיב בסוף פרשת פינחס לא
 3 קאי אמר חלש אל אשאר ימים טובים רתביני בחירה, דאיכרי ורגל. רחבי נמי לא קאי
 4 אשבת תמידי, ומעריכין להו קרא בטנור.

5 **שכני** יש בן דוד עז תמור - פירש רבינו תם: שכני
 6 ישן לפני היריבה, ובמאן דאמר תניניה
 7 וא, עלה שקריקבו ישראל במודר עולת תמיד
 8 הוא. ולחם הפנים, אמור רבינו יצחק בן אשר:
 9 מדרכתיב "תמיד" ולפתני ליה, דבשבעת אפילו
 10 בשבת. ובתורת כהנים איכא אמר דרדשי דתמיד
 11 ניהו שבת מדרבתי ביה "תמיד", ויזהר, ומתי
 12 מידדו ויהי מצי למיפק בולחא ואומר רבינו יצחק
 13 דשמיט יש שום פירבא, ידא לא יכתי - אמאי
 14 עריך קרא בשאר, וקשה דבפיק קמא זכיבות
 15 (ה"ב) בעי למימר עשה רוחא לא תעשה שיש בו
 16 כתיב לפני הירבה, ואמאי לא יליף משאר קרבנות
 17 ציבור דרדשי שבת ברמסטיקן הבאי.
 18 **יראל** אשכחן גנת אנת ליה טומאה דתורת
 19 אלא ר' יהודה - ואם תאמר: מאי אולמא דר'
 20 שעתקן טפי מרבי' ויהודה אדרבא, אשכחן בימי
 21 ברמסטיקן תמיד, (עירובין מ"ב) ויהודה ור' שמעון
 22 הלכת כרבי יהודה ויש לומר דאשכחן למקן
 23 (גמרא) ר' יוסי נשבעו, ודבר טומאה דהיה
 24 היא. תימה לרבינו יצחק דבשעתקן משמע
 25 לרמאן דאמר טומאה דהיה - אינה דהיה אלא
 26 על ידי ריציני ציץ, ואמאי? הא טומאה דגברא,
 27 דרדדיה ציבור אף על פי שאין הציץ מרצה על
 28 טומאת הגורן, כדכתיב (פירקין מ"ב)
 29 **רבי** אליעזר אומר הציץ מרצה בו - רבי
 30 אליעזר, רסין, ולא ר' אליעזר, דלמקן
 31 פריך' וליתעמיק, כיון דאמר ר' אליעזר יש עם אף
 32 על פי שאין בשר הציץ מרצה על אבילות, למאי
 33 הילכתא.

34 **נימא** מנתניתן דלא כר' יהושע - משמע משום
 35 דסבירא ליה דבענין דהי בעשר, ותתמה
 36 דאפילו סבירא ליה נמי יש עם אף על פי שאין
 37 בעשר, כיון דסלקא דעתך דטומאה דהיה ואין
 38 הציץ מרצה על אבילות - לא תיאת מנתניתן
 39 כותיה משום שתי הלחם.
 40 **נימא** דלא כר' יהושע - תימה לרבינו יצחק
 41 הא על כרחך רבי יהושע תיאת דקתי
 42 סיפא: ומבוקדשין, אף על פי ששטמא בעשר חולב
 43 קיים - נזרק את הדם, מישע, ודאטמא שניהם
 44 קיים וזרק, והיכי כרבי יהושע, כדאמר למקן
 45 ויש לומר דרבי קאמר: נימא דלא כר' יהושע, וקא
 46 על כרחך סיפא תיאת כותיה, ואם כן קשיא
 47 סיפא.
 48 **אורי** קטן היה בין כבש לטמח - בלא אורי נמי
 49 היה יכול לקיים מצות אורקא, אלא לכך היה אורי
 50 - שעל ידי כן כומר חלוק.

51 **דם** אף על פי שאין בשר שנאמר דם ובזק וכו'
 52 תימה לרבינו שמעון בן אבהו: מנא ליה
 53 בעולה דרש דם אף על פי שאין בשר? אימא דוקא
 54 שלמים, אבל שלה דכולה כליא, אימא: אין בשר
 55 דאין דם, יש דם - אף על פי שאין בשר ומנא
 56 ליה

57 **שאן**
 58 **הוא** פתחי דקיהו יאמר לך: הא פתחי גביה "התבשר האכל".
 59 והי

1 **הא לא כתוב בהו מועד** - ולא לידחו טומאה, דהא כל קרבנות ציבור ממועד נפקין לן
 2 כדלמקן, כתיב עלי מועד - תמוז ושילוח ומגילת מלווי מליה, וכלו ארבעים ירדו
 3 בתשעה באב, בפיק בתרא דהענין, והקובעה להם בו בכיה לדורות. ויום עיבור החודש
 4 קרי מועד. "יודבר משח" וכו' - בתורת כהנים הוא יום עמו ושתי הלחם. שלא למרע
 5 בו שנאמר מן מועד - לרחוח שבת וטומאה.

6 **במועד** - משמע לא עיבור זמנא, אפילו לן
 7 בטמאן אפילו הוא שבת אלא תשע וכו' -
 8 בפרשת פינחס כתיב, גבי מוספים: מניין לרבות
 9 עומר והקרב עמו - "ועשיתם ביום העצבים וכו'
 10 (ויקרא כ"ג). ושתי הלחם - והעבשית הקרבן
 11 עמון האמור בתורת כהנים ואינם אמורים
 12 בפרשת פינחס. תלמוד לומר - "שילבו הדוא
 13 פרישתא דעוהו, לא בשב אן עז: "זיודבר משח"
 14 וכו'. כל בני למה לי? לכתוב דח' וליתו חן
 15 מיהו. שאר קרבנות ציבור - מוספין, העולה
 16 מכפרת אעשה, כדתיא בימא (ל"א) אף עלה
 17 באה אלא על עשה ולא תעשה שניתן לעשה -
 18 עומר ושתי הלחם אינן באין אלא לחתיר - את
 19 החיר, זה המריה והו מביקשה. כמריה -
 20 האמוראין בני שיהבו דח' סמוכין כן, לפיכך
 21 הוצרך להם לישאל הא דבעי לקמייהו לימא
 22 מנתניתן דלא כרבי יהושע. דהוה - אף על גב
 23 דאכשרה דתמא למרתי בטומאה - אף לא דתיר
 24 נמוך הוא, אמר דיבא דלא למשחבו טומאה
 25 וכיון דלא היתה נמוך הוא - בעינן ציץ לריצי.
 26 כין שישנו על מצחו - בשעת שאירעה טומאה
 27 בקרבנות, כתיב נרוץ ליום העצבים ויבא -
 28 בשעת עבודת פנים. שאני על מצחו - דהא אין
 29 נכנס עם בבגדו דחב. כדאמרינן (בראש וששון
 30 כ"ב) דאין קטנורו נעשה טעור. ופירש - אמאי
 31 באו בטומאה, דהא קיימא לן: כל קרבנות
 32 העיבור אקבעו לן קמן דוחין את הטומאה, ורבי
 33 שמעון אף על פי שאין טומאה דהיה היא בעיבור, ארי
 34 לא שמיש דרבי מרצה אטומאה - לא דח'
 35 מביקשה, שפומאה הותיה ציבור - אף קרבן
 36 ציבור עריך ריציני הציץ, אלא קרבן יחיד. ודביל
 37 לעימא - כלומר, דאין נכנס רסתם מנתניתן
 38 אין הציץ מרצה על אבילות, על טומאה שנע
 39 בשב ובשירי מנחה האבילום, אלא על טומאה
 40 דהם ומקמי (אמרוקן) ליפא מנתניתן -
 41 דאמר. עומר ושתי הלחם אינם בטומאה, ואף על
 42 גב דבעינן ריציני ציץ, קיימא אבילות לא מרצי
 43 - ומנא שאן אן שתיים הותיה אלא הקומץ
 44 לבדו שרציני מועיל. לכן נכני דמיס לא תועיל
 45 אף על לבשר אלא לדם, וקתי דהיה נזרק. ללא
 46 כרבי יהושע - דאמר: אף שאין בשר ארא - לא
 47 עם ארא, אם אין בשר - ראוי כגון ששטמא או
 48 שנאב - אין הדם נזרק. לול - אורי יש כן
 49 כבש לטמח, לא היה ראש הכבש מחובר
 50 לטמח, שיש אורי מנין בתים, והמסדר את
 51 האברים עומד על הכבש וזורק על מערכת
 52 העצם לקיים מצות ויקרא. הא כתיב בתי
 53 הכבש האכל - אלמא: כבש קיים בעינו, והי

40 **ויסי אומר**: אין הציץ מרצה על אבילות. **נימא** מנתניתן דלא כרבי יהושע, דתניא: "ועשית
 41 עלתידו תבשר ותרדם", רבי יהושע אומר: אם אין דם - אין בשר, אם אין בשר - אין דם. רבי
 42 אליעזר אומר: דם - אף על פי שאין בשר, שנאמר: "ודם ובהו יאשפו". ומה אני מקיים "ועשית
 43 עלתידו תבשר ותרדם" - לומר לך: מה דם בוקריקה - אף בשר בוקריקה. והו אומר: לול קמן וש
 44 בין פבש למנחה. ורבי יהושע נמי, הכתיב "ודם ובהו יאשפו" אימר לך: הא פתחי גביה "התבשר האכל".
 45 והי

שאין ניהר נטר באבילות עד שיוק דדם — תימנה אמאי דוקא שלמים דאית ביה תיה
אבילות. אבל עלה מנלן דאמאי בו היבא דלית בה מעילה אור שנוק דדם. כרתנן
במעילה בפרק "זחאת הטוף" (א.ט.) לית בה נמי מעילה קודם ותיקנה. דואי קרא בשלמים
כתבו ויש לומר. דר אליעזר לא חיביד דר חזקיה. ורבינו יוסף. בן אברהם מרתי. דר
אליעזר דליה עלה מקל וחומר דר יהושע.

ובשלמים טרח ובתל לה קרא כדאמר בסמוך. 1
עומר ושתי הלחם דליבא עליו מאי איבא 2
למור — ואם תאמר ובשתי הלחם מה 3
שיך באן בטומא ויש לומר. משום הנפוח 4
דאית בהו. 5
קסבר ר' יהושע הציץ מרצה על העולין — 6
ואם תאמר. לענין מה מפיך קרא מעילה 7
אם אין בשר אין דם. הלא אכל מרצה צ"ל למור. 8
לענין אבוד ושרוף ולא מרצה צ"ל. 9
בי אמר ר' יהושע בבוהים במנחת לא אמר — 10
השתא משתי הלחם לא הציץ בכולם. ובאלו 11
הכי פריך שפיר. **אלא** שפיר ר' יהושע צ"ל. 12
לה — תימנה לרבינו בשנוק בן אברהם. אמאי לא 13
מנין כוללעל במדת ר' יהושע דבעי תרתי. ולא 14
במדת ר' יהושע דאדמו סביבא ליה הציץ מרצה 15
על אבילות. ואן סביבא לו דלא מרצה. 16
דא

והני תרי קראי למה ליה חד בעוליה וחד בשלמים.
וצריכא. דאי פתב רתמנא בעולה — הוה אמינא: עולה
היא דתמירא, שכן כליל. אבל שלמים דלא תמירי -
אימא לא. ואי פתב רתמנא שלמים — הוה אמינא:
אדרבה, דאית בהו שתי אבילות. אבל עולה דלית בה
שתי אבילות — אימא לא, קא משמע לן. ורבי אליעזר
נמי, הכתיב "הבשר תאכל!" אמר לך: ההוא מיבעי
ליה שאין הבשר מותר באבילה עד שישקך הדם. אי
הכי, אימא: פוליה להכי הוא דאחא, דם אף על פי
שאין שם בשר מנלן? אמר לך: אם נן נכתוב רתמנא
הבשר תאכל" וחד "ודם זבחיך יושף", דכתבתי
ברישא "ונשית עלתיה הבשר ודדם". מאי שנא
הדאקדמויה ל"דם זבחיך" — שמע מינה: דם — אף על
פי שאין בשר, ולשמע מינה: שאין הבשר מותר באבילה

עד שיקך הדם. ורבי יהושע, אין הבשר מותר באבילה עד שישקך הדם — קל וחומר הוא:
וגה אמורין דכי ליתנהו לא מעכבי, כי אתנהו — מעכבי, דם — דכי ליתיה מעכב — כי איתיה
לא כל שכן דמעכבי? ורבי אליעזר: מילתא דאתיא בקל וחומר — טרח וכתב לה קרא. ורבי
יהושע: כל היכא דאיכא למדרש — דרשינן. השתא לימא מתניתין דלא פריי יהושע, דבין
דאמר בענין תרתי, וציין אבילות לא מרצה — היכי אתי בטומאה? אפילו תימא רבי יהושע.
אלא קסבר רבי יהושע, הציץ מרצה על העולין. הא מיני זבחי, דאיכא עולין. אלא עומר
ושתי הלחם, דליבא עליו, מאי איכא למיזרי? אמרי: יש אמר רבי יהושע נמי דבענין תרתי
בזבחים, במנחות לא אמר. ובמנחות לא אמר? וחתנן: ונמא שרייה, אבדו שרייה — קמדת
רבי אליעזר משריה, קמדת רבי יהושע פסולה. קמדת ולא קמדת. קמדת רבי יהושע — דבענין
תרתי, ולא קמדת רבי יהושע, דאילו רבי יהושע בזבחים אמר, במנחות לא אמר — ואילו תאי
תנא קבר אפילו במנחות. ומנו תאי תנא דקא? פותיה וממירי טפי מיניה? ועוד, תנא, אמר
רבי יוסי: הווא אגי את דברי רבי אליעזר במנחות ובזבחים, ודברי רבי יהושע בזבחים
ובמנחות. דברי רבי אליעזר בזבחים — שהיה אומר: דם אף על פי שאין שם בשר, ודברי רבי
יהושע בזבחים, שהיה אומר: אם אין דם אין בשר, אם אין בשר אין דם. דברי רבי אליעזר
במנחות — שהיה אומר: קומי אף על פי שאין שריים, דברי רבי יהושע במנחות — שהיה
אומר: אם אין קומי אין שריים, אם אין שריים אין קומי. אלא, קסבר רבי יהושע, הציץ
מרצה על העולין ועל האבילות. אי הכי, אמאי קמדת רבי יהושע פסולה? אאבדו ושרוף.
אלא נמא לזמן קתני לרבי אליעזר — שפוטא, השתא יש לומר אבדו ושרוף דליתנהו מבשר
רבי אליעזר, נמא דאיתיה ממניא? אלא שפוטא לרבי יהושע, וקתני פסוליה ועוד: תנא,
רבי יהושע אומר: כל זבחים ששתורה, בין שנמא בשר וחלב קיים ובין שנמא חלב ובשר
קיים — וזרק את הדם. אבל נמא תרתייהו — לא. אלמא קסבר רבי יהושע: אין הציץ מרצה
על העולין ולא על האבילות! אלא, לעולם רבי יהושע היא מתניתין, ולא קשיא: פאן —
לכתולה, פאן — דיעבר. ר' יהושע — לכתולה, דיעבר — לא. ומנא מתירא לשיני ליה
לרבי יהושע בין לכתולה לדיעבר — דתנא: ונמא אבדו או שנפסל, או שנצא חוץ לקלעה
רבי אליעזר אומר: זרקו רבי יהושע אומר: לא זרקו. ומודה רבי יהושע שאם זרק — הוציאה
דרא — דפסולה דיעבר משמע, ועוד: "המשה דברים באין" — לכתולה משמע.
אלא

והני תרי קראי — לרבי יהושע למה ליה. וחד בשלמים — ובזחך — שלמים. שכן כליל — 1
הליכך חשיבא. ומתורמין בה. אם כן — וכולי תנא למור דדם מותר בשר באבילות, 2
ולא לימנור דם אף על פי שאין בשר. לכתוב ובשר וזחך תאכל ודדם וזחם ישפר — 3
והו שממע נמי ודדם ישפר וזחלה קודם לאבילות. ודחך לא כתבי ודדם תשפר. מאי שנא 4
דאקמיה דדם ובזחך ישפר ברישא: שפוט מינה 5
— למרש' ודום ובזחך ישפר' שלם נמוק. 6
אמוריהו דכי ליתנהו לא מעכבי — ובכל מוטא. 7
או אבדו — לא מעכבי אבילות בשר, כדאמון 8
ב"תמידי נשתי" (לעיל ג.טו.). ובי איתנהו מעכבי 9
אבילות בשר, כדאמון הוה. דם דכי ליתיה 10
מעכב — דהא תרתייהו מווד אם אין דם אין 11
בשר. ומתלתא הקישון ון סארי. ובפרת אניה 12
גיה אלל כרם, וכתיבם ששולחן גבה קא זבי. 13
וכון ובפרת ליתיה — איסורא לחריבא אזיל 14
ליטא ולא כרבי יהושע — אמיתלה קא מחדר. 15
דמיהו לעיל מתניתין דלא כרבי יהושע בעינן 16
תרתי — דם ובשר — וציין אבילות לא מרצה — 17
והשתא בשר ליבא אלא דם לחדיה דמרצי ציץ 18
עלה. הכי נמי דלא אית בטומאה. הציץ מרצה 19
על העולין — על טומאת שבתורה שנוק מן כות 20
דחיינו אימורין — מודי רבי יהושע דאי איכא 21
כות חלב לאבילות מונח וזרק את דדם. כדאמר 22
למור. וביבוחים שבתורה שנוק מן כות 23
בשר או כות חלב — וקור הדום עומר ושתי 24
הלחם דליבא עולין — לבר הקומץ שהוא 25
במנחה ובריתק דם בבוהים. אבל שרייה ליבא 26
הקטרה. ובין דבעי רבי יהושע תרתי — צריך 27
לדוח קומץ שריים קימין. וזבא שריים 28
ליבא. ושתי הלחם דרובלה אבילות — אפילו 29
חדא נמי ליבא. בשלמא לרבי אליעזר דאית ליה 30
הציץ מרצה על אבילות — כוליהו כמאן דלא 31
איתנא ניהו. כי אמר רבי יהושע — דבענין 32
תרתי. שפוטא שרייה — על מנחה לחת 33
שנקמצה ועידין לא נקט קומצה. כמדת רבי 34
אליעזר — שהיה אומר בבוהים (דא.ם) דם אף 35
על פי שאין בשר — כשריה להקטיר קומצה. 36
ונפטר הבעלים. וכאן תאי מאי בי — היכא 37
אשתו כותבא דרבי אומר דמי מלתייה דבי יוסי 38
מיפרישא לקמן בשמעתין. אלא קסבר רבי יהושע 39
הציץ מרצה על אבילות — ומתוקמא מתניתין 40
ליבא. דאית איבא תרתי, ובי שתי הלחם נמי, 41
כיון דעציץ מרצה על אבילות — הוה ליה 42
כמעצין. ומתירין מביקש. אי הכי נמא 43
פסולין? ומשנה: כי קתני פסולה — אבדו שרייה 44
ונשפר שרייה. אלא נשפוטא שרייה — כיון דרבי 45
יהושע לא עלה פליג. לפאן קתני לה לרבי 46
אליעזר ובי' — לדודע לנו דרבי נמי שגאה 47
לדודענהו בה דברי רבי אליעזר לדמורו 48
כשריה? בתמיה. פשיטא השתא יש למור בו. 49
אלא פשיטא: על ברוחך רבי יהושע פליג. 50
ולאשמענן דרבי יהושע פסיל בה תנא. ורובתא 51
ששמענן: דאף על גב דראתא בעינא — פסול 52
ולא על העולין — דחיינו חלב דאי מרצה אחד 53
מניתיהו — אמאי פסולה אלא לא קשיא — 54
מתניתין ודברי יהושע. מתניתין — דיעבר. ודברי 55
יהושע — לכתולה תרתי נמי, ואי איתיה — מתכשר דיעבר. נפסל — בטבול יום. דהא דפסולה דיעבר משמע בו' — אפתקא דהא. ועוד — אי נמי משמע פסולה להקטיר קומצה 56
לכתולה. מתניתין כאן לכתולה קתני. 57

יְרוּשָׁלַיִם מְסֻכֶּת בְּמִזְתָּה

[דף ט ע"א]

פטורין. ולדי וולדות חייבין. רבי ירמיה בעי תמן את אמר הוולדות לראשון. והכא את אמר הוולדות לשני. אמר רבי יוסה תמן על ידי שעיקרה לראשון הוולדות לראשון. ברם הכא על ידי שעיקרו לשני הוולדות לשני:

הלכה ב משנה בת כהן שנישאת לכהן והכניסה לו בין עבדי מלוג בין עבדי צאן ברזל הרי אילו יאכלו בתרומה ובת כהן שנישאת לישראל והכניסה לו בין עבדי מלוג בין עבדי צאן ברזל הרי אילו לא יאכלו:

הלכה ג משנה בת ישראל שנישאת לכהן ומת והניחה מעוברת לא יאכלו עבדיה בתרומה מפני חלקו של עובר העובר פוסל ואינו מאכיל דברי רבי יוסי א"ל מאחר שהיעדתה בנו על בת ישראל לכהן ואף בת כהן לכהן ומת והניחה מעוברת לא יאכלו עבדיה בתרומה מפני חלקו של עובר:

הלכה ג גמרא א"ר אלעזר כיני מתניתא עבדיה יאכלו עבדיו לא יאכלו. דל כן היא אוכלת ועבדיה אינן אוכלין. רבי יאשיה בשם רבי יוחנן אם מזו אפילו היא לא תאכל. אמר רבי חגי קומי ר' יוסה לא דרבי יוחנן פליג לא אמר אלא מזו אפילו היא לא תאכל. אתא עובדא קומי רבי יהושע בן לוי אמר צא וראה היאך הציבור נהג. רבי אבון בשם רבי יהושע בן לוי ולא דבר הלכה זו. אלא כל הלכה שהיא רופפת בבית דין ואין את יודע מה טיבה צא וראה היאך הציבור נהג ונהג. ואנן חמיי ציבורא דלא מיכלין. אמר רבי יוסה

[דף ט ע"ב]

הדא אמרה אין העכד פוסל את מי שהוא ראוי לאכול ולא מאכיל את מי שאינו ראוי לאכול. תני רבי ישמעאל בר יוסף משום אבבי היה בת מאכלת. רבי אימי בשם רבי יוחנן שכן היה ראוייה לתופשן מן המזונות. ואשה אינה ראוייה לתופשן מן המזונות. ראוי היא לתבוע כתובתה ולאבד כתובתה. וקשיא כתובה מדבר תורה ומזון הבנות מדבריהן ודבריהן עוקרין דבר תורה

[דף ט"א ע"א]

כמאן דמו מאליהן קיבלו עליהן את המעשרות. אשכחתי א"ר ישמעאל בר רבי יוסה חלוק על ר' אבון דאמר רבי סימון בשם חילפיי רבי ורבי ישמעאל בי רבי יוסי ובר הקפר נמנו על אביך אשקלון וטיהרוהו מפי רבי פינחס בן יאיר שאמר יורדין היינו לסירקי של אשקלון ולוקחין חטים ועולין לעירינו ומובלין ואוכלים בתרומתינו. למהר ביקשו להימנות עליה לפוטרו מן המעשרות ומשך רבי ישמעאל בי רבי יוסי את ידיו שהיה מסתמך על בן הקפר.

אמר לו בני למה לא אמרת לי מפני מה משכת את ידיך והייתי אומר לך אתמול אני טמאתי ואני מיהרתי עכשיו אני אומר לך שמא שנתכבשה מדבר תורה היאך אני פוטרה מדבר תורה מאימתי היא טמאה משום ארץ העמים. אשכח תני בשם אבבי מאיליהן קיבלו עליהן את המעשרות. ואמר יאות מעשרות מדבריהן ומזון הבנות מדבריהן ודבריהן עוקרין את דבריהן.

יְרוּשָׁלַיִם מְסַכֶּת יַבְמוֹת

[דף מ"א ע"ב]

הדא אמרה העובר עשו אותו כממש לפסול ולא עשו אותו כממש להאכיל. מיליהון דרבנן פליגי דמר זעירא תני תמן ארוסה ושומרת יבם ומעוברת משלמות את הקרן. ואינן משלמות את החומש. מה אנן קיימין אם בבת כהן שנישאת לישראל אפילו יולדת הימינו בנים אינה זרה לו. אלא כן אנן קיימין בבת ישראל שנישאת לכהן אם אומר את העובר עשו אותו כממש לפסול ולא עשו אותו כממש להאכיל למה משלמות את הקרן ואינן משלמות את החומש. וישלמו קרן וחומש. חרש פוסל. לא כן תני ר' חייה אשתו של חרש ושל שומה טובלת מחיק בעלה ואוכלת. רבי אבא מרי ורבי מתניה חד אמר בחרש פוסל. והורגה אמר בחרש ייבם. ספק שהוא בן תשע שנים ויום אחד ספק שאינו כמו שהוא בן תשע שנים ויום אחד לפסול. ספק שהביא שתי שערות ספק שלא הביא שתי שערות כמו שהביא שתי שערות להאכיל: נפל הבית עליו ועל בת אחיו ואין ידוע אי זו מהן מת ראשון צרתה חולצת ולא מתייבמת. והכא אתינן מיתני ספיקות אלא בגין דתנינן צרות תנינן ספק צרות:

הלכה ה משנה האונם והמפתה והשוטה לא פוסלין ולא מאכילין ואם אינן ראויין לבוא בישראל הרי אילו פסולין באי זה צד היה ישראל שבא על בת כהן תאכל בתרומה עברה לא תאכל נהחתיך העובר במעיה תאכל היה כהן שבא על בת ישראל לא תאכל בתרומה עברה לא תאכל ילדה תאכל נמצא כוחו של בן גדול משל אב:

היו שם זכרים מאכילין נקיבות אין מאכילות. היו שם זכרים מאכילין שהוא ספק אחד ספק זכר ספק נקבה. וספק מדבר תורה להחמיר. נקיבות אינן מאכילות שהן שני ספיקות ספק זכר ספק נקיבה. משנתארסה ספק עד שלא נתארסה >ספק בן קיימא ספק לאו בן קיימא וספק דבריהן להקל. מה נפשך זכר הוא כולה דידיה. נקיבה היא נסכה חולקה עימהן:

הלכה ד משנה העובר והיבם והאירוסין והחרש וכן תשע שנים ויום אחד פוסלין ולא מאכילין ספק שהוא בן תשע שנים ויום אחד ספק שהביא שתי שערות ספק לא הביא נפל עליו הבית ועל בת אחיו ואינו ידוע איזה מת ראשון צרתה חולצת ולא מתייבמת:

הלכה ד גמרא אמר רבי שמעון בוז מידת הדין לוקה שאם מעשה הוא לפסול יהא מעשה להאכיל. ואם אינו מעשה לפסול לא יהא מעשה להאכיל.

אות אמר רבי שמעון ומה טעמון דרבנן (ויקרא כב) הם יאכלו והם יאכילו. הראוי לוכל מאכיל. ושאינו ראוי לוכל אינו מאכיל. התיבון הרי ממזר הרי אינו ראוי לאכול ומאכיל. שנייא היא דכתיב (שם) ילד בית. מעתה הילוד מאכיל ושאינו ילוד אינו מאכיל. שנייא היא דכתיב (שם) ושבה אל בית אביה פרט לשומרת יבם כנעוריה פרט למעוברת. אמר רבי יוסי

[דף מ"ב ע"א]

יְרוּשָׁלַיִם מְסֻכֶּת בְּמוֹתָר

ובת דור שני מצרי אע"פ שאת מותר
בבתו את אסור באלמנתו.

ר' זכיי ר' אלכסנדריה משלח שאול בת
גר עמוני ובת דור שני של
מצרי. אמר ליה רבי יוסה לא שמיע
להווא דמר רבי ירמיה בשם רבנן
ורבי בא תריהון אמרין בת גר עמוני
ובת דור שני של מצרי אע"פ שאת
מותר בבתו את אסור באלמנתו. וכל
שזרעו פסול ביאתו פסולה. לא כן
צריכה בשהיתה אמה מישראל שלא
תאמר כשם שנתחללה אמה כך
נתחללה בתה.

ועוד מן הדא דאמר רבי יעקב בר
אחא פליגי ר' יוחנן ורבי שמעון בן
לקיש בת גר עמוני ובת דור השני
מצרי רבי יוחנן אמר כשירות. ריש
לקיש אמר פסולות. רבי יוסי בי רבי
בון אמר בזקינות פליגי. רבי יוחנן
אמר כשירות. ריש לקיש אמר
פסולות:

הלכה ומשנה העבד פוסל משום ביאה
ואינו פוסל משום זרע באי זה צד בת
ישראל לכהן בת כהן לישראל וילדה
ממנו בן הלך הכן ונכבש על השפחה
וילדה ממנו בן הרי זה עבד היתה אם
אביו בת ישראל לכהן לא תאכל
בתרומה בת כהן לישראל תאכל
בתרומה:

הלכה ו גמרא העבד מניין שביאתו
פוסלת. רבי יוחנן אמר בשם רבי
ישמעאל (ויקרא כב) ובת כהן כי תהיה
אלמנה וגרושה וזרע אין לה שיש לה
עליו אלמנות וגירושין חוזרת. את
שאיין לה עליו אלמנות וגירושין אינה
חוזרת. התיב רבי ירמיה הרי אלמנה
שזינתה הרי אין לה אלמנות וגירושין
וחוזרת. רבי יוסי לא אמר כן אלא

הלכה הגמרא הדא אמרה שאין אונסין
פוסלין בכהונה בפנייה. הדא מסייעא
להווא דתני רבי הייה אשתו של הרש
ושל שוטה טובלת מחיק בעלה
ואוכלת. ודלא כרבי לעזר דר' לעזר
אומר אף הפנוי שבא על הפנויה שלא
לשם אישות הרי זו בעילת זנות. רבי
בא בשם ר' אבא בר ירמיה אנוסה
אינה צריכה להמתין ג' חדשים. אמר
רבי יונה קומי רבי יוסה אמר ליה לא
תקבל עליו קל הוא באכילת
תרומה. אילו בת כהן שנישאת
לישראל והלך בעלה למדינת הים
ושמעה עליו שמת שמא אינה אוכלת
בתרומה מיד. ולענין העובר

[דף מ"ב ע"ב]

צריכה להמתין שלשה חדשים. אם
אינן ראויין לבוא בישראל הרי אילו
פסולין. ואלו הן בן תשע שנים ויום
אחד גר עמוני ומואבי ומצרי ועבד
ומזור חלל נתין כותי וגוי שבאו על
בת ישראל על בת כהן על בת לוי
פסולה מן הכהונה. רבי יוסי אמר כל
שזרעו פסול ביאתו פוסלת. כל שאין
זרעו פסול אין ביאתו פוסלת. רבן
שמעון בן גמליאל אומר כל שאת
מותר בבתו מותר באלמנתו.

וכל שאין את מותר בבתו אין את
מותר באלמנתו. ומה ביניהון רבי
יוחנן אמר גר עמוני ומואבי
ביניהון. מאן דאמר כל שזרעו פסול
ביאתו פוסלת. זה הואיל וזרעו פסול
ביאתו פוסלת. מאן דאמר כל שאת
מותר בבתו אין את מותר
באלמנתו. וזה הואיל ואין את מותר
בבתו אין את מותר באלמנתו. דברי
חכמים. רבי ירמיה בשם רבי בא
תריהון אמרין בה גר עמוני ומואבי

יְרוּשָׁלַיִם מְסֻכֶּת יְבָמוֹת

ישראל לכהן תאכל בתרומה בת כהן
לישראל לא תאכל בתרומה:

הלכה ז גמרא לית הודא פליגא על רב
דרב אמר גוי ועבד שבא על בת
ישראל הוולד כשר. פתר לה בגוי
פסול ובעבד פסול:

הלכה ח משנה כ"ג פעמים שהוא פוסל
כיצד בת כהן שנישאת לישראל וילדה
ממנו בת הלכה הבת ונישאת לכהן
וילדה ממנו בן הרי זה ראוי להיות כהן
גדול ועומד ומשמש על גבי המזבח
מאכיל את אמו ופוסל את אם אמו
זאת אומרת לא כבני כהן גדול שהוא
פוסליני מן התרומה:

הלכה ח גמרא תני בר קפרא בן יומו
פוסל ומאכיל. כיני מתניתא לא כבן
בתו כהן גדול שהיא פוסלתו מן
התרומה. הא כיצד בת כהן שנישאת
לישראל וילדה ממנו בת. ובת ישראל
שנישאת לכהן וילדה ממנו בן ונישאו
שניהן זה לזה והולידו בן הרי זה ראוי
להיות כהן גדול ועומד ומשמש על גב
המזבח. מאכיל את אמו ופוסל את
אם אמו. זאת אומרת לא כבן בתי
כהן גדול שהוא פוסליני מן התרומה:

פרק ח

הלכה א משנה הערל וכל הטמאים לא
יאכלו בתרומה נשיהם ועבדיהם יאכלו
פצוץ דכא וכרות שפכה הן ועבדיהן
אוכלים ונשיהם לא יאכלו אם לא ידעה
משנעשה פצוץ דכא וכרות שפכה הרי
אילו יאכלו:

[דף מ"ג ע"ב]

הלכה א גמרא (ויקרא כב) איש איש
לרבות את הערל. או איש איש

מהלפא שיטתיה דר' יוחנן בגיטין הוא
אמר כותין משום מה הן פסולין ר'
יוחנן בשם ר' ישמעאל משום גוי ועבד
הבא על בת ישראל הוולד ממזר.

[דף מ"ג ע"א]

בקידושין הוא אמר רבי יוחנן ורבי
שמעון בן לקיש תריהון אמרין הוולד
ממזר. הבא אמר ליה משום
גרמיה. והבא אמר לה משום רבי
ישמעאל שכן לדברי חכמים הוולד
ממזר. רבי חזקיה לא אמר בן אלא
מהלפא שיטתיה דרבי יוחנן בגיטין
הוא אמר הכותין משום מה הן
פסולין.

רבי יוחנן בשם רבי ישמעאל משום גוי
ועבד הבא על בת ישראל הוולד ממזר
בקידושין הוא. ר' יוחנן ר' שמעון בן
לקיש תריהון אמרין הוולד ממזר והבא
הוא אמר את שיש לו עליו אלמנות
וגירושין חוזרת ואת שאין לה עליו
אלמנות וגירושין אינה חוזרת.

אמר רבי מתנייא סלקית לסחורה
ושמעית ר' יוחנן ור' ישמעאל בני
יישוע ובת כהן כי תהיה אלמנה
וגרושה וזרע אין לה. את שיש לה
עליו אלמנות וגירושין חוזרת. ואת
שאיין לה עליו אלמנות וגירושין אינה
חוזרת. ואמרת יאות אין ממזר כר'
יהושע שאין ממזר אלא מאשה שהיא
אסורה עליו איסור ערוה וחייבין עליה
כרת:

הלכה ז משנה ממזר פוסל ומאכיל באי
זה צד בת ישראל לכהן ובת כהן
לישראל וילדה ממנו בת והלכה הבת
ונישאת לעבד או לגוי וילדה ממנו בן
הרי זה ממזר היתה אם אמו בת

יְרוּשָׁלַיִם מְסַכֶּת יְבָמוֹת

מִן הַתְרוּמָה שֶׁהוּא לִמְד מִן הַלֵּמֶד. הוּי סוֹפֵךְ לִזְמַר מִמֶּנּוּ וּמִמֶּנּוּ מִזֶּה מִמֶּנּוּ שֶׁנֶּאֱמַר בְּפֶסֶח פּוֹסֵל בּוֹ אֶת הָעֶרְלִי. אִף (וַיִּקְרָא ז) מִמֶּנּוּ שֶׁנֶּאֱמַר בְּקִדְשִׁים פּוֹסֵל בּוֹ אֶת הָעֶרְלִי. קִדְשִׁים מֵהוּ שִׁיְהוּ אֲסוּרִין לְאוֹנֵן. מִמֶּנּוּ מִמֶּנּוּ.

מִזֶּה (דְּבָרִים כו) מִמֶּנּוּ שֶׁנֶּאֱמַר בְּמַעֲשֵׂר פּוֹסֵל בּוֹ אֶת הָאוֹנֵן. אִף מִמֶּנּוּ שֶׁנֶּאֱמַר בְּפֶסֶח פּוֹסֵל בּוֹ אֶת הָאוֹנֵן. וּמוֹפְנָה הוּא. וְהֵלֵךְ דְּרוּשָׁה הִיא. כִּהְיָה דַתְּנִי תוֹשֵׁב זֶה קְנִי קְנִיין עוֹלָם. שְׂכִיר זֶה קְנִי קְנִיין שְׁנַיִם. יֹאמֵר תוֹשֵׁב מִזֶּה תִּלְמוּד לִזְמַר שְׂכִיר. הַקְּנִי קְנִיין עוֹלָם אֵינוֹ אוֹכֵל. וְהַקְּנִי קְנִיין שְׁנַיִם אוֹכֵל. אֵילוּ כֵן הִיִּתִי אִמֵּר תוֹשֵׁב זֶה הַקְּנִי קְנִיין שְׁנַיִם. וְכִשְׁהוּא אִמֵּר שְׂכִיר בֹּא הַשְּׂכִיר לְלַמֵּד עַל הַתּוֹשֵׁב שֶׁהוּא קְנִיין עוֹלָם.

א"ר מִתִּיהָ מִכִּיּוֹן דְּכִתִּיב (שְׁמוֹת יב) וְכָל עֶרְלִי לֹא יֹאכֵל בּוֹ כְּמִי שֶׁהוּא מוֹפְנָה מִצַּד אַחַד. עַל דַּעֲתִיהָ דַר"ע לֹאִי זֶה דָּבָר נֶאֱמַר תוֹשֵׁב וְשְׂכִיר בְּתְרוּמָה. כִּהְיָה דֹאֵמַר רַבִּי הִילָא בְּשֵׁם רַבִּי יִסָּא הַלּוֹקֵחַ עֲבָדִים עֶרְלִים מִן הַגּוֹי עַל מִנְתַּ לְמוֹהֲלֵן. רַבִּי יִסָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן שְׁמַעְיֹן בַּר בֶּאֱ בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן הַלּוֹקֵחַ עֲבָדִים עֶרְלִים מִן הַגּוֹי עַל מִנְתַּ

[דף מ"ד ע"א]

לְמוֹהֲלֵן אֲפִילוּ מִלֵּן לֹא יֹאכֵלוּ בְּתְרוּמָה. רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן שְׁמַעְיֹן בַּר בֶּאֱ בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן הַלּוֹקֵחַ עֲבָדִים מִן הַגּוֹי ע"מ לְמוֹהֲלֵן וְחִזְרוּ בְּהֵן מוֹגֵלְגַל עִמְהֵן שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ אִם קִיבְלוּ עֲלֵיהֶן הָרִי זֶה יִפֵּה וְאִם לֹא מוֹתֵר לְמוֹכְרֵן לְגוֹי. ר' יִצְחָק בַּר נַחֲמָן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי. מַעֲשֵׂה בְּאַחַד שְׁלֵקָה עִיר אַחַד שֶׁל עֲבָדִים עֶרְלִים מִן הַגּוֹי ע"מ לְמוֹהֲלֵן וְחִזְרוּ בְּהֵן. אֵתֵא

לְרַבּוֹת אֶת הָאוֹנֵן. אִמֵּר רַבִּי יוֹסִי בֵּן הַנִּינָה כְּתִיב (שֵׁם) כָּל זֶר לֹא יֹאכֵל קוֹדֵשׁ. מִשּׁוּם זְרוֹת אֲסֵרְתִי לָךְ וְלֹא אֲסֵרְתִי לָךְ מִשּׁוּם אֲנִינָה. ר' טִיּוֹפָה סְמוּקָא בְּעֵי קוֹמֵי רַבִּי יוֹסִי אִו נֶאֱמַר זְרוֹת אֲסֵרְתִי וְלֹא אֲסֵרְתִי מִשּׁוּם עֶרְלָה וּמִשּׁוּם אֲנִינָה. א"ל מֵאַחַר שֶׁכְּתוּב א' מַרְבָּה וְא' מִמַּעֲיֵט מַרְבָּה אֲנִי אֵת הָעֶרְלִי שֶׁהוּא מַחֻסֵּר מַעֲשֵׂה מְגוּפּוֹ.

וּמוֹצִיא אֶת הָאוֹנֵן שְׂאִינוּ מַחֻסֵּר מַעֲשֵׂה מְגוּפּוֹ. עַד כְּדוֹן כְּרַבִּי עֲקִיבָה. כְּרַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל. תְּנִי ר' יִשְׁמַעְיָאֵל נֶאֱמַר (שְׁמוֹת יב) תוֹשֵׁב וְשְׂכִיר בְּפֶסֶח. וְנֶאֱמַר (וַיִּקְרָא כב) תוֹשֵׁב וְשְׂכִיר בְּתְרוּמָה. מִזֶּה תוֹשֵׁב וְשְׂכִיר הָאֲמוּרִים בְּפֶסֶח פּוֹסֵל בּוֹ אֵת הָעֶרְלִי. אִף תוֹשֵׁב וְשְׂכִיר הָאֲמוּר בְּתְרוּמָה פּוֹסֵל בּוֹ אֵת הָעֶרְלִי. רַבִּי הַגִּי בְּעֵא אִי מִזֶּה תוֹשֵׁב וְשְׂכִיר הָאֲמוּר בְּפֶסֶח פּוֹסֵל בּוֹ אֵת הָאוֹנֵן. אִף תוֹשֵׁב וְשְׂכִיר הָאֲמוּר בְּתְרוּמָה נְפֻסֵל בּוֹ אֵת הָאוֹנֵן. א"ר הִילָא לֹא לְמִדּוֹ <תַּחַת תַּחַת > תוֹשֵׁב תוֹשֵׁב אֵלֵא דְּבָרִים הָאֲמוּרִים בְּפֶרְשָׁה. טוֹמְטוֹם וְאַנְדְּרוּגִינָם מִמְקוֹם אַחַר בֶּאֱ.

אוֹנֵן מִמַּעֲשֵׂר שְׁנֵי בֶּאֱ ר' אֲבוּן בְּעֵי וְתֵהֵא תְרוּמָה אֲסוּרָה לְאוֹנֵן מִקְלִי וְהוֹמַר. וְזֶה אִם הַמַּעֲשֵׂר שֶׁהוּא מוֹתֵר לְזָרִים הָרִי הוּא אֲסוּר לְאוֹנֵן. תְרוּמָה שֶׁהִיא אֲסוּרָה לְזָרִים אֵינוֹ דִּין שֶׁתֵּהֵא אֲסוּרָה לְאוֹנֵן. לֹא אִם אֲמַרְתַּ בְּמַעֲשֵׂר שֶׁהוּא טַעוֹן מַחִיצָה.

תֶּאֱמַר בְּתְרוּמָה שְׂאִינָה טַעוֹנָה מַחִיצָה. הֵא לְפִי שִׁישׁ בִּזְהָ מִזֶּה שְׂאִין בִּזְהָ. מִזֶּה מִזֶּה שְׂאִין בִּזְהָ לֹא צָרְכּוֹ לְלַמֵּד זֶה מִזֶּה. קִדְשִׁים מֵהוּ שִׁיְהוּ אֲסוּרִים בְּעֶרְלִי. לְלַמֵּד מִן הַפֶּסֶח אֵין אֵת יִכּוֹל שְׂאִין בּוֹ שְׂבִירַת הָעֵצִים. וְלֹא

יְרוּשָׁלַיִם מְסַכֶּת יְבָמוֹת

מצוה על ע"ז לא יבטל. וגוים אינן מצויין על ע"ז ומבטלין. אמר רבי יוסה שלא תאמר והוא שוה לישראל בשלשה דברים. בלא תעשוק ולא תונה וגולה כישראל. הוא לא לבטל.

לפום כן צריך מימר מבטל ע"ז כגוי. מאן תנא בלא יעשוק. רבי יוסה בי רבי יודה דתני גר תושב הרי בלא תעשוק דברי רבי יוסה בי רבי יודה. רבי יודה אומר גר תושב בשבת כישראל כיום טוב. מה ישראל כיום טוב אופה ומבשל ואסור בכל מלאכה אף גר תושב בשבת כן. רבי יוסי אומר גר תושב בשבת כישראל בחולו של מועד. מה ישראל בחולו של מועד מגבב מעל פני השדה ואסור בכל מלאכת השדה אף גר תושב בשבת כן.

ר"ש אומר גר תושב בשבת כישראל בשאר ימות השנה. מה ישראל בשאר ימות השנה חורש וזורע וקוצר אף גר תושב בשבת כן. רב אדא רב המנונא רב אדא בר אחוה בשם רב הלכה כרבי שמעון.

כתיב (שמות יב) וכל עבד איש מקנת כסף וגומר. עבד איש את מוהלו בעל כורחו. בן איש אין את מוהלו בעל כורחו. רבי יוחנן בעי הא בן קמן את מוהלו על כורחו. אפילו כבנו של אורכנים. רבי חזקיה בשם רבא הא כיני מצא בתוכה תינוק מושלך המטבילו לשום עבד. את מוהלו לשום עבד. לשום בן חורין את מוהלו לשום בן חורין. רבי יוחנן בעי לשום עבד הרי הוא כעבד אפילו כבנו של אורכנים.

רבי אבהו ורבי אלעזר בשם ר' הושעיה לא אמר כן אלא וכל עבד

שאל לרבנן אמר ליה גלגל עמהן שנים עשר חדש. אם קיבלו עליהן הרי יפה ואם לאו הכל כמנהג המדינה. ואמר רבי יצחק בר נחמן רבי יהושע בן לוי היה בלדוקיא והוה תמן ר' יודן נשייא בעא מיקרוין. אמר ליה המתן ואנו מטבילין את הגיורת הזו למחר. רבי זירא שאל לר' יצחק בר נחמן למה.

מפני כבוד הזקן. או משום שאין מטבילין את הגיורת בלילה. אמר ליה משום שאין מטבילים את הגיורת בלילה. אתא עובדא קומי דרבי יוסי מהו להטביל את הגרים בלילה ולא תורו. עבד תושב לעולם. גר ותושב הרי הוא כגוי לכל דבר. ר' שמואל בר חייה בר יהודה בשם רבי חנינה גר ותושב מגלגלין עמהן שנים עשר חדש אם חזר בו הרי יפה ואם לאו הרי הוא כגוי לכל דבר. רבי שמואל בר חייה בר יהודה רבי חנינה בשם רבי גר תושב צריך לקבל עליו על מנת שיהא אוכל נבילות. אמר רבי הילא יאמרו הדברים ככתבן.

מה יאמרו הדברים ככתבן אמר ר' יוסי בר חנינה (דברים יד) לא תאכלו כל נבילה לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה. אית תני תני גר תושב אין מקבלין אותו עד שיקבל את כל המצות שכתוב בתורה. אית תני תני גר תושב אין מקבלין אותו עד שיכפור בע"ז שלו. רבי בא בשם ר' חייה בר אשי גר תושב אין מקבלין אותו

[דף מ"ד ע"ב]

עד שיכפור בע"ז כגוי. א"ר זעירא מדברי כולחון עד שיכפור בע"ז כגוי. דל כן מה אנן אמרינן הואיל והוא

יְרוּשָׁלַיִם מְסַכֶּת יְבָמוֹת

וכל כיוצא בך תני ישראל מל את הכותי.

והכותי אינו מל את ישראל מפני שהוא מהול לשום הר גרזיים דברי רבי יודה. אמר לו רבי יוסי וכי איכּן מצינו בתורה שהמילה צריכה כוונה אלא יהא מל והולך לשם הר גרזיים עד שתצא נפשו המשוך לא ימול שלא יבא לידי סכנה דברי רבי יודה. אמר לו רבי יוסי הרבה משוכין היה בימי בן כוזבא וכולן מלו וחיו והולידו בנים ובנות. המשוך והנולד מהול והמל עד שלא נתגייר צריך להטיף ממנו דם ברית.

תני רבי שמעון בן אלעזר לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על שנולד מהול שצריך להטיף ממנו דם ברית מפני שהיא ערלה כבושה. על מה נחלקו על גר שנתגייר מהול שבית שמאי אומרים צריך להטיף ממנו דם ברית ובית הלל אומרים אין צריך להטיף ממנו דם ברית.

רבי יצחק בר נחמן בשם רבי הושעיה הלכה כדברי התלמיד. אתא עובדא קומי רב ואמר מן הא דתני מפני שהיא ערלה כבושה. הדיא אמרה ערל ברור הוא ודוחין עליו את השבת. רבי אבהו אמר אין דוחין עליו את השבת וצריך להטיף ממנו דם ברית. רב אדא בר אהווא איתליד ליה חד בר <נש> כן מימסמס בה מית.

א"ר אבין נעשה כרות שפכה ונתענה עליו שימות. רבנין דקיסרין אמרין נעשה פצוע דכא ונתענה עליו שימות. (ויקרא יב) ערלתו וודאי דוחה את השבת ואין הספק דוחה את השבת. ערלתו.

איש מקנת כסף. עבדך איש את מוהלו על כורחו. בנג איש אין את מוהלו על כורחו. כההיא דמר רבי הילא בשם ר' יסא הלוקח עבדים ערלים מן הגוים על מנת למהול. מה נפשך כעבד איש הוא את מוהלן על כרחן. על מנת שלא למהלן כבן איש הוא אין את מוהלו על כרחו. המשוך והנולד מהול והמל עד שלא נתגייר לא יאכלו בתרומה.

רבי זריקן רבי ינאי בי רבי ישמעאל בשם רבי יוחנן משום קנס. רבי ירמיה רבי שמואל בר רב יצחק בשם רב גזירה גזרו. מה נפק מן ביניהון. משך לו אחר ערלה או שנמשכה מאיליה. אין תימר קנס אין כאן קנס. אין תימר גזירה גזרו אפילו כן גזירה גזרו (בראשית יז) המול ימול גזירה לשתי מילות אחד למילה ואחד לפריעה. אחת למילה ואחת למיצין. עד כדון כר' עקיבה. דו אמר לשונות ריבויין הן. כרבי ישמעאל דו אמר לשונות

[דף מ"ה ע"א]

כפולין הן התורה דיברה כדרכה. (בראשית לא) הלוך הלכת כי נכסף נכספתה (בראשית מ) גנב גנבתי. מנלן. אמר רבי יודה בר פזי (שמות ד) אז אמרה התן דמים למולות מיכן לשתי מילות אחת למילה ואחת לפריעה. אחת למילה ואחת לציצין.

רב אמר המול ימול מיכן לנולד כשהוא מהול שצריך להטיף ממנו דם ברית. המול ימול מיכן לישראל ערל שלא ימול עד שימול ואין צריך לומר גוי ערל. אמר ר' לוי כתיב (בראשית יז) ואתה את בריתי תשמור. אתה

יְרוּשָׁלַיִם מְסֻכֶּת יְבָמוֹת

יום אסור להאכילו חלבה של תרומה ואסור לסוכו בשמן של תרומה. לילי שמיני מה את עבד לה.

מן מה דתני לילי שמיני הנכנס לדיר להתעשר. הוּא אמרה לילי שמיני כשמיני הוא. ותני כן כל שבעת ימים מותר להאכילו חלבה של תרומה ומותר לסוכו בשמן של תרומה. תמן תנינן אילו הן ציצין המעכבין את המילה. ר' אבינא בשם רבי ירמיה בחופה רוב גובהה של עטרה. רבי יוסי בן יוסי אמר בחופה רוב גגה של עטרה. רבי מבי בשם שמואל בודקין אותה בשעה שהוא מקשה מל ולא פרע את המילה כילו לא מל.

תני וענוש כרת. רבי אחא בשם רבי אבהו הוּא דתימר בשאין ביום כדי למרק. אבל אם יש ביום כדי למרק ממרק ואינו חושש. תני כל שעה שהוא עוסק במילה חוזר בין על ציצין המעכבין את המילה בין על הציצין שאין מעכבין את המילה. פירש אינו חוזר אלא על ציצין המעכבין את המילה. אמר ר' יוחנן דברי רבי יוסי אפילו פירש חוזר אפילו על ציצין שאין מעכבין את המילה.

היידן רבי יוסי הוּא דתנינן תמן רבי יוסי אמר יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת שכה והוציא את הלולב ברשות הרבים פטור מפני שהוציאו ברשות. אף בסכין של מילה כן אף במצה כן. מן מה

[דף מ"ז ע"א]

דאמר רבי יוחנן דברי ר' יוסה אפילו פירש חוזר אפילו על ציצין שאין מעכבין את המילה הוּא אמרה אף בסכין של מילה כן אף במצה כן. אם

ערלתו ודאי דוחה את השבת. אין אנדרוגינס דוחה את השבת. שהיה רבי יודה אומר אנדרוגינס דוחין עליו את השבת וחייבין עליו כרת. ערלתו ערלתו ודאי דוחה את השבת. ואין בין השמשות דוחה את השבת. ערלתו ערלתו ודאי דוחה את השבת. אין שנולד מהול דוחה את השבת. שבית שמאי אומר צריך להטיף ממנו דם ברית.

תמן תנינן הכל חייבין בראייה חוץ מחרש שומה וקטן ושומטום ואנדרוגינס מה אמר בה רבי יודה. נישמעניה מן הוּא רבי יוחנן בן דהבאי אמר משום רבי יודה אף הסומא. לית בר נש אמר אף אלא דו מודה על קדמייתא. מחלפא שיטתיה דרבי יודה תמן אמר פרט. והכא אמר לרבות. רבי יודה ורבנן מקרא אחד הן דורשין.

[דף מ"ה ע"ב]

רבנן דורשין (בראשית יז) ערל מה תלמוד לומר זכר עד שיחא כולו זכר. רבי יודה דרש זכר מה תלמוד לומר ערל ואפילו מקצתו ערל. ברם הכא (שמות כג) כל זכורך פרט לאנדרוגינס. תמן תנינן קמן החולה אין מולין אותו עד שיבריא. שמואל אמר אפילו אחותו החמה שעה אחת ממתינין לו עד שלשים יום ואותן שלשים יום מהו להאכילו מחלבה של תרומה.

מהו לסוכו שמן של תרומה. נישמעניה מן הוּא הערל וכל הטמאים לא יאכלו בתרומה ונשיהם ועבדיהם יאכלו. רבי אחא בשם רבי תנחום בי רבי חייה אין ערלה אלא משמיני והלאה. ותני כן כל שלשים

יְרוּשָׁלַיִם מְסַכֶּת יְבָמוֹת

מוליד. ולא סוף דבר נפצעה אלא אפילו נימוקה אפילו יבשה. אפילו חסרה תני רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר שמעתי בכרם ביבנה כל שאין לו אלא ביצה אחת

[דף מ"ז ע"ב]

אינו מוליד והוא סרים חמה. א"ר יוסי שמעתי הלכה כר"י בר"י בן ברוקה ולית אנא ידע מן מה שמעית. א"ר אימי לא הוה ר"י שמע לה מן בר נש זעיר שמואל אומר אם יבוא לפני בעל ביצה אחת אני מכשירו.

רבי חונה אומר דו סבר כר' ישמעאל בנו של רבי יוחנן. אומר רבי יודן בר חנין ובלבד של ימין. אתא עובדא קומי רבי אימי אומר לה אין ברתי דאת שרייה ליה אלא הוי ידעת דלא מוליד והוה ר' זעירא מקלם לה דו משים מילתא על בררא. פצוע אית תניי תני בידי אדם פסול בידי שמים כשר. אית תניי תני בין בידי אדם בין בידי שמים פסול.

מאן דאמר בידי אדם פסול בידי שמים כשר יליף לה מממזר (דברים כג) לא יבא ממזר. לא יבוא פצוע דכא. מה ממזר בידי אדם אף פצוע דכא בידי אדם. מאן דאמר בין בידי אדם בין בידי שמים פסול מנן ליה. אומר רבי מנא מהכא לא יבוא פצוע דכא לעולם. אומר רבי יוסי בי רבי בון עוד הוא יליף לה מממזר לא יבא ממזר לא יבא פצוע דכא. מה ממזר בידי שמים. אף פצוע דכא בידי שמים. וממזר בידי שמים.

יצירתו בידי שמים. הוון בעיי מימר מאן דאמר בידי אדם פסול בידי שמים כשר רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן

לא ידעה משנעשה פצוע דכא וכרות שפכה הרי אלו יאכלו. אומר רבי לעזר דרבי לעזר ודרבי שמעון היא אומר רבי יוחנן דברי הכל היא שנייא היא הכא שלא הוסיף בה קניין אחר לפסול.

אתיין אילין פלוגותא כאינן פלוגותא דאיתפלגון שומרת יבם כהנת שנפלה לפני שני כהנים יבמים עשה בה אחד מהן מומר לא הספיק לכונסה לחופה של נישואין עד שנעשה פצוע דכא וכרות שפכה. אומר רבי שמעון בן לקיש מכיון שהיא זקוקה לביאה פסולה פוסלת. רבי יוחנן אומר לכשיבעול. היה אחד מהן כשר ואחד פסול אף רבי יוחנן מודה. רבי חייה בר אדא בעא קומי רבי מנא עשה בה הכשר מומר אומר ליה מחלוקת רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש:

הלכה ב משנה ואי זהו פצוע דכא כל שנפצעו הבצים שלו אפילו אחת מהן וכרות שפכה כל שנכרת הגיד ונשתתיר בעטרה אפילו כחוט השערה כשר פצוע דכא וכרות שפכה מותרין בגיורת ובמשוחררת ואינן אסורין אלא מלבוא בקהל שנאמר (דברים כג) לא יבוא פצוע דכא וכרות שפכה בקהל ה'.

הלכה ב גמרא פצוע הייתי אומר עינו. תלמוד לומר שפכה פצוע שבצד שפכה. אם פצוע שבצד שפכה עינו שבצד חוטמו תלמוד לומר דכא. שבא בין עקיביו. אומר רבי חגי קומי רבי יוסי אין לך נמוך באדם בשעה שהוא יושב אלא ביציו בלבד. אומר רבי יוסי בי רבי בון ויאות תדע לך שהוא כן שבכולן כתיב דורות חוץ מזה שאינו

יְרוּשָׁלַיִם מִסְכֶּת יְבָמוֹת

בן ברוקה. מאן דאמר בין בידי אדם
בין בידי שמים פסול כרבנן. אמר רבי
אחא בר פפי קומי ר' זעירא כולה
דרבנן. הרי שעלת הטטין מי מחכך
בה או מסיית והרי הוא בידי אדם כמי
שהוא בידי שמים. וכרות שפכה כל
שנכרת הגיד ונשתייר בעטרה אפילו
כחוט כשר. רבי יוסי בשם רבי חנינה
בעטרה העליונה. רבי חייה בשם רבי
חנינה בעטרה התחתונה. ריב"ל
אמר בעטרה התחתונה. תמן אמרי
העשוי

מִסְכַּת חֲלוּן פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

א. הַזְרוּעַ וְהַלְחִיּוּם וְהַקְבָּה, נוֹהֲגִין בְּכֹלֵאִים וּבַכּוּי. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הַכֹּלֵאִים מִן הַרְחֵל וּמִן הַגְּדִי - נוֹהֲגִין בּוֹ. מִן הַכּוּי - הַמוֹצִיא מִחִבְרוֹ עָלָיו הַרְאִיהַ. הַשּׁוֹחֵט לְרַפּוּאָה, לְאֲכִילַת עוֹבֵד כּוֹכְבִים, וְלְאֲכִילַת כְּלָבִים - חֵיב בַּמִּתְנּוֹת. הַשּׁוֹחֵט וְנִתְנַבֵּל בְּיָדוֹ, הַנוֹחֵחַ וְהַמְעַקֵּר, וְשֹׁחֵטֵת עוֹבֵד כּוֹכְבִים - פְּטוּר מִן הַמִּתְנּוֹת. כִּהֵן וְעוֹבֵד כּוֹכְבִים שֶׁמְכָרוּ בְּהַמֶּתֶן לְיִשְׂרָאֵל לְשַׁחוּט - חֵיב בַּמִּתְנּוֹת. נִשְׁחָטָה בְּרִשׁוּתָן וְאַחַר כֵּךְ מְכָרוּהָ לוֹ - פְּטוּר מִן הַמִּתְנּוֹת. יִשְׂרָאֵל שֶׁמְכָר בְּהַמֶּתוֹ לַכֵּהֵן לְשַׁחוּט - פְּטוּר מִן הַמִּתְנּוֹת. נִשְׁחָטָה בְּרִשׁוּתוֹ וְאַחַר כֵּךְ מְכָרָהּ לוֹ - חֵיב בַּמִּתְנּוֹת.

ב. כִּהֵן - פְּטוּר. וְהַמְשַׁתְּתֵף עִם הַכֵּהֵן - פְּטוּר. עוֹבֵד כּוֹכְבִים - פְּטוּר. הַמְשַׁתְּתֵף עִם עוֹבֵד כּוֹכְבִים - פְּטוּר. הַמְשַׁתְּתֵף עִם הַכֵּהֵן צָרִיף לְרֶשֶׁם, עִם עוֹבֵד כּוֹכְבִים - אֵינוֹ צָרִיף לְרֶשֶׁם. וּפְסוּלֵי הַמְקַדְּשִׁין - אֵין צָרִיף לְרֶשֶׁם. אָמַר לוֹ כִּהֵן: כִּלָּה שְׁלֶךְ וְהִיד שְׁלִי, אֶפְלוֹ אַחַד מִמָּאָה בִּיד - פְּטוּר מִן הַזְרוּעַ. כִּלָּה שְׁלֶךְ וְהִרְאֵשׁ שְׁלִי, אֶפְלוֹ אַחַד מִמָּאָה - פְּטוּר מִן הַלְחִי. כִּלָּה שְׁלֶךְ וּבְגִי מַעִים שְׁלִי, אֶפְלוֹ אַחַד מִמָּאָה מִבְּגֵי מַעִים - פְּטוּר מִן הַקְבָּה. מְקוּם שְׁנֵהֲגוּ לְהַפְשִׁיט אֶת הָרֵאשׁ - אֵינוֹ רִשְׁאֵי לְהַפְשִׁיט אֶת הַלְחִי. לְמַלּוּג אֶת הַעֲגָלִים - אֵינוֹ רִשְׁאֵי לְמַלּוּג אֶת הַזְרוּעַ. וְאִם יֵשׁ כִּהֵן - נוֹתְנָן לַכֵּהֵן. וְאִם לֹא - מַעֲלָה אוֹתָן דָּמִים. מְכַר לוֹ יָד כְּמוֹת שְׁהִיא, וְרֵאשׁ - כְּמוֹת שְׁהוּא, וּבְגֵי מַעִים כְּמוֹת שְׁהֵן - נוֹתְנָן לַכֵּהֵן וְאֵין מִנְפָּה לוֹ מִן הַטְּבַח אֶת הַדָּמִים. לְקַח הֵימָנוּ בְּמִשְׁקָל - נוֹתְנָן לַכֵּהֵן וּמִנְפָּה מִן הַטְּבַח אֶת הַדָּמִים. מִתְנּוֹת אֵין

בָּהֶם מִשּׁוּם קִדְשָׁה, אֶפְלוֹ מוֹכְרָן לְעוֹבֵד כּוֹכְבִים, אֶפְלוֹ נוֹתְנָן לַפְּגִי כְּלָבוֹ - אֵין בָּהֶן אֶלָּא מִצְוֹת כְּהֵנָּה בְּלִבָּד. הַמְשַׁלַּח בְּשַׁר לְחִבְרוֹ, וְהָיוּ בּוֹ מִתְנּוֹת, אֵין חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא מִתְנּוֹת כְּהֵנָּה הֵן.

ג. אֵי זֶה הוּא הַזְרוּעַ? נוֹטְלוֹ מִבֵּית הַפֶּרֶק, וְכֹל הַפֶּרֶק עִמּוֹ, בַּזְרוּעַ שֶׁל מְקַדְּשִׁין, בַּזְרוּעַ שֶׁל גְּבוּלִין. אֵיזָה הוּא לְחִי? נוֹטְלוֹ מִבֵּית הַשְּׁחִיטָה וְכֹל בֵּית הַשְּׁחִיטָה עִמָּה. קָבָה כְּמִשְׁמַעוֹ, חֵלֵב שֶׁעַל הַקְבָּה - נוֹתְנָנוּ לַכֵּהֵן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: נִהְגוּ כְּהֵנִים עֵין יָפָה, שִׁיְהוּ נוֹתְנִין אוֹתוֹ לְבַעֲלִים. זְרוּעַ - זֶה זְרוּעַ שֶׁל זְרוּעַ שֶׁל זְרוּעַ! אַתָּה אוֹמֵר זֶה זְרוּעַ שֶׁל יָמִין, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא שְׁמָאל? הֲרֵי אַתָּה דָן: הוֹאִיל וְשׁוֹק מִתְנָה לַכֵּהֵן, וְהַזְרוּעַ מִתְנָה לַכֵּהֵן, מָה שׁוֹק אֵינוֹ נוֹהֵג אֶלָּא בְּיָמִין, אַף זְרוּעַ לֹא יְנַהֵג אֶלָּא בְּיָמִין. שׁוֹק - מֵאֲרַכּוּבָה וּלְמִטָּה; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: מֵאֲרַכּוּבָה וּלְמַעְלָה. אֵיזָה הוּא חֻזָּה? כֹּל שְׁרוּאָה אֶת הָאֶרֶץ, מִלְּמַעְלָה - וְעַד שְׁמַגִּיעַ לְצִנּוּאר. מִלְּמִטָּה - עַד שְׁמַגִּיעַ לְפָרֶס. חוֹתְכוֹ וְנוֹטְלוֹ מִבֵּין שְׁתֵּי דְפָנוֹת מִפֵּן וּמִפֵּן. וְאֵיזָהוּ אֶלְיָה? חוֹתְף וְיוֹרֵד עַד שְׁמַגִּיעַ לְעֶצֶה. נִכְנַס לְפָנִים מִן הָעֶצֶה, עַד שְׁמַגִּיעַ לְפֶרֶק, חוֹתְף וְנוֹטֵל אֶת כִּלָּה. וְאֵלוֹ הֵן אִמּוּרִין: שְׁתֵּי כְּלִיּוֹת וְיוֹתֵרֵת הַכֶּבֶד וְאֶלְיָה. וְאֵלוֹ הֵן הַחֲלָבִים: הַחֵלֵב הַמְכֻסָּה אֶת הַקְבָּה - זֶה הוּא חֵלֵב הַחוּפָּה אֶת הַפָּרֶס. וְאוֹת כֹּל הַחֵלֵב אֲשֶׁר עַל הַקְבָּב" (וַיִּקְרָא ג, ג) - זֶה חֵלֵב שֶׁעַל הַדִּקְקִין; דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר: חֵלֵב שֶׁעַל הַקְבָּה. וְחֻכְמִים לֹא הוֹדוּ לוֹ. שֶׁעַל הַכֶּסְלִים, שְׁבִין פְּקוּקֵרוֹת - שֶׁהוּא מְחַטֵּט אַחֲרָיו כֹּל מְקוּם שֶׁהוּא וְנוֹטֵל; דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר: חֵלֵב שֶׁעַל הַקְבָּה תוֹתֵב

חֲמֵשׁ גּוֹזֵז וּמְנִיחַ, אֶפְלוּ שְׁתֵּים וְשֵׁשׁ שָׁנִים - הָרִי אֵלּוּ מִצְטָרְפוֹת. צָבָעַן טְרָאָן וּמִכְרָן - אֵין מִצְטָרְפוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן: צָבָעַן - הָרִי אֵלּוּ מִצְטָרְפוֹת. הַמְפָרִישׁ גִּזְ צֶאֱנוּ וְאָבָד - חֲזִיב בְּאַחֲרֵיּוֹת. רֵאשִׁית הַגִּז - מִצְוֹתָהּ בַּתְּחִלָּה. אִם נָתַן, בֵּין בַּתְּחִלָּה בֵּין בְּאַמְצַע וּבֵין בְּסוֹף - יֵצֵא. כִּמְהָ שְׁעוֹרָה? אֶחָד מִשְׁשִׁים כְּתוּרֹמָה. הַלּוֹקֵחַ גִּזְ צֶאֱנוּ שֶׁל חֲבָרוֹ, וְלֹא הַפָּרִישׁ הֵימָנוּ רֵאשִׁית הַגִּזְ - הַלּוֹקֵחַ פְּטוּר. חֲמֵר בְּזֹרַע וּבִלְחִיִּים וּבִקְבָה מִבְּרֵאשִׁית הַגִּזְ. אֲזוּזִין וְתַרְנַגּוּלִין וַיּוֹנֵן הַרְדָּסוֹת שְׁמֶרְדוֹ, אוֹ שֶׁקָּנְנוּ בַּפְּרָדָס - חֲזִיבִין בְּשִׁלּוֹת.

ב. זָכַר - פְּטוּר מִלְשִׁלְתָּ. קוֹרָא זָכַר; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִחֲזִיב וּחְכָמִים פּוֹטְרִין. עוֹף טָמֵא - פְּטוּר מִלְשִׁלְתָּ. עוֹף טְהוֹר רוֹבֵץ עַל בֵּיצֵי עוֹף שְׂאִינוּ מִינוּ - פְּטוּר מִלְשִׁלְתָּ. הֵייתָה עוֹמֶדֶת בִּינֵיהֶן - פְּטוּר מִלְשִׁלְתָּ. הֵייתָה יּוֹשֶׁבֶת עַל גְּבִיהֶן - חֲזִיב לְשִׁלְתָּ. הֵייתָה מְעוֹפֶפֶת, בְּזִמְן שֶׁכִּנְפֶיהָ נוֹגְעוֹת בָּהֶן - חֲזִיב לְשִׁלְתָּ. אֵין כִּנְפֶיהָ נוֹגְעוֹת בָּהֶן - פְּטוּר מִלְשִׁלְתָּ. אִם אֶפְרוּחִים - הַטְּרָפָה פְּטוּרָה מִלְשִׁלְתָּ. בֵּיצִים - פְּטוּר מִלְשִׁלְתָּ. אֶפְרוּחִים שֶׁפָּרְחוּ וְאֵין צָרִיכִין לְאֵמֶן - פְּטוּר מִלְשִׁלְתָּ. נָטַל אֶת הָאֵם וְלֹא הִסְפִּיק לְטוֹל אֶת הַבָּנִים עַד שְׁמָתוֹ, אוֹ עַד שֶׁנֶּעֱשׂוּ טְרָפָה - פְּטוּר מִלְשִׁלְתָּ. נָטַל אֶת הָאֵם וְאַחַר כֵּךְ נָטַל אֶת הַבָּנִים - חֲזִיב לְשִׁלְתָּ. נָטַל אֶת הַבָּנִים וְאַחַר כֵּךְ נָטַל אֶת הָאֵם - פְּטוּר מִלְשִׁלְתָּ. אֶחָד נוֹטֵל אֶת הָאֵם וְאֶחָד נוֹטֵל אֶת הַבָּנִים - הַנוֹטֵל אֶת הָאֵם חֲזִיב. הַמוֹצִיא קֵן בְּבוֹרוֹת בְּשִׁיחִין וּבַמְעָרוֹת - מְתוּרוֹת מִשּׁוּם גִּזְל וְחֲזִיבוֹת בְּשִׁלּוֹת. וְאִם מְקַשְׁרוֹת - אֲסוּרוֹת מִשּׁוּם גִּזְל וּפְטוּרוֹת מִן הַשִּׁלּוֹת. יוֹנֵי שׁוֹבֵד וַיּוֹנֵי עֲלֵיהָ - חֲזִיבוֹת

קָרוֹם נִקְלָף. רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר: קָרוֹם וְנִקְלָף - אֲסוּרוֹין. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: קָרוֹם שְׁעַל הַכֶּלֶיא - אֲסוּר, וְחִיבִים עָלָיו. גִּידִים שְׁבִכְלִיּוֹת וּבַמְקַדְשִׁין - אֲסוּרוֹין, וְאֵין חֲזִיבִין עָלֵיהֶן.

מִסְכֵּת חֲלִין פֶּרַק עֶשְׂרִי

א. רֵאשִׁית הַגִּזְ נוֹהֵג בְּטְרָפָה, וְאֵינוּ נוֹהֵג בְּמִתָּה, וְנוֹהֵג בְּכִלְאִים וּבַכּוּי. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: בְּכִלְאִים - מִן הַרְחֵל וּמִן הַגִּדִי נוֹהֵג בּוֹ. מִן הַכּוּי - אֵין נוֹהֵגִין בּוֹ. כֵּהֵן וְעוֹבֵד כּוֹכְבִים שְׁנָתְנוּ בְּהִמְתָּן לְיִשְׂרָאֵל - פְּטוּר מִרֵאשִׁית הַגִּזְ. זֶה חֲמֵר בִּלְחִיִּים וּבִקְבָה מִרֵאשִׁית הַגִּזְ. כָּל הַקְּדָשִׁים שֶׁקָּדַם מוֹמֵן קְבוּעַ לְהַקְדָּשׁ, וְנִפְדּוּ - חֲזִיבִין בְּרֵאשִׁית הַגִּזְ. אֲבָל אִם קָדַם הַקְּדָשׁ אֶת מוֹמֵן אוֹ מוּם עוֹבֵר לְהַקְדָּשׁ, לְאַחַר מִכָּאֵן נוֹלָד לָהֶן מוּם וְנִפְדּוּ - פְּטוּרִין מִרֵאשִׁית הַגִּזְ. הַגּוֹזֵז עֲזוּי - פְּטוּר מִרֵאשִׁית הַגִּזְ. הַשׁוֹטֵף רְחִלְיוֹ - חֲזִיב בְּרֵאשִׁית הַגִּזְ. הַלּוֹקֵחַ מִבְּעַל הַבַּיִת - חֲזִיב. וְרַבִּי אֱלֵעָאי פּוֹטֵר. הַשְּׁתַּפִּין - חֲזִיבִין. רַבִּי עֲקִיבָא פּוֹטֵר. רַבִּי אֱלֵעָאי אָמַר: אֵין רֵאשִׁית אֶלָּא שֵׁישׁ אַחֲרֶיהָ אַחֲרִית. "גִּזְ צֶאֱנָךְ" - אַרְבַּע. "תַּתָּן לוֹ" - חֲמֵשׁ. חֲמֵשׁ רְחִלוֹת גּוֹזְזוֹת מִנָּה, מִנָּה וּפָרַס שֶׁהֵן שְׁבָעִים וּחְמֵשָׁה סְלָעִים - חֲזִיבוֹת בְּרֵאשִׁית הַגִּזְ; דְּבָרֵי רַבִּי דוּסָא. וּחְכָמִים אָמְרִים: חֲמֵשׁ רְחִלוֹת גּוֹזְזוֹת כָּל שֶׁהֵן. כִּמְהָ נוֹתֵן לוֹ? מִשְׁקַל חֲמֵשׁ סְלָעִים בִּיהוּדָה שֶׁהֵן עֶשְׂרֵה סְלָעִים בְּגִלְלִיל. מִלְכָּן וְלֹא צוּאִי, וְלֹא שְׁיִלְבַּנְנוּ וַיִּתְּנֵנוּ לוֹ, אֶלָּא נוֹתֵן לְצִמּוֹר צוּאִי, כִּדִּי שְׁיִלְבַּנְנוּ, וַיַּעֲמֵד בְּיָדוֹ מִשְׁקַל חֲמֵשָׁה סְלָעִים בִּיהוּדָה, שֶׁהֵן עֶשְׂרֵה סְלָעִים בְּגִלְלִיל, שְׁנֵאֲמַר: "תַּתָּן לוֹ" - שְׁיָהָא בּוֹ כִּדִּי מִתְּנָה. הָיוּ לוֹ שְׁתֵּי צֶאֱן, גּוֹזֵז וּמְנִיחַ, גּוֹזֵז וּמְנִיחַ, אֶף עַל פִּי שְׁעֵתִיד לְהוֹסִיף עָלֵיהֶן - אֵין מִצְטָרְפוֹת. הָיוּ לוֹ

בְּשִׁלּוּחַ, וְאַסּוּרוֹת מְשׁוּם גְּזוּל מִפְּנֵי דְרַכֵּי שְׁלוֹם.

ג. הַמוֹצֵא קָן - לֹא יִטְהַר בָּהּ אֶת הַמְצָרַע, שְׁנֹאֲמַר: "וְלֹקַח". הַנוֹטֵל אִם מֵעַל הַבְּנִים; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹקֵחַ וְאִינוּ מְשַׁלַּח. וְחַכְמִים אוֹמְרִים: מְשַׁלַּח וְאִינוּ לֹקֵחַ. זֶה הַפְּלִל, כָּל מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה שְׂשִׁישׁ בָּהּ קוֹם עֲשֵׂה - אֵין חִיבִין עָלֶיהָ. לֹא יִטּוֹל אָדָם אִם מֵעַל הַבְּנִים, וְאִפְלוּ לְטַהַר בָּהּ אֶת הַמְצָרַע, מִפְּנֵי שְׁנֹעֲבָדָה בָּהּ עֲבָרָה; רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר: אֵין לָךְ מִצְוָה בַּתּוֹרָה שְׂאֵין מִתּוֹן שְׁכָרָה בְּצַדִּיקָה, וְתַחֲתֵית הַמַּתִּים כְּתוּבָה בָּהּ, שְׁנֹאֲמַר (דְּבָרִים כב, ז): "שִׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם" וְגו'. עַלֶּה זֶה לְרֹאשׁ הָאֵילָן וְנִפְּל וְנָתַת, אוּ לְרֹאשׁ הַבְּנִיָּן וְנִפְּל וְנָתַת, הֵיכָן טוֹבוּ שֶׁל זֶה? אֲמַזּוֹר מַעֲתָה: "לְמַעַן יִיטֵב לָךְ" - בְּעוֹלָם הַטּוֹב! "וְהֶאֱרַכְתָּ יָמִים" - בְּעוֹלָם אַרְוָךְ!

מִסְכַּת בְּכוֹרוֹת פָּרָק רֵאשׁוֹן

א. הַלּוֹקֵחַ עֶבֶר חֲמוּרוֹ שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכְבִים, וְהַמוֹכֵר לוֹ, אֵף עַל פִּי שְׂאֵינוּ רִשְׁאֵי, וְהַמְשַׁתְּמֵף לוֹ, הַנּוֹתֵן לוֹ בְּשִׁתְּפוּת, וְהַמְקַבֵּל הַיְמִנּוּ, וְהַנּוֹתֵן לוֹ בְּקַבְּלָהּ - פְּטוּר מִן הַבְּכוֹרָה, שְׁנֹאֲמַר (בַּמִּדְבָּר ג, יג): "בִּישְׁרָאֵל" - וְלֹא בְּאַחֲרִים. וְכֵן אֲתָה אוֹמֵר בַּכֹּהֲנִים וּבַלְוִיִּם, מִפְּנֵי שֶׁהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם חִיבִין בְּבָכוֹר בְּהֵמָה טְהוֹרָה, יְכוּל יְהוּ חִיבִין בְּבָכוֹר בְּהֵמָה טְמֵאָה? תִּלְמוּד לֹמֵר (שִׁם ח, יז): "בְּאָדָם וּבַבְּהֵמָה" - אֶת שְׂשִׁישׁ לָךְ בּוֹ בְּאָדָם, יֵשׁ לָךְ בּוֹ בַּבְּהֵמָה, אֶת שְׂאֵין לָךְ בּוֹ בְּאָדָם - אֵין לָךְ בּוֹ בַּבְּהֵמָה, יִצְאוּ לְוִיִּם מִבְּכוֹר בְּהֵמָה טְמֵאָה, אֲבָל אֵין נּוֹתְנִין פְּדִיּוֹן הַבֵּן וּפְדִיּוֹן פֶּטֶר חֲמוּר, אֲלֹא לְכֹהֲנִים בַּלְבָּד.

ב. כָּכֵל בְּהֵמָה טְמֵאָה אֵין לָךְ שְׁחִיב בְּבָכוֹרָה אֲלֹא חֲמוּר בַּלְבָּד. כָּכֵל חִיָּה אֵין לָךְ שְׁאֲסוּר מְשׁוּם מְחִיר אֲלֹא כָּלֵב בַּלְבָּד. הִיָּה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: כָּל הַמְקִיָּם מִצְוֹת פְּטוּר חֲמוּר - מְעַלִּין עָלָיו כְּאִלוּ קוֹם מִצְוֹת בְּהֵמָה טְמֵאָה כְּלָהּ, וְכָל הַמְבַטֵּל מִצְוֹת פְּטוּר חֲמוּר מְעַלִּין עָלָיו כְּאִלוּ בַטֵּל מִצְוֹת בְּהֵמָה טְמֵאָה כְּלָהּ. רַבִּי יוֹסִי הַגִּילְיָלִי אוֹמֵר: הֲרִי הוּא אוֹמֵר (בַּמִּדְבָּר יח, יז): "אֵף בְּכוֹר שׁוֹר אוּ בְּכוֹר כֶּשֶׁב אוּ בְּכוֹר עֵז לֹא תִפְדֶּה קֹדֶשׁ הֵם". "בְּכוֹר שׁוֹר" - עַד שְׂיֵהָא הַיּוֹלֵד וְהַנּוֹלֵד שׁוֹר. בְּכוֹר כֶּשֶׁב - עַד שְׂיֵהָא הַיּוֹלֵד וְהַנּוֹלֵד כֶּשֶׁב. בְּכוֹר עֵז - עַד שְׂיֵהָא הַיּוֹלֵד וְהַנּוֹלֵד עֵז. וְאִם יֵשׁ בּוֹ מְקַצֵּת סִימְנִים דּוֹמוֹת לְאָמוּ - חִיב בְּבָכוֹרָה.

ג. בְּהֵמָה טְהוֹרָה שְׂיִלְדָה מִן בְּהֵמָה טְמֵאָה - מִתֵּר בְּאֲכִילָהּ. וְאִם יֵשׁ בּוֹ מְקַצֵּת סִימְנִין - חִיב בְּבָכוֹרָה. וְטְמֵאָה שְׂיִלְדָה בְּהֵמָה טְהוֹרָה - אֲסוּר בְּאֲכִילָהּ, שְׂהִיּוּצָא מִן הַטְּמֵא - טְמֵא. וְהִיּוּצָא מִן הַטְּהוֹר - טְהוֹר.

ד. דָּג טְמֵא שְׂפִלְע דָּג טְהוֹר - מִתֵּר בְּאֲכִילָהּ. וְטְהוֹר שְׂפִלְע דָּג - טְמֵא אֲסוּר בְּאֲכִילָהּ, לְפִי שְׂאֵין גְּדוּלָיו.

ה. מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ דְּבִשׁ דְּבוּרִים מִתֵּר? שְׂאֵין מוֹצִיאֹת אוֹתוֹ, אֲלֹא מְכַנִּיסוֹת אוֹתוֹ. דְּבִשׁ הַיְזִיזִין - אֲסוּר, שְׂאֵינוּ אֲלֹא רִיר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: מַה תִּלְמוּד לֹמֵר "גְּמֹל, גְּמֹל" שְׁתֵּי פְעָמִים? לְרַבּוֹת אֶת הַגְּמֹל הַנּוֹלֵד מִן הַפְּרָה, כְּנוֹלֵד מִן הַגְּמֹלָה, וְאִם רֹאשָׁה וְרַבָּה דּוֹמָה לְאָמוּ - מִתֵּר בְּאֲכִילָהּ. וְחַכְמִים אוֹמְרִים: הַיּוּצָא מִן הַטְּמֵא - טְמֵא, וְהִיּוּצָא מִן הַטְּהוֹר - טְהוֹר, שְׂאֵין בְּהֵמָה טְמֵאָה יוֹלֵדֶת מִן הַטְּהוֹרָה,

וְלֹא טְהוּרָה יוֹלְדֵת מִן הַטְּמֵאָה, וְלֹא גִסְהַ מִדְּקָה, וְלֹא דְקָה מִגִּסְהַ, וְלֹא אָדָם מִכְּלָן, וְלֹא כְּלָן מֵאָדָם, אֲפִי עַל פִּי שְׁאֲמָרוֹ: בְּהֵמָה טְהוּרָה דְקָה - יוֹלְדֵת לְחֻמְשָׁה חֲדָשִׁים, בְּהֵמָה טְהוּרָה גִּסְהַ - לְתַשְׁעָה חֲדָשִׁים, בְּהֵמָה טְמֵאָה גִּסְהַ - לְשָׁנִים עֶשְׂרִי חֲדָשׁ, הַכֹּל - לְחֻמְשֵׁים יוֹם, חֲתוּל - לְחֻמְשֵׁים וּשְׁנַיִם יוֹם, חֲזִיר - לְשָׁנִים יוֹם, שׁוּעַל וְכָל שְׁוָצִים - לְשָׁשָׁה חֲדָשִׁים. הַזָּאב, וְהָאֲרִי, וְהַדָּב, וְהַנְּמֵר, וְהַבְּרָדָלָס, וְהַפִּיל, וְהַקּוֹף, וְהַקְּפוּד - לְשָׁלֹשׁ שָׁנִים, וְהַנְּחֹשׁ - לְשִׁבְעַת שָׁנִים. הַדּוֹלְפִינִין - מוֹלִידִין וּמַגְדִּילִין כְּאָדָם. דָּג טְמֵא - מִשְׁרִיץ, דָּג טְהוּר - מִטֵּיל בִּיצִים. קַרְבִּי דְגִים וְעֵבֶר - אֵינִי נֹאכְלִין אֲלֵא מִן הַמְּמַחֶה. הָעוֹף - נֹאכֵל בַּמְּסֻחָת, נֹאמֵן צֵיד לֹאמֵר: 'עוֹף זֶה טְהוּר'.

ו. פְּרָה שׁוֹלְדָה מִן שָׂה - אֵינִי פוֹדִין בּוֹ פֶּטֶר חֲמוֹר, שְׁכָל מְקוּם שְׁנֹאמֵר "שָׂה" תּוֹפֵס כְּבָשִׁים וְעִזִּים גְּדוֹלִים וְקֹטְנִים, זְכָרִים וּנְקֵבוֹת תְּמִימִים וּבְעֵלֵי מוּמִין, פּוֹדָה בּוֹ שׁוֹנָה וּמִשְׁלֵשׁ, וּמִבִּיאֻ בַּנְּדָר וּנְדָבָה לְחֻטְאָתוֹ וְלֹאשְׁמוֹ, וְחֵיב בְּבִכּוּרָה וּבַמְּתָנוּת. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר: הַכֹּלָאִים מִן הַרְחֵל, וּמִן הַגְּדִי - פּוֹדִין בּוֹ. מִן הַחֲזִיה - אֵינִי פוֹדִין בּוֹ. כֶּשֶׁם שְׁאֵינִי פוֹדִין בְּשַׁחוּטָה - כֵּן אֵינִי פוֹדִין בְּפֶטֶר חֲמוֹר שְׁמֵת. פֶּטֶר חֲמוֹר - מִצְּוֹתוֹ לְקַיְּמוֹ שְׁלֹשִׁים יוֹם, מִכָּאֵן וְאֵילָף, אוֹ פוֹדוֹ, אוֹ עוֹרְפוֹ. מִכְּמָה לֹא יִפְחוּת? רַבִּי יוֹסִי בֶן רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: לֹא יִפְחוּת מִשְׁנֵה שְׁקָל. אֵיזָה הוּא פְּדִיּוֹן פֶּטֶר חֲמוֹר? הַנִּכְנָס לְדִיר לְהַתְעַשֵּׂר, יִשְׁרָאֵל שֶׁהָיוּ לוֹ סִפְקוֹת, וְעָמַד וּפְדָאָן. וְכֵן כֵּהֵן שִׁירֵשׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ יִשְׂרָאֵל, אוֹ שִׁנְתָן לוֹ בַּמְּתָנָה פֶּטֶר חֲמוֹר לְפָדוּתוֹ. אֵיזָה הוּא פְּדִיּוֹן פֶּטֶר חֲמוֹר? הַנִּכְנָס לְדִיר

לְהַתְעַשֵּׂר, הָרִי שֵׁישׁ לוֹ פֶּטֶר חֲמוֹר - אֵינִי לוֹ לְפָדוּתוֹ. אָמַר לוֹ כֵּהֵן: 'תִּתְּנֵהוּ לִי וְאֵנִי פוֹדָה אוֹתוֹ' - הָרִי זֶה לֹא יִתְּנֵנוּ לוֹ, אֲלֵא אִם כֵּן יוֹדֵעַ שֶׁהוּא פוֹדָה אוֹתוֹ. עוֹרְפוֹ בְּקוֹפִין מֵאַחֲרָיו וְקוֹבְרוֹ, וְאִסוּר בַּהֲנָאָה. לֹא יִמִּיתְנּוּ לֹא בַּמְּקָל וְלֹא בַּקֶּנֶה, וְלֹא יִנְעוּל דְּלֵת בְּפָנָיו בְּשִׁבִיל שְׂמִיּוֹת, וְאִם עֲשָׂה כֵן - הָרִי זֶה יֵצֵא. בַּחֲזִיו - אִסוּר בְּגִזָּה וּבַעֲבוּדָה. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מִתִּיר, וּבִכּוֹר אָדָם - מִתֵּר בְּכֹלָן. חֲמוֹרָה שְׁלֹא בְּכָרָה וְיֹלְדָה שְׁנֵי זְכָרִים - נוֹתֵן טָלָה אֶחָד לְכַהֵן, זָכָר וּנְקֵבָה - מִפְּרִישׁ טָלָה וְהוּא לְעֶצְמוֹ. חֲמוֹר וְטָלָה שֶׁהָיוּ בְּכוֹרוֹ, וְיֹלְדוֹ שְׁנֵי זְכָרִים - נוֹתֵן שְׁנֵי טָלָאִים לְכַהֵן. זָכָר וּנְקֵבָה אוֹ שְׁנֵי זְכָרִים וּנְקֵבָה - נוֹתֵן טָלָה אֶחָד לְכַהֵן. שְׁתֵּי נְקֵבוֹת וְזָכָר, אוֹ שְׁנֵי זְכָרִים וּשְׁתֵּי נְקֵבוֹת, וְאֵינִי יוֹדֵעַ - אֵינִי כָּאֵן לְכַהֵן כָּלוּם, אֲלֵא מִפְּרִישׁ טָלָה אֶחָד, וּפּוֹדָה בּוֹ כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְעֶצְמוֹ.

מִסֻּכַּת בְּכוֹרוֹת פָּרָק שְׁנִי

א. הַלּוֹקֵחַ עֵבֶר פָּרְתוֹ שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכְבִים, וְהַמּוֹכֵר לוֹ, אֲפִי עַל פִּי שְׁאֵינּוּ רִשְׁאֵי, וְהַמְּשַׁתְּפֵן לוֹ, וְהַנּוֹתֵן לוֹ בְּשִׁתְּפוּת, וְהַמְּקַבֵּל הַיְמָנוֹ, וְהַנּוֹתֵן לוֹ בְּקִבְלָה - פֶּטֶר מִן הַבְּכוּרָה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אֲפִי הַמְּקַבֵּל מִן הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים, אֲפִי עַל פִּי שְׁאֵינּוּ רִשְׁאֵי - הָרִי זֶה מַעְלָה בְּשָׁוִיו, וְנוֹתֵן חֲצִי דָמָיו לְכַהֵן, וְהַנּוֹתֵן לוֹ בְּקִבְלָה, אֲפִי עַל פִּי שְׁאֵינּוּ רִשְׁאֵי - הָרִי זֶה מַעְלָה אוֹתוֹ, וְאִפְלוּ עֲשָׂרָה בְּשָׁוִיו, לִתְּן דָּמָיו לְכַהֵן. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: הוּאִיל וְאֶצְבַּע הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים בְּאֶמְצַע - פֶּטֶר מִן הַבְּכוּרָה.

ב. בְּהֵמַת הַמְּדַבֵּר, וּבְהֵמַת הַקֹּדֵשׁ, וּבְהֵמַת הַגֵּר שְׁמֵת, וְאֵינִי לוֹ יוֹרְשִׁים - פֶּטֶרָה מִן

הַבְּכוּרָה, וּבְהִמַּת אַרְנוֹנָה - חֵיבַת בְּבִכּוּרָה.

ג. כָּל הַקְּדָשִׁים שֶׁקָּדַם מוֹמֵן קְבוּעַ לְהַקְדֵּשׁ וְנִפְדּוּ - חֵיבִים בְּבִכּוּרָה וּבִמְתָנוּת - וְלְדוּתֵיהֶן חוּל, וְנִפְדִּים תְּמִימִין, וּמֵבִיאֵן לְכָל זֶבַח שִׁירְצָה, לִפְנֵי פְדִיוֹנָם, וּמוֹעֲלִין בָּהֶן לְאַחַר פְּדִיוֹנָם, וּבֵין לִפְנֵי פְדִיוֹנָם וּבֵין לְאַחַר פְּדִיוֹנָם - אֵין עוֹשִׂין תְּמוּרָה. בֵּין לִפְנֵי פְדִיוֹנָן בֵּין לְאַחַר פְּדִיוֹנָן. הַגּוֹזֵז וְהַעוֹבֵד בָּהֶן - אֵין לוֹקָה אֶת הָאֲרֻבָּעִים. כָּלְלוּ שֶׁל דָּבָר: הֵרִי הֵן כְּחֻלִּין לְכָל דָּבָר, וְאֵין בָּהֶן אֶלָּא עֲלוּי מִצּוֹת בְּלִבָּד. אָבָל אִם קָדַם הַקְּדָשׁ אֶת מוֹמֵן, אוּ מוֹם עוֹבֵר לְהַקְדֵּשׁ, וְלְאַחַר מִכֵּן נוֹלֵד לָהֶן מוֹם קְבוּעַ, וְנִפְדּוּ - פְּטוּרִין מִן הַבְּכוּרָה וּמִן הַמְּתָנוּת, וְלְדוּתֵיהֶן קֵדֵשׁ, וְאֵין נִפְדִּין תְּמִימִין, וְאֵין מֵבִיאֵן לְכָל זֶבַח שִׁירְצָה, וְלִפְנֵי פְדִיוֹנָן מוֹעֲלִין בָּהֶן, וְלְאַחַר פְּדִיוֹנָן - אֵין מוֹעֲלִין בָּהֶן, וּבֵין לִפְנֵי פְדִיוֹנָן וּבֵין לְאַחַר פְּדִיוֹנָן - עוֹשִׂין תְּמוּרָה. וּבֵין לִפְנֵי פְדִיוֹנָן וּבֵין לְאַחַר פְּדִיוֹנָן, הַגּוֹזֵז וְהַעוֹבֵד בָּהֶן - הֵרִי זֶה לוֹקָה אֶת הָאֲרֻבָּעִים, כָּלְלוּ שֶׁל דָּבָר: הֵרִי הֵן כְּקְדָשִׁים לְכָל דָּבָר, וְאֵין בָּהֶן אֶלָּא שֶׁהִתְרוּ בְּשַׁחֲטָה בְּלִבָּד.

ד. הַמִּקְבֵּל צֵאן בְּרוּז מִן הַעוֹבֵד כּוֹכְבִים - וְלְדוּת פְּטוּרִין, וְלְדִי וְלְדוּת - חֵיבִין. מֵתוּ אִמְהוּת, וְהַעֲמִיד הַן לְדוּת תַּחַת אִמּוּתֵיהֶן - וְלְדוּת פְּטוּרִין, וְלְדִי וְלְדוּת - חֵיבִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הֵן, וְלְדוּתֵיהֶן, וְלְדִי וְלְדוּתֵיהֶן - פְּטוּרִין מִן הַבְּכוּרָה וּמִן הַמְּתָנוּת אֶפְלוּ עַד סוֹף הָעוֹלָם.

ה. רַחֵל שִׁילְדָה מִין עֵז, וְעֵז שִׁילְדָה מִין רַחֵל - פְּטוּרָה מִן הַבְּכוּרָה. וְאִם יֵשׁ בוּ מִקְצַת סִימָנִין - חֵיב בְּבִכּוּרָה. רַחֲלָה שְׁלֵא

בְּכֶרֶה, וְיִלְדָה שְׁנֵי זָכְרִים, וְיִצְאוּ רֵאשִׁיָּהּ כְּאָחֵד. רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: שְׁנֵיהֶן לִכְהֵן, שְׁנֵיהֶן (שְׁמוֹת יג, יב): "הַזָּכְרִים לָהּ". וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵי אֶפְשֵׁר, אֶלָּא אָחֵד לוֹ וְאָחֵד לִכְהֵן. רַבִּי טְרַפּוֹן אוֹמֵר: הִפְּיָה שְׁבָהֶן. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: הַכּוֹשֵׁל שְׁבָהֶן. הַשְּׁנֵי יָרְעָה עַד שֵׁיִסְתָּאב, וְחֵיב בְּמְתָנוּת. וְרַבִּי יוֹסִי פּוֹטֵר. מֵת אָחֵד מֵהֶן; רַבִּי טְרַפּוֹן אוֹמֵר: יִחְלְקוּ. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: הַמוֹצֵיא מִחִבְרוֹ עָלָיו הִרְאָיָה. זָכַר וְיִנְקָבָה, וְאֵין יָדוּעַ, אֵין כָּאֵן לִכְהֵן כְּלוּם, אֶלָּא זָכַר יָרְעָה עַד שֵׁיִסְתָּאב וְיֵאָכֵל בְּמוֹמוֹ לְבַעֲלִים. שְׁנֵי רַחֲלִים שְׁלֵא בְּכָרוּ וְיִלְדוּ שְׁנֵי זָכְרִים - נוֹתֵן שְׁנֵיהֶן לִכְהֵן. זָכַר וְיִנְקָבָה - זָכַר לִכְהֵן. שְׁנֵי זָכְרִים וְיִנְקָבָה - אָחֵד לוֹ וְאָחֵד לִכְהֵן. רַבִּי טְרַפּוֹן אוֹמֵר: הִפְּיָה שְׁבָהֶן. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: הַכּוֹשֵׁל שְׁבָהֶן. הַכּוֹי - יָרְעָה עַד שֵׁיִסְתָּאב וְחֵיב בְּמְתָנוּת. וְרַבִּי יוֹסִי פּוֹטֵר אָחֵד מֵהֶן. רַבִּי טְרַפּוֹן אוֹמֵר: יִחְלְקוּ. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: הַמוֹצֵיא מִחִבְרוֹ עָלָיו הִרְאָיָה. שְׁתֵּי נִקְבוֹת וְזָכַר, אוּ שְׁנֵי זָכְרִים וְשְׁתֵּי נִקְבוֹת, וְאֵין יָדוּעַ - אֵין כָּאֵן לִכְהֵן כְּלוּם, אֶלָּא הַזָּכְרִים יָרְעוּ עַד שֵׁיִסְתָּאבוּ וְיֵאָכֵלוּ בְּמוֹמֵן לְבַעֲלִים. אַחַת בְּכֶרֶה וְאַחַת שְׁלֵא בְּכֶרֶה, וְיִלְדוּ שְׁנֵי זָכְרִים, אָחֵד לוֹ וְאָחֵד לִכְהֵן. רַבִּי טְרַפּוֹן אוֹמֵר: הִפְּיָה שְׁבָהֶן. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: הַכּוֹשֵׁל שְׁבָהֶן. הַשְּׁנֵי - יָרְעָה עַד שֵׁיִסְתָּאב, וְחֵיב בְּמְתָנוּת. רַבִּי יוֹסִי פּוֹטֵר, שֶׁהִיָּה רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: כָּל שְׁחֻלְפִּיּוֹ בִּיד כְּהֵן - פְּטוּר מִן הַמְּתָנוּת, וְרַבִּי מֵאִיר מִחֵיב, שֶׁהִיָּה אוֹמֵר, אִם בְּכוֹר - תִּתְּנֶהוּ לִי. וְאִם לֹא - תִּתֵּן לִי מִמְּתָנוּתִירִי. מֵת אָחֵד מֵהֶן; רַבִּי טְרַפּוֹן אוֹמֵר: יִחְלְקוּ. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: הַמוֹצֵיא מִחִבְרוֹ עָלָיו הִרְאָיָה. זָכַר וְיִנְקָבָה, וְאֵין יָדוּעַ - אֵין כָּאֵן

לכּהֵן כּלוּם, אֵלָא הַזְכָּר יִרְעָה עַד שֵׁיִסְתָּאב, וַיֵּאכֹל בְּמוֹמוֹ לְבַעֲלִים.

ו. הַלּוֹקֵחַ בְּהֵמָה מִן הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים, וְאֵין יָדוּעַ אִם בְּכֶרֶה אוֹ לֹא בְּכֶרֶה. עַז בַּת שְׁנֵתָה - וְדָאֵי לַכּהֵן. מִכָּאֵן וְאֵילָף - סַפְקָא. רַחֵל בַּת שְׁנֵתִים - וְדָאֵי לַכּהֵן, מִכָּאֵן וְאֵילָף - סַפְקָא. פֶּרָה בַּת שְׁלֹשׁ - וְדָאֵי לַכּהֵן, מִכָּאֵן וְאֵילָף - סַפְקָא, וְחִמּוּרָה כַּפֶּרָה. רַבִּי יוֹסִי בַר יְהוּדָה אוֹמֵר: חִמּוּרָה בַּת אַרְבַּע. עַד כָּאֵן דְּבָרֵי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל. וְכִשְׁנֹאֲמָרוּ הַדְּבָרִים לַפְּנֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, אָמַר: צָאוּ וְאָמְרוּ לוֹ לִישְׁמַעְאֵל: טַעִיתִי! אֵילוּ בְּנֵי לְדָד בְּלִבְדִּי הֵייתָה פּוֹטֵר בְּבִהְמָה יֶפֶה הֵייתָה אוֹמֵר, אֵלָא אָמְרוּ, סִימֵן וְלָד בְּבִהְמָה דְּקָה טְנוּף, וּבִגְסָה שְׁלֵיא, וּבִאֲשָׁה שְׁפִיר וְשְׁלֵיא. וְאָנִי אוֹמֵר: עַז שְׁטַנְפָּה בַּת שֵׁשָׁה - יוֹלְדַת בַּת שְׁנֵתָה, רַחֵל שְׁטַנְפָּה בַּת שְׁנֵתָה - יוֹלְדַת בַּת שֵׁשָׁה. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: אֵינָה בָּאָה לַמִּדָּה הַזֹּאת, אֵלָא כָּל שֵׁיִדוּעַ שְׁבַכְרָה - אֵין כָּאֵן לַכּהֵן כּלוּם, וְשְׁלֵא בְּכֶרֶה - הָרִי זֶה לַכּהֵן. סַפְקָא - יֵאכְלוּ בְּמוֹמֵן לְבַעֲלִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: בְּהֵמָה גִּסָּה שֶׁשְׁפַעָה חֲרַרְתָּ דָם - טַעוּנָה קְבוּרָה, וְאֵין מִטְמָא בְּמִשְׁא. וְהָבֵא אַחֲרֶיהָ - פְּטוּר מִן הַבְּכוּרָה.

ז. הַלּוֹקֵחַ בְּהֵמָה מְנִיקָה מִן הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים, הֵבֵא אַחֲרֶיהָ - בְּכוֹר מִסַּפְקָא, שְׁמִרְחֻמַּת אֵת שְׂאֵינָה יוֹלְדַת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הָרִי הוּא בְּחֻזְקָתוֹ. וְכֵן הִזְה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַנֶּכֶס לְתוֹךְ עֲדָרוֹ בְּלִילָה. וְרָאָה כַּעֲשֶׂר כַּחֲמֵשׁ עֲשָׂרָה מִכִּפְּיֹת שְׁלִידוֹ. וְלִשְׁחַרְיֹת בָּא וּמִצָּא זְכָרִים תְּלוּאִים בְּזַקְנוֹת וּנְקָבוֹת בְּמִכְפִּירוֹת - אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שְׂמָא בְּנָה שֶׁל זוּ בָּא אֲצֵל זוּ, וְשְׂמָא בְּנָה שֶׁל זוּ בָּא אֲצֵל זוּ. וְכֵן הִזְה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר:

הַמוֹסֵר בְּהֵמָתוֹ לְעוֹבֵד כּוֹכְבִים לְרַעוּת, אָף עַל פִּי שְׂאֵינוֹ רִשְׁאֵי, וְלִשְׁחַרְיֹת בָּא וּמִצָּא זְכָרִים בְּזַקְנוֹת, וּנְקָבוֹת בְּמִכְפִּירוֹת - אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ, שְׂמָא הֵבִיא עוֹבֵד כּוֹכְבִים אֵת בְּנָה שֶׁל זוּ אֲצֵל זוּ, וְאֵת בְּנָה שֶׁל זוּ אֲצֵל זוּ. הַתּוֹלֵשׁ צֶמֶר מִבְּכוֹר תָּם, וְהַנִּיחַ בְּחִלּוֹן, אָף עַל פִּי שְׁנוּלָד לְאַחַר מִכָּן וּשְׁחָטוֹ - הָרִי זֶה יִקְבֵּר בְּכוֹר. בְּעַל מוּם שְׁתֵּלֵשׁ הַיָּמִינוֹ, וְאַחַר כֶּף מֵת; עֲקִיבָה בֶּן מַהֲלֵלָאֵל מִתִּיר, וְחֲכָמִים אוֹסְרִין. אָמַר רַבִּי יוֹסִי רַבִּי יְהוּדָה: מוּדָה עֲקִיבָה בְּזָה שֶׁהוּא אָסוּר, עַל מַה נִּחְלַקוּ? עַל שְׁנֵטְמָא, שְׁתֵּלֵשׁ הַיָּמִינוֹ וְאַחַר כֶּף שְׁחָטוֹ, שְׁעַקְבִּיא בֶּן מַהֲלֵלָאֵל מִתִּיר, וְחֲכָמִים אוֹסְרִין. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מוּדָה רַבִּי חֵלְפָתָא בְּזָה שֶׁהוּא מִתִּיר, אֲבָל בִּיחּוּד אָמְרוּ חֲכָמִים: יִנְיַחוּנוּ בְּחִלּוֹן, שְׂמָא יֵשׁ תִּקְוָן, שְׂאֵם יֵהָא מֵת - אָסוּר. וְאִם שְׁחָטוֹ - יֵהָא מִתִּיר, עַל מַה נִּחְלַקוּ? עַל שְׁנֵטְמָא, שְׁתֵּלֵשׁ הַיָּמִינוֹ וְאַחַר כֶּף מֵת, שְׁעַקְבִּיא בֶּן מַהֲלֵלָאֵל מִתִּיר, וְחֲכָמִים אוֹסְרִין.

מִסְכַּת בְּכוֹרוֹת פָּרָק שְׁלִישִׁי

א. עַד כַּמָּה יִשְׂרָאֵל חֲיָבִים לְטַפֵּל בְּבְכוֹר? בְּבִהְמָה דְּקָה שְׁלוּשִׁים יוֹם, וּבִגְסָה חֲמֵשִׁים יוֹם. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: בַּדְּקָה שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים, מִפְּנֵי שְׁטַפּוּלָה מְרַבָּה. בְּכוֹר תָּם בְּזִמְן הַזֶּה - רִשְׁאֵי לְקִימוֹ שְׁתִּים וְשֹׁלֵשׁ שָׁנִים עַד שֶׁלֹּא הִרְאָהוּ לְמַמְחָה, מִשֶּׁהִרְאָהוּ לְמַמְחָה, נוֹלָד בּוֹ מוּם בְּתוֹךְ שְׁנָתוֹ - רִשְׁאֵי לְקִימוֹ כָּל שָׁנִים עֲשָׂר חֲדָשׁ, לְאַחַר שָׁנִים עֲשָׂר חֲדָשׁ - אֵין רִשְׁאֵי לְקִימוֹ שְׁלוּשִׁים יוֹם.

ב. כָּל קֶדְשִׁים שֶׁהִקְדָּשׁוּ בְּבֶטֶן וַיִּצְאוּ בַדְּפֹן, קֶדְשָׁה חֲלָה עֲלֵיהֶן, הַבְּכוֹר וְהַמְעַשֵּׂר - אֵין קֶדְשָׁה חֲלָה עֲלֵיהֶן. כָּל

הַקְדָּשִׁים שֶׁכְּתוּב בָּהֶן שְׁנָה שְׁנָה, כִּינּוֹן שֶׁעֲבָרָה שְׁנָתָן - הָרִי אֵלָיו פְּסוּלִין. הַבְּכוֹר וְהַמְעַשֵּׂר, אֶפְלוּ שְׁתֵּים וְשָׁלֹשׁ שָׁנִים - הָרִי אֵלָיו כְּשָׂרִין.

ג. אֶחָד הַבְּכוֹר וְהַמְעַשֵּׂר, וְאֶחָד כָּל הַקְדָּשִׁים שֶׁהִקְדִּישָׁם שְׁנָה שָׁל רִגְלִים, וְרִגְלִים שָׁל שְׁנָה - עוֹבֵר עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם "בַּל תֵּאָחֵר".

ד. הַשּׁוֹחֵט אֶת הַבְּכוֹר בַּחֲזַקָּת בַּעַל מוֹם, וְנִמְצָא תְּמִים. מוּמִין שְׁבַעֲיָן - אֵין מִבְּקָרִין אוֹתָן, מִפְּנֵי שֶׁמִּשְׁתַּנִּין לְאַחַר מִיתָה, וְשִׁבְגוּף מִבְּקָרִין אוֹתָן; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵף שְׁבַגוּף אֵין מִבְּקָרִין, אֶלָּא הָרִי זֶה יִבְקֵר. מִי שֶׁאֵינוֹ מִמְּחָה וְרָאָה אֶת הַבְּכוֹר וְנִשְׁחַט עַל פִּיו, זֶה הִזָּה מַעֲשֵׂה, וְיָבֵא וְשָׂאֵל אֶלְעָזָר בֶּן פְּדָאִי לְחַכְמִים, וְאָמְרוּ: מִשְׁלֵם מִחֲצָה בַדָּקָה וּרְבִיעַ בַּגֶּסֶה.

ה. הַחֲשׂוֹד לְהִיּוֹת נוֹטֵל שְׁכָרוֹ וְדָן, שְׁכָרוֹ וּמַעֲדֵי - כָּל הַדִּינִין שֶׁדָּן וְכָל עֲדוּיוֹת שֶׁהַעֲדֵי - הָרִי אֵלָיו בְּטָלִין. אֲבָל נוֹתֵן לְדָן שְׁכָר דִּינוֹ וְלַעֲד שְׁכָר עֲדוּתוֹ. אֵף עַל פִּי שְׁאֲמָרוֹ: כִּשֵּׁר לְדָן שִׁטּוֹל שְׁכָר, וְלַעֲד שִׁטּוֹל שְׁכָר עֲדוּתוֹ. הַחֲשׂוֹד לְהִיּוֹת נוֹטֵל שְׁכָרוֹ לְהִזּוֹת וּלְקַדֵּשׁ - מִימֵיו מִי מַעֲרָה וְאֶפְרוֹ אֶפְרוֹ מִקְלָה. וְאִם הִזָּה כֹּהֵן - מִטְּמֵאתוֹ מִתְרוֹמָתוֹ, וּמֵאֲכִילוֹ, וּמִשְׁקוֹ וְסָכוֹ. וְאִם הִזָּה זָקֵן - מִרְכִּיבוֹ עַל הַחֲמוֹר, וְנוֹתֵן לוֹ שְׁכָרוֹ כְּפוֹעַל בְּטָל. אֵף עַל פִּי שְׁאֲמָרוֹ: כְּעוֹר הַדָּן שְׁנוֹטֵל שְׁכָרוֹ. הַחֲשׂוֹד עַל הַבְּכוֹרוֹת - אֵין לוֹקְחִין מִמֶּנּוּ עוֹרוֹת צְבָאִים, וְלֹא עוֹרוֹת שֶׁאֵין עֲבוּדִין. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: לוֹקְחִין הִימְנּוֹ עוֹרוֹת שָׁל נִקְבָּה שְׁלֹא בָּא לְכָלֵל קִדְּשָׁה מַעוֹלָם. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הַחֲשׂוֹד לְהִיּוֹת מוֹכֵר

תְּרוֹמָה לְשֵׁם חֲלִין - אֵין לוֹקְחִין הִימְנּוֹ דְּבָר שִׁישׁ בּוֹ זִיקַת תְּרוֹמָה וּמַעֲשָׂרוֹת, וְחֲשׂוֹד הוּא עַל הַטְּהָרוֹת וְעַל הַטְּמֵאוֹת שֶׁבַתּוֹרָה. הַחֲשׂוֹד לְהִיּוֹת מִטְּמֵא לְמַתִּים - נֶאֱמָן הוּא עַל יְדֵי צִיּוֹן קְבָרוֹת. הַחֲשׂוֹד עַל הַשְּׁבִיעִית - חֲשׂוֹד עַל הַמַּעֲשָׂרוֹת. חֲשׂוֹד עַל הַמַּעֲשָׂרוֹת - אֵין חֲשׂוֹד עַל הַשְּׁבִיעִית. חֲשׂוֹד עַל זֶה וְעַל זֶה - חֲשׂוֹד עַל הַטְּהָרוֹת. יִשְׂרָאֵל חֲשׂוֹד עַל הַטְּהָרוֹת - וְאֵין חֲשׂוֹד, לֹא עַל הַמַּעֲשָׂרוֹת וְלֹא עַל הַשְּׁבִיעִית. חֲשׂוֹד עַל עֲבוּדָת כּוֹכָבִים - חֲשׂוֹד עַל כָּל מִצּוֹת שֶׁבַתּוֹרָה, וְלֹא לְמַפְרַע אֶלָּא מִכָּאן וּלְהַבָּא, שְׁנֵאמַר (בַּמִּדְבָּר טו, כג): "מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר צִוָּה ה' וְהִלָּאָה לְדִרְתִּיכֶם".

ו. כָּל פְּסוּלֵי מִקְדָּשִׁין נִמְכָּרִין בְּאֵטְלִיז וְנִשְׁחַטִּין בְּאֵטְלִיז, וְנִמְכָּרִים בְּלִיטְרָא, חוּץ מִן הַבְּכוֹר וּמִן הַמְעַשֵּׂר, שֶׁהִנָּאֲתָן לְכַעֲלִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מִפִּיס אָדָם אֶת עֲצָמוֹ בְּלִיטְרָא בַּבְּכוֹר, לִידַע מַה הִגִּיעוּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִצָּא אָדָם אֶת חֲבֵרוֹ בִּירוּשָׁלַיִם, אָמַר לוֹ: מַה אֲכַלְתָּ הַיּוֹם? אָמַר לוֹ: מִן! יוֹדַע שֶׁמֵּהַמְעַשֵּׂר אֲכַל, מַה הֶמֶן אֵין לוֹ דְּמִים - אֵף מַעֲשֵׂר אֵין לוֹ דְּמִים. אָמַר לוֹ: קִיץ - יוֹדַע שֶׁהַבְּכוֹר אֲכַל, מַה הִקְיָן נִמְכָּר בְּזוּל, אֵף הַבְּכוֹר נִמְכָּר בְּזוּל. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵין נִמְנִין עַל הַבְּכוֹרוֹת אֶלָּא הַכֹּהֲנִים בַּלְבָּד, וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: אֵף יִשְׂרָאֵל. רַבִּי עֲקִיבָה מִתִּיר אֶפְלוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, שְׁנֵאמַר (דְּבָרִים יב, טו): "כַּעֲבִי וְכִאֶל". בְּשֵׁר בְּכוֹר, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵין מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ לְנִדּוּת, וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ לְנִדּוּת. בְּכוֹר שֶׁאֲחָזוּ דָם - אֵין מְקִיזִין לוֹ אֶת הַדָּם בְּמִקּוּם שֶׁעוֹשָׂה בּוֹ מוֹם, אֲבָל מְקִיזִין לוֹ אֶת הַדָּם בְּמִקּוּם שֶׁאֵין עוֹשָׂה בּוֹ מוֹם;

א. כּל הַמוּמִין פּוֹסְלִין בְּמִקְדָּשֵׁיךָ וּפּוֹסְלִין בְּבַכּוֹר. הַסֵּדֵק - כָּל שֶׁהוּא, פּוֹגֵמַת אֶת הָאֵזֶן, בֵּין בִּידֵי אָדָם וּבֵין בִּידֵי שָׁמַיִם. אֵיזוֹ הִיא פְּגִימָה? כָּל שְׁנוֹתַי אֶצְבְּעוּ עָלַיָּה וְהִיא חוֹגֶרֶת, עַד כִּמָּה תִּנְקַב? עַד כִּרְשִׁינָה. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: תִּיבֵשׁ עַד כַּעֲדָשָׁה. עַד כִּמָּה? רַבִּי יוֹסִי בֶן הַמְּשֻׁלָּם אוֹמֵר: עַד כַּדֵּי שֶׁתִּפְרָךְ, וּקְרוּבֵין דְּבִרְיֵיהֶן לֵהִיֹּת שְׁוִין.

ב. אֵיזָה הוּא רֵק? שֶׁצָּפָה עַל גְּבֵי הָעֵינַן, וְלֹא הַמְּשַׁקֵּעַ בְּקִרְקַע הָעֵינַן. חִלּוֹן כְּמִשְׁמָעוֹ, נִחַשׁ כְּמִשְׁמָעוֹ, עֲנַב כְּמִשְׁמָעוֹ, הִיָּתָה בּוֹ יְבֻלַּת וַחֲתֻכָּה, אִם יֵשׁ בּוֹ עֶצֶם - יִשְׁחַט, וְאִם לֹא - לֹא יִשְׁחַט. וְרִיר קְבוּעַ אַרְבָּעִים יוֹם. מִיָּם קְבוּעִין שְׁמוֹנִים יוֹם; דְּבַרִּי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: רִיר קְבוּעַ שְׁמוֹנִים, מִיָּם קְבוּעִין שְׁמוֹנִים, אֲכַל לֶחֶם וְיִבֵּשׁ שֶׁל בֵּית הַבַּעַל וְלֹא לֶחֶם וְיִבֵּשׁ שֶׁל בֵּית הַשְּׁלַחֲזִין, אֲכַל לֶחֶם וְאַחַר כֵּן יִבֵּשׁ - עוֹלִין לוֹ. יְבֵשׁ וְאַחַר כֵּן אֲכַל לֶחֶם - אֵין עוֹלִין. לְעוֹלָם אֵין עוֹלִין לוֹ, עַד שֶׁיֵּאֱכַל יְבֵשׁ אַחַר לֶחֶם. רַבִּי חֲנַנְיָא בֶן אֲנִטְיָגוֹס אוֹמֵר: וְרִיר, בּוֹדֵקִין אוֹתוֹ שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בְּתוֹךְ שְׁמוֹנִים יוֹם שְׁמָא יִהְלֹךְ וְיַחֲזֹר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אִם הִיָּתָה עֵינוֹ דּוֹמַעַת - בְּיָדוֹעַ שֶׁהַמַּיִם עוֹבְרִין. פְּסָקָה מִלֵּהִיֹּת דּוֹמַעַת - בְּיָדוֹעַ שֶׁהַמַּיִם קְבוּעִין. נִקְבּוּ חֲטָמֵי זֶה לְתוֹךְ זֶה, מִבְּפָנַיִם - לֹא יִשְׁחַט, מִבְּחוּץ - יִשְׁחַט.

ג. אֵיזוֹ הִיא תִּיּוֹמַת? מִן הַתִּיּוֹמַת וְלִפְנָיִם, אוֹ מִן הַתִּיּוֹמַת שֶׁלִּפְנָיִם. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קִפּוּסָאֵי אוֹמֵר: אֵין שׁוֹחֲטִין אֶת הַבְּכוֹר אֲלָא עַל הַחִיצוֹנִית. רַבִּי חֲנַנְיָא בֶן אֲנִטְיָגוֹס אוֹמֵר: אֵין מְשַׁגִּיחִין עַל הַפְּנִימִית כָּל עֶקֶר. נִפְגַּמַת סִירַת אֲלֵיָּה בְּמִקְדָּשֵׁים - הָרִי זֶה מוּם. נִפְגַּם הַזּוֹבֵן כָּל

דְּבַרִּי רַבִּי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִף נִשְׁחַט עַל אוֹתוֹ הַמוּם. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֲפֹלוּ מֵת - אֵין מְקִיזִין לוֹ אֶת הַדָּם. הִיָּה בְּכוֹר, בְּעֵטוֹ וְעֵשָׂה בּוֹ מוּם, אִם נִתְּפָן לְכַךְ - אֲסוּר, וְאִם לֹא - מֵתָר. כָּל הַמוּמִין הִרְאוּן לְבֵא בִּידֵי אָדָם - רוּעֵי יִשְׂרָאֵל נֶאֱמָנִין. רוּעֵי כֹהֲנִים - אֵין נֶאֱמָנִין. חֲזְרוּ לוֹמֵר: נֶאֱמָן הוּא עַל שֶׁל חֲבָרוֹ וְאֵין נֶאֱמָן עַל שֶׁל עֲצָמוֹ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קִפּוּסָאֵי אוֹמֵר: אֵין שׁוֹחֲטִין אֶת הַבְּכוֹר אֲלָא עַל פִּי שְׁנַיִם. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֲפֹלוּ בְנוֹ וְאֲפֹלוּ בֵתוֹ. רַבִּי אוֹמֵר: אֲפֹלוּ עֲשָׂרָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת - אֵין נֶאֱמָנִין, שֶׁחֲשׂוֹד עַל הַדְּבָר לֹא דָנוּ וְלֹא מְעִידוֹ. אֵין שְׁמִין בְּכוֹרוֹת תְּמִימִין לְיִשְׂרָאֵל, אֲבָל שְׁמִין לְהֵן בְּכוֹרוֹת בְּעֵלֵי מוּמִין. שְׁמִין בְּכוֹרוֹת תְּמִימִין לְכֹהֲנִים, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמֵר בְּעֵלֵי מוּמִין. אֵין רוֹאִין אֶת הַבְּכוֹרוֹת לְיִשְׂרָאֵל, וְאִם אָמַר לוֹ: 'כֹּהֵן שְׁלַחְנִי אֶצְלָךְ', אוֹ שִׁירַשׁ אֶת אָבִי אִמּוֹ כֹהֵן - רוֹאִין. כֹּהֵן כְּשֶׁר שֶׁהִיָּה רְעָה צֹאנֵי שֶׁל יִשְׂרָאֵל - לֹא יֵאֱמַר לוֹ 'תֵּן לִי אֶת הַבְּכוֹרוֹת הַלְלוּ', אֲלָא אוֹמֵר לוֹ: 'אַרְבָּעָה טַמְאִין שְׁבַעֲדֶרֶךְ' - תָּנַם לִי! כָּל הַבְּכוֹרוֹת אָדָם מִתִּיר חוּץ מִבְּכוֹר עֲצָמוֹ. רוֹאָה הוּא קִדְּשֵׁי וּמַעֲשָׂרוֹתָיו שֶׁל עֲצָמוֹ. וְנִשְׁאֵל הוּא עַל הַטְּמָאוֹת וְעַל הַטְּהוֹרוֹת שֶׁל עֲצָמוֹ.

ז. הַעוֹשָׂה מוּם בְּבַעַל מוּם - הָרִי זֶה לּוֹקָה אֶת הָאַרְבָּעִים. הַמְּחַמֵּץ אֶת הַמְּחַמֵּץ הָרִי זֶה לּוֹקָה אֶת הָאַרְבָּעִים. מְסַרְס אֶת הַמְּסַרְס - הָרִי זֶה לּוֹקָה אֶת הָאַרְבָּעִים. מוּם שְׁבַגְלוּי - הָרִי זֶה יִשְׁחַט עַל פִּי שְׁלִשָׁה בְנֵי הַכְּנָסֶת; דְּבַרִּי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֲפֹלוּ רְגָלוֹ קְטוּעָה וְעֵינוֹ סְמוּיָה - לֹא יִשְׁחַט אֲלָא עַל פִּי מִמָּחָה.

מִסְכַּת בְּכוֹרוֹת פָּרָק רַבִּיעִי

שֶׁהוּא - הָרִי זֶה יִשְׁחַט. אֵיזֶהוּ זֹכֵן? כִּי־ס
 וְלֹא הַזְכָּר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶן הַמְּשֻׁלָּם:
 מַעֲשֵׂה בְּאֶחָד שֶׁנִּטְּלוּ זָאֵב וְחֹזֵר לְמִקְוָמוֹ.
 נִחְתָּקָה זָנָב מִן הַעֵצִים וְלֹא מִן הַפָּרָק אוֹ
 שֶׁהָיָה רֹאשׁ הַזָּנָב מִפְּצֵל לְשִׁפְתֵי עֲצָמוֹת, אוֹ
 שִׁישׁ בְּשֹׁר בֵּין חוּלְיָא לְחוּלְיָא כְּמֵלֵא
 חוּלְיָא - הָרִי זֶה לֹא יִשְׁחַט. אוֹ אֵין לָהּ
 אֶלָּא בִּיצָה אַחַת - הָרִי זֶה יִשְׁחַט. הָיָו לָהּ
 שְׁנַיִם, אָף עַל פִּי שְׁאֵין בְּשִׁנְיָה אֶלָּא כְּפוּל
 - הָרִי זֶה לֹא יִשְׁחַט. אָמַר רַבִּי יוֹסִי:
 מַעֲשֵׂה בְּפָרָה שֶׁל בֵּית מִנְחָם, שֶׁהוֹשִׁיבוּהוּ
 עַל עֶפוּזוֹ וּמַעֲכוּהוּ בְּבִיצִים, וְלֹא יִצָּאת
 אֶלָּא אַחַת, וְנִשְׁחַטָּה, וְנִמְצָאת שְׁנַיָּה
 דְּבוּקָה עַל הַכֶּסֶל, וּבָא מַעֲשֵׂה לְפָנָי רַבִּי
 עֲקִיבָה וְהַכְשִׁיר. וּכְשֶׁנֶּאֱמָרוּ הַדְּבָרִים
 לְפָנָי רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן גּוּרִי, אָמַר: הֵאֱכִילְכֶם
 עֲקִיבָה נְבִלוֹת! נִטְּלוּ קַרְנַיִם וְטִלְפִים
 וְהִזְכָּר עִמָּהֶן - הָרִי זֶה יִשְׁחַט.

ד. אֵיזֶה יִתִּיר? כָּל שִׁישׁ לוֹ שֶׁלֹּשׁ עֵינַיִם
 וְחֵמֶשׁ רִגְלִים. הַחֶסֶר? שֶׁלֹּשׁ רִגְלִים וְעֵין
 אַחַת. אֵיזֶהוּ פְּסוּל? כָּל שֶׁהִכְסִילִין יוֹצֵאִים.
 נִשְׁתַּבְּרוּ רַב צִלְעוֹתָיו, אוֹ שֶׁהָיָה בּוֹ מוֹם
 מִבְּפָנָיִם - אֵינוֹ מוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא כֹּה,
 יח): "עוֹר אוֹ פֶּסֶח", מֵה עוֹר וּפֶסֶח
 הַמֵּיחֲדָיִן, מוֹם שֶׁבְּגָלוּי וְאֵין חוֹזֵר כּוֹ.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶן הַמְּשֻׁלָּם: אֵילָא הָיָה
 מוֹנָה מוּמִין בְּבִבְנָה, וְאֶמְרִין לְפָנָי חֲכָמִים,
 וְהוֹדוּ לוֹ. וְעוֹד שְׁלֹשָׁה הוֹסִיף. אָמְרוּ לוֹ:
 לֹא שֶׁמַּעֲנוּ אֶלָּא אַחַת, שֶׁגִּלְגַּל עֵינוֹ עַל
 כְּשֵׁל אָדָם, וּפְיֵו דוֹמָה כְּשֵׁל חֲזִיר, וְשֶׁנִּטְּלָה
 רַב הַלְשׁוֹן. וְרַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן אַנְטִיגֵנוֹס
 אָמַר: רַב הַמְדַּבֵּר בְּלִשׁוֹן, בֵּית דִּין
 שֶׁאַחֲרֵיהֶן אָמְרוּ: הָרִי אֵלוֹ מוּמִין. שֶׁפְּתוֹ
 הַתַּחְתּוֹנָה עוֹדֶפֶת עַל הָעֲלִיוֹנָה - הָרִי זֶה
 מוֹם. רַבֵּן שֶׁמַּעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: אִם
 הֵיְתָה עֲלִיוֹנָה עוֹדֶפֶת עַל הַתַּחְתּוֹנָה כְּשֵׁל

חֲזִיר - הָרִי זֶה מוֹם. פִּיֹּו בְּלוּם, וְרִגְלָיו
 מוּוְהִלְמוֹת מִחֲמַת עֲצָמוֹ - יִשְׁחַט, מִחֲמַת
 הַרִיחַ - לֹא יִשְׁחַט. אָזְנָיו מְגַפּוֹת
 בְּחִסְיָה אַחַת - לֹא יִשְׁחַט. בְּשִׁפְתֵי חִסְיָוֹת
 - יִשְׁחַט. רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר:
 זָנָב הָרַחֵל שִׁישׁ בָּהּ שֶׁלֹּשׁ חֲלִיוֹת - לֹא
 יִשְׁחַט. שִׁפְתַיִם - יִשְׁחַט. זָנָב הַעֲגָל שֶׁאֵינָה
 מְגַעֶת לְעָרְקוֹב - הָרִי זֶה יִשְׁחַט. בְּאֵיזָה
 עָרְקוֹב אָמְרוּ? רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן אַנְטִיגֵנוֹס
 אָמַר: בְּעָרְקוֹב שֶׁבְּאַמְצַע יְרֵךְ, עַד קִבְּץ
 הָעֲלִיוֹן, וְלֹא עַד קִבְּץ הַתַּחְתּוֹן.

ה. יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁהֵן כְּמוּמִין, וְשׁוֹחֲטִין
 עֲלֵיהֶן בְּמִקְדָּשׁ, וְאֵין שׁוֹחֲטִין עֲלֵיהֶן
 בְּגָבּוּלִין. וְאֵלוֹ הֵן: הַגּוּמִים, הַצּוּמִחַ,
 וְהַצּוּמִם, וְנִקְבָּה. אֵיזָה הוּא גּוּמִים? כָּל
 שֶׁאֵין לוֹ קַרְנַיִם. וְצוּמִחַ - כָּל שֶׁאֵין לוֹ
 אָזְנַיִם. צוּמִם - שֶׁאֲזָנָיו מְגַפּוֹת. רַבִּי
 אֶלְעָאִי אָמַר מִשׁוּם רַבִּי יִשְׁמַעֵאל:
 אֲנִדְרוּגִינוֹס בְּכוֹר הוּא, וּמוּמוֹ בּוֹ - יִשְׁחַט
 עֲלָיו. וְחֲכָמִים אָמְרִים: אֵין קִדְּשָׁה חֲלָה
 עֲלָיו, אֶלָּא יִצָּא וְיִרְעָה בְּעֵדֶר. רַבִּי שֶׁמַּעוֹן
 אָמַר: הָרִי הוּא אָמַר (דְּבָרִים טו, יט):
 "כָּל הַבְּכוֹר אֲשֶׁר יוֹלַד בְּבִקְרָךְ וּבְצֹאנְךָ
 הַזְכָּר תִּקְדִּישׁ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ"; שֶׁכָּל מְקוֹם
 שֶׁנֶּאֱמַר 'זָכָר' - מוֹצֵא טוּמְטוּם
 וְאֲנִדְרוּגִינוֹס מִן הַכֶּלֶל.

מִסֵּכַת בְּכוֹרוֹת פֶּרֶק חֲמִישִׁי

א. מוּמִין אֵלוֹ, בֵּין קְבוּעֵין וּבֵין עוֹבְרִין -
 פְּסוּלִין בְּאָדָם. יִתֵּר עֲלֵיהֶן אָדָם - צִוָּאוֹ
 שְׁמוּט וְשִׁקּוּע. הַזְּבֻלְגָּנִים, וְהַקְּרָחִנִין,
 וְשֶׁאֵין לָהֶן שְׁנַיִם, בְּעֲלֵי חֲטוּטָרוֹת -
 כְּשָׂרִים, אֲבָל פְּסוּלִין מִפְּנֵי מְרֵאִית הָעֵינַן.
 סָרִיס אָדָם וְסָרִיס חֲמָה, פְּצוּעַ דְּכָא וּכְרוֹת
 שֶׁפָּקָה, הַשְּׂכִנְיָה וְהַסְּגָרִים. אֵיזָה הוּא
 שְׂכִנְיָה? שְׂגָבִינִי שׁוֹכְבִין. סְגָרִים שְׂגָבִינִי

תוספתא

השלם

ועקשן, וקלפן, והקישן - פסולין באדם
וכשרין בבמה.

אחד שחור ואחד לבן. איזהו הוא סכי
שמש? שרואה את החדר ואת העליה
כאחת. לראות אחד רואה שנים, הא
כיצד? ראה את חברו והוא אומר: 'לא
רואה'. חוטמו בלום וסולד ונוטף. אֲזַנְיו
רצומות ואֲזַנְיו רצועות, ועיניו טרוטות,
ועיניו מלודניות, ועיניו גדולות או
קטנות. גדולות כשל עגל, קטנות כשל
אֶז, ובעל בוקקית, רוח קצרית באה
עליו, ובין הנפלים באה עליו, נכפה
אפלו לזמן מרבה.

ב. איזה הוא מרוח אשף? זה הקליטים
שנכנסה רוח באשכיו; דברי רבי עקיבה.
רבי ישמעאל אומר: זה השחוף. פרסתו
חלולה, עקומה דומה למגל, שוקו נתון
באמצע רגלו, מכיש מלמעלה ומפסיע
מלמטה, בעל הקיפין והשיפצד,
אצבעותיו גרומות, אצבעותיו מרוכבות
זו על זו, או שהיתה אצבע גדולה עקומה
- פסול. היתה בו שומא, אם יש בה שער
- פסול, אין בה שער - פשר. גדולה -
פסול. קטנה - פשר. וכמה היא גדולה?
רפן שמעון בן גמליאל: עד כאיטר
האיטלקי. יתרת - אם יש בה עצם - פסול.
אם לאו - פשר. יתיר - כגון שהוא אטר
אצבעות ידיו, ואצבעות רגליו שש ושש.
רבי יהודה מכשיר ורבי פוסל. אומר רבי
יהודה: מעשה בא לפני רבי טרפון,
ואמר: 'כמותו ירבו כהנים גדולים
בישראלי'. אומר לו רבי יוסי: כך אומר -
'כמותו יתמעטו נתינים ממזרין
בישראלי'. אטר, בין בידי ובין ברגליו -
פסול. השולט בשתי ידיו כאחת, רבי
פוסל וחקמים מכשירין. הזויר, והליפז,
והתימיז, והלימיז, ולויקן, ועקלן,

בעזהש"ת

באקומט אויף די פאסט עדעו וואך בעז"ה
בית נצח, גליון היכל הקודש,
עצתו אמונה, און קרית ברסלב בלעטל

718-387-2691 / 102 פופט 8

אדער

אדער שיקט אן אימעיל צו subscribe@kerenhadfusa.org

בשורה טובה!

די שטארק אייפגעכאפטע ווענטליכע קונטרסים

עצתו אמונה

איז שוין יעצט
דא צו
באקומען
אפגעשיקט

יעדע
וואך
צו אייער
טיר
אויף די
פאסט

פאר די ביליגע
פרייה פון בלוז

\$2.99

מער וואך

הערליכע
בריוו, שאלות
ותשובות אין
אלע אקטועלע
נושאים אין טאג
טעגליכן לעבן,
געשריבן דורכן
ראש ישיבה
הרה"ג ר'
זיאל ראטה
שליט"א

צו סובסקרייבן קענט איר רופן אדער שיקן א טעקסט

718.387.2691

קור
הדפסה
היכל
הקודש

אדער שיקט א אימעיל צו: subscription@kerenhadfusa.org

פילע אידן זענען שוין אויפגעראכטן
געווארן פון די געשמאקע בריוו,
מול מיט עצות און חיזוק פאר יעדן
מראבלעם, זייט אויך פון די גליקליכע!

<p>31</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>יה 18</p>	<p>עלות השחר _____ 7:07 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:02 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה _____ 5:12 בבלי: פסחים עא • ירושלמי: יבמות מ • תוספתא: חלוין ט ב"ך: שמואל א ל-לא • רמב"ם: מגילה וחנוכה ד</p>
<p>1</p>	<p>שני Monday</p>	<p>יט 19</p>	<p>עלות השחר _____ 7:06 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:01 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה _____ 5:14 בבלי: פסחים עב • ירושלמי: יבמות מא • תוספתא: חלוין י ב"ך: שמואל ב א-ב • רמב"ם: אישות א</p>
<p>2</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>כ 20</p>	<p>עלות השחר _____ 7:05 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:01 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה _____ 5:15 בבלי: פסחים עג • ירושלמי: יבמות מב • תוספתא: בכורות א ב"ך: שמואל ב ג-ד • רמב"ם: אישות ב</p>
<p>3</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>כא 21</p>	<p>עלות השחר _____ 7:04 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:00 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:03 שקיעה _____ 5:16 בבלי: פסחים עד • ירושלמי: יבמות מג • תוספתא: בכורות ב ב"ך: שמואל ב ה-ו • רמב"ם: אישות ג</p>
<p>4</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>כב 22</p>	<p>עלות השחר _____ 7:03 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:00 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:03 שקיעה _____ 5:17 בבלי: פסחים עה • ירושלמי: יבמות מד • תוספתא: בכורות ג ב"ך: שמואל ב ז-ח • רמב"ם: אישות ד</p>
<p>5</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>כג 23</p>	<p>עלות השחר _____ 7:02 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:59 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:03 שקיעה _____ 5:19 בבלי: פסחים עו • ירושלמי: יבמות מה • תוספתא: בכורות ד ב"ך: שמואל ב ט-י • רמב"ם: אישות ה</p>
<p>6</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>כד 24</p>	<p>יתרו, מכה"ח עלות השחר _____ 7:01 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:59 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:03 שקיעה _____ 5:20 בבלי: פסחים עז • ירושלמי: יבמות מו • תוספתא: בכורות ה ב"ך: שמואל ב יא-יב • רמב"ם: אישות ו</p>

מברכים חודש אדר המולד: פרייטאג צופריי 19 מינוט און 4 חלקים נאך 6

וְעַן מַעַן גַּעֲבַט צְדָקָה מִיט אַ נֶאֱמָצֶה הָאָרֶץ, וְזַעַרְט מַעַן פֶּרִייליך.

(ספֿר המדות אות שמיחה סימן ד')